

HYPERLÄNKEN TILL DET FÖRFLUTNA

– Tre nationalarkivs digitala lärmiljöer

Elise Ankersen & Emma Nordstrand

Examensarbete (30 högskolepoäng) i arkivvetenskap för masterexamen inom ABM-
masterprogrammet vid Lunds universitet.

Handledare: Eva Nylander

År: 2013

© Elise Ankersen/Emma Nordstrand

The Hyperlink to the Past: Case Studies of Three National Archives Online Resources

Abstract

The archival sector of today is geared towards the public more than ever before. Students are now expected to actively participate in a process of life-long learning, to be more conscious about their cultural heritage and to develop an awareness of history. They shall also be able to evaluate different kinds of sources and approach source material critically. The Anglo-Saxon archives are internationally known for their well-established working methods and innovative educational tools. The aim of this Master's thesis is to investigate how the teaching methods targeted at schools and students appear on the web pages of three national archives. The chosen countries for this study are England, the USA and Australia. Our intention is to analyse the digital tools that the institutions use for teaching history and with that knowledge draw conclusions about if and how the methods differ between the countries.

The research questions of this study are the following: What are the features of the online resources directed towards schools on the websites of the National Archives in England, the National Archives and Records Administration in USA and the National Archives in Australia? What different methods can be observed between the three websites regarding their work towards education and schools?

These questions have been answered by conducting case studies of the web pages of three national archives and by using the theory of history didactics. Each web page has been analysed with attention to both form and content. The results of our study displays that there are several differences regarding how the national archives pursue their new target groups with their online resources. At the National Archives in England, the primary target group was school pupils, at the National Archives in USA the target group was mainly teachers and at the National Archives in Australia the teacher was seen as an important link between the archive and the students. Therefore, this archive also focused their work towards the teacher. Our conclusion is that the three institutions are proficient in reaching new target groups by adjusting their tone and work according to the needs and requirements of the schools. Furthermore, they interact with students through media that the students are familiar with and already use in their everyday life. What the institutions have in common regarding their work is their inventiveness and their way of showing trust in the schools' teaching abilities. This can be noted when looking at the archive's selection of activities – both what they offer on-site and the material that is accessible online.

Hence, the archives invest time and resources to reach a younger group of users. This goal is achieved through different choices of media and language, and by the form and content of their web pages.

Keywords: National archives, education, archival science, anglo-saxon archives, history didactics, history, case studies, online resources, archival education

Nyckelord: nationalarkiv, utbildning, arkivvetenskap, anglosaxiska arkiv, historiedidaktik, historia, fallstudier, digital lärmiljö, arkivpedagogik

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord med tack	5
1. Inledning.....	6
1.1. Syfte och frågeställningar	6
1.2. Urval och avgränsningar	7
1.3. Disposition	8
2. Bakgrund.....	9
2.1. Valda arkivinstitutioner	10
2.1.1. The National Archives, England.....	10
2.1.2. U.S. National Archives and Records Administration	11
2.1.3. The National Archives of Australia	12
2.2. Digitala lärmiljöer och konvergenskultur	13
3. Tidigare forskning	15
3.1. Arkivens brukarperspektiv.....	15
3.2. Arkivpedagogik	17
3.3. Forskningsfältets kritik mot arkivpedagogiken	19
3.4. Det livslånga lärandet i digital miljö.....	21
3.5. Forskningsfältets kritik mot digital media i skolan	24
4. Teori.....	26
4.1. Historiedidaktik – teorins bakgrund och forskningsfältet.....	26
4.2. Teoretisk koppling till undersökningen	28
5. Metod	30
5.1. Fallstudier	31
5.1.1. Intervjuer.....	32
5.1.2. Observationer	33
5.1.3. Etiska aspekter	34
6. Tre fallstudier	35
6.1. National Archives, England	35
6.1.1. Studenten i fokus.....	36
6.1.2. Läraren som länk mellan arkiv och student	37
6.1.3. Historieämnet och källkritik i centrum	38
6.1.4. Historisk medvetenhet.....	40
6.1.5. Tydlig målgrupp.....	40
6.1.6. Webbaserade resurser för att nå nya målgrupper.....	42
6.1.7. Observationer av workshops på NA	43
6.1.8. Intervju med Payne, Head of Education & Outreach.....	44
6.1.9. Sammanfattning och teoretisk återkoppling	46
6.2. National Archives, USA	48
6.2.1. Lärarna som hemsidans primära målgrupp.....	49
6.2.2. Ett problembaserat lärande i fokus.....	50
6.2.3. Ett historiskt medvetande – men inte ett aktörsperspektiv	51
6.2.4. Fokus på demokrati, informationssökning, primärkällor och källkritik	53
6.2.5. Långt mer än bara ett arkiv	56
6.2.6. Digitalt baserade verktyg för att nå nya målgrupper.....	59
6.2.7. Sociala medier som ett arbetsredskap	61
6.2.8. Sammanfattning och teoretisk återkoppling	62
6.3. National Archives, Australien.....	63
6.3.1. Arkivet i fokus	64
6.3.2. Mer än enbart historia	68

6.2.3. Arkivet som en kommersiell aktör.....	69
6.3.4. Arkivet som besöksmål.....	70
6.3.5. Sammanfattning och teoretisk återkoppling	71
7. Avslutande diskussion och slutsatser.....	73
7.1. Besvarande av inledande frågeställningar	73
7.2. Återkoppling till tidigare forskning	76
7.3. Diskussion.....	78
7.4. Slutsatser	81
8. Litteraturförteckning.....	84
Bilagor	88
Bilaga 1. Inledande förfrågan till National Archives, England	88
Bilaga 2. Underlag till intervju	89
Bilaga 3. Arbetsfördelning.....	90

Förord med tack

Under arbetets gång med vår uppsats har vi fått mycket hjälp och stöd. Vi vill tacka följande personer och institutioner som gjort det möjligt för oss att genomföra vår studie och skriva vår uppsats:

Vår handledare Eva Nylander, för goda råd och omsorgsfull granskning. Andrew Payne, Head of Education & Outreach, Tammy Calderwood och Elisabeth Skeaping, Education Operations Managers, på The National Archives i England, som hade vänligheten att ställa upp på intervjuer och låta oss observera deras aktiviteter samt visade oss runt på sin arbetsplats. Deras entusiasm och uppfinningsrikedom har varit till ovärderlig inspiration för oss. Lunds Universitets Resestipendiefond och Stiftelsen Riksarkivarie Åke Kromnows Jubileumsfond, Riksarkivet, som trodde på vår idé och gav välkomna ekonomiska bidrag till vår resa till England. Linnea Hopf och Björn Pettersson för noggrann korrekturläsning. Scott Sutherland och Briana Van Epps som granskade vår abstract och kom med utmärkta förslag på förbättringar. Karin Sjöberg, arkivpedagog på Malmö Stadsarkiv, för givande samtal. ABM-programmet i Lund för två spännande och utvecklande år tillsammans samt våra opponenter som gav oss välformulerad och konstruktiv kritik av vårt råmanus.

Slutligen vill vi ge ett stort tack till våra familjer och vänner som fungerat som stöd och bollplank under uppsatsprocessen.

Lund, juni 2013

Elise Ankersen och Emma Nordstrand

1. Inledning

Förmedlande verksamhet och pedagogik ligger i tiden inom arkivvärlden. Detta framgår inte minst i den svenska läroplanen från 2011 där det tydligt framgår att i ämnet historia ska elever aktivt arbeta med och reflektera över olika slags källmaterial. Syftet med detta är att eleven ska kunna tolka och dra egna slutsatser utifrån olika perspektiv – som exempelvis social bakgrund, etnicitet, generation och genus (Skolverket, 2013). Detta får följderna för arkivens förmedlingsarbete eftersom skolan därmed blir en specifik målgrupp. Arkiv och skolor har länge samarbetat när det gäller pedagogisk verksamhet med exempelvis olika temaarbeten eller arkivportföljer, men då har det oftast rört sig om ett initiativ taget från en eldsjäl på arkivet eller på skolan.¹ Nu ställs det andra krav på både lärare och arkivpersonal att kunna ta emot och framförallt förmedla källmaterial. Denna förmedlande verksamhet kan ske på olika sätt, dels genom fysiska besök på arkivet och dels på digital väg.

I anglosaxiska länder² har den digitala utvecklingen av arkivmaterial riktat mot skolor kommit betydligt längre än i Sverige (Backman Löfgren 2012, s. 17f). I exempelvis Storbritannien och USA har historiker och arkivarier skapat digitala lärmiljöer för elever och de webbportaler som finns tillgängliga i dessa länder anses spela en väsentlig roll för att lära ut historia då de kombinerar primärkällor med digital teknik och interaktivitet. Digitalt tillgängliga lärmiljöer så som dessa har dock ännu inte fått någon större utbredning i Sverige och saknas därför nästan helt. Internationellt sett ligger Sverige generellt efter vad gäller att lära ut historia i skolan (Nordqvist 2000, s. 137ff).

1.1. Syfte och frågeställningar

Denna studie ämnar skapa en bild av hur tre anglosaxiska nationalarkivs pedagogik gentemot brukargruppen skolelever till och med gymnasienivå framkommer i digitalt material på institutionernas hemsidor. Det är såväl de beskrivna pedagogiska metoderna som det faktiska digitala materialet vi vill undersöka närmare. Vi ämnar också studera hur man genom dessa metoder förmedlar historia till eleverna. I vår studie kommer vi att utforska digitala lärmiljöer från National Archives (NA) i England³, National Archives and Records Administration (NARA) i USA och

¹ Enligt Karin Sjöberg, arkivpedagog på Malmö Stadsarkiv, intervju 2012-12-07.

² Vi är medvetna om att benämningen ”anglosaxisk” kan definieras på olika sätt. Vi kommer dock härnäst att benämna våra tre utvalda länder som anglosaxiska då dessa är engelskspråkiga och i huvudsak präglas av en anglosaxisk kultur.

³ Detta arkiv inkluderar England och Wales, inte Irland och Skottland. NA omnämns i denna uppsats som det engelska nationalarkivet.

National Archives of Australia (NAA) i Australien. Dessa institutioner har omfattande hemsidor med stora mängder digitalt material tillgängligt och webbplatserna har prisats för sina pedagogiska grepp och innovativa metoder.

Vår intention är att undersöka hur NA, NARA och NAA förmedlar historiskt material till skolor och studenter som målgrupp och med den kunskapen sedan dra slutsatser kring om och hur metodiken skiljer sig mellan länderna. De tre utvalda nationalarkiven anses alla ligga i framkant när det gäller arkivpedagogik och digital förmedling och vi menar därför att en jämförelse mellan ländernas metodik kan göras trots att nationalarkiven kan ha olika förutsättningar och agendor.

De frågor vi kommer att utgå ifrån är följande:

1. Hur ser den digitala lärmiljön riktad mot skolor ut på NA, NARA och NAA:s hemsidor?
 - Vem är mottagaren av den digitala lärmiljön?
 - Vilken syn på lärande framkommer i det digitala materialet?
2. Vilka skillnader gällande arbetsmetodik gentemot utbildning och skolor kan konstateras mellan de tre hemsidorna?

1.2. Urval och avgränsningar

I detta stycke presenteras uppsatsens huvudsakliga urval och avgränsningar. Vi vill dock påpeka att diverse avgränsningar även kommer att framkomma löpande i texten där vi ansett detta vara nödvändigt. Vi har koncentrerat vår undersökning på så sätt att vi valt bort andra anglosaxiska länder då vi anser England, USA och Australien vara av störst intresse både arkivpedagogiskt och storleksmässigt. Dessa länder har kommit långt i arbetet med just digital arkivpedagogik och är därför intressanta för oss att undersöka (Backman Löfgren 2012, s. 18.). Andra nationalarkivs hemsidor (exempelvis Tyskland, Frankrike och Holland) bedömdes som irrelevanta för vår undersökning då de inte sig vänder sig till skolor i sitt förmedlingsarbete. Vi har valt tre länder med anglosaxisk kultur då vi anser att det kan vara fruktbart att undersöka arkiv som ligger relativt nära vår svenska kontext, men samtidigt skiljer sig från denna då vi i Sverige i större utsträckning har influerats av den tyska och franska arkivsektorn (Duchein 1992, s. 19). Vi vill poängtera att det i vår undersökning föreligger en huvudsaklig tyngdpunkt på det engelska nationalarkivet då vi har genomfört en fältstudie på plats som vi inte gjort på det amerikanska och det australiska nationalarkivet. Detta återspeglas även i hur arkiven presenteras i såväl bakgrund som löpande i uppsatsens resultatdel och avslutande diskussion.

Även om den svenska arkivpedagogiken är under utveckling finns det fortfarande en allmän okunskap om vad ett arkiv är och vilken nytta det kan ha för samhälle och medborgare. Enligt Skånes Arkivförbunds *Slutrapport: Nationellt uppdrag inom arkivpedagogik 2006–2009* finns det en skillnad i attityd gentemot synen på kunskap. Numera förväntas människor att aktivt söka kunskap under hela sitt liv, det vill säga att man ska kunna ta del av ett livslångt lärande, något som ställs som krav inte enbart i läroplaner utan även av arbetsgivare och samhället i stort. Att medborgare ska kunna

ta till sig och hantera information medför även ett större behov av att kulturarvsinstitutioner ska kunna hjälpa till och bistå med detta (Skånes Arkivförbund 2009, s. 18).

Genom undersökningen vill vi ge en bild av hur anglosaxiska nationalarkiv arbetar digitalt med förmedling i undervisningssyfte. Vi hoppas att vår studie kommer att fylla en lucka då den arkivpedagogiska forskningen i Sverige idag inte är särdeles omfattande. Att ta in pedagogiska aspekter för att förmedla arkivmaterial ligger i tiden och vår förhoppning är att vår studie kommer att resultera i ny och aktuell forskning på området och vara till gagn för arkiv som ämnar utveckla sina pedagogiska arbetsmetoder för att nå brukare digitalt. Genom denna koppling kan studien även vara av intresse för svensk forskning i ett längre perspektiv.

1.3. Disposition

Denna uppsats inleds med en kortare bakgrund där en introduktion ges till arkivpedagogikens framväxt i Sverige och i den anglosaxiska världen. Därefter presenteras de tre arkivinstitutioner som kommer att utgöra våra fallstudier. Här ges även en introduktion till digitala lärmiljöer och mediekonsumtion. Hur dagens forskningsläge ser ut redogörs för i nästa avsnitt, följt av en presentation av det teoretiska ramverket. Här fastställs även hur de teorier som presenterats kan anknyta till vår undersökning rent konkret och vad vi avser uppnå med användandet av dessa. Därefter redogörs för den metodik som ska användas i insamlingen av analysmaterialet. Här utreds även diverse avgränsningar och etiska aspekter av materialinsamlingen som kan anses vara av vikt. Våra analyskapitel är uppdelade i tre olika avsnitt, vilka har underrubriker efter de tendenser vi anser framträda i materialet. Varje fallstudie åtföljs av en sammanfattande analys där även teoretiska kopplingar görs. I uppsatsens sista kapitel diskuteras och problematiseras de resultat som framkom vid vår studie. Här görs återkopplingar till tidigare forskning. En diskussion förs gällande uppsatsens eventuella nytta och hur denna kan placeras in i forskningskontexten. Avslutningsvis redogörs för den utveckling vi noterar gällande arkivpedagogik och vad som kan väntas inom sektorn framöver. Därefter följer en litteraturförteckning över såväl fysiska som digitala källor och sist i uppsatsen presenteras bilagor.

2. Bakgrund

Här nedan beskrivs kortfattat arkivpedagogikens utveckling såväl i Sverige som i den anglosaxiska sektorn, med tonvikt på de länder vi ämnar undersöka. Därefter presenteras våra valda arkivinstitutioner.

Enligt arkivpedagogerna Eva Sjögren och Catarina Lundström (2001) har de anglosaxiska länderna länge legat i framkant vad gäller arkivpedagogisk verksamhet. I Europa har England utgjort en stor inspiration, då viss verksamhet började så tidigt som på 1970-talet (Sjögren & Lundström 2001, s. 96). Det var de brittiska regionala arkiven, vars motsvarighet går att finna i svenska landsarkiv, som började driva frågorna om samarbeten mellan arkiv och skolor. NA satsade tidigt på att digitalisera material och på att underlätta forskning online, då CD-romskivor med efterfrågat material började släppas redan 1995. I Australien har ett antal digitalt baserade läromedel skickats ut till skolor runt om i landet och i USA har digitala klassrum vunnit stor framgång (Sjögren & Lundström 2001, s. 132ff.). Liksom NA började det sistnämnda arkivet, NARA i USA, arbeta arkivpedagogiskt redan på 1970-talet, skriver arkivarien och forskaren Peter Carini (2009, s. 42). Institutionen utarbetade tidigt utbildningar och workshops för såväl lärare som studenter. Här kan även nämnas att tankarna på att använda arkiv i undervisningssammanhang uppkom redan 1904, då vissa skolor i England började använda kopior av arkivaliska dokument för att lära eleverna historia. Ursprungligen kom dock inspirationen från USA (Taylor 1972, s. 318).

Även i Sverige är arkivens pedagogiska verksamhet gentemot skolklasser på framgående, menar Sjögren och Lundström (2001, s. 7). Med inspiration från den internationella arkivsektorns pedagogiska arbete skapades 1997 den första arkivpedagogiska tjänsten i Sverige (Sjögren & Lundström 2001, s. 94). Till skillnad från exempelvis svenska bibliotek och museer har arkivens utåtriktade funktion gentemot skolor utvecklats långsamt och mycket lite nationell litteratur gällande detta ämne publicerats de senaste åren. Det börjar dock bli vanligare att arkiv och skolor samarbetar aktivt och målmedvetet för att föra in aspekter rörande primärkällor och källkritik i undervisningen. I den svenska sektorn är det i första hand lands- och kommunarkiv som arbetar pedagogiskt gentemot skolor (Skånes Arkivförbund, 2009). Det svenska Riksarkivets hemsida erbjuder för närvarande mycket begränsade möjligheter för skolor. Under rubriken ”Studera” står följande:

Samtliga institutioner inom Riksarkivet erbjuder visningar för skolklasser och andra grupper. Några har också tagit fram särskilt undervisningsmaterial. Vissa har särskild personal anställd för den pedagogiska verksamheten.

Riksarkivet 2013.

Några pedagogiska digitala verktyg eller aktiviteter särskilt riktade gentemot elever finns i nuläget inte. Sjögren och Lundström (2001, s. 9f.) menar att en trolig anledning till att vissa arkiv idag inte arbetar utåtriktat är att frågan inte anses vara prioriterad eller motiverad att lyfta. Traditionellt sett fokuserar arkiven på det bevarande arbetet, inte det förmedlande. Arkivens material är ofta mer svårtillgängligt än exempelvis böcker och museiföremål – och därför behövs en förmedlande länk mellan primärmaterial och brukare i form av en arkivarie eller en arkivpedagog. Det finns dock många skäl till att arkiven bör satsa resurser på att utveckla sitt utåtriktade och förmedlande arbete – exempelvis för att sprida nyttjandet av primärkällor, ge brukarna möjligheten att utnyttja sin demokratiska rätt att ta del av arkiven samt sprida kunskap om källkritik och informationsbehandling. När det gäller skolor finns det ännu ett viktigt skäl för arkiven att nå denna målgrupp, nämligen att det i Sverige även från statligt håll finns ett uppdrag för arkiven att nå eleverna, vilket också nämndes inledningsvis. Eleverna ska enligt läroplanen övas i att kritiskt granska fakta och använda sig av primärkällor (Sjögren & Lundström 2001, s. 21). Här fyller arkiven en viktig funktion.

2.1. Valda arkivinstitutioner

Nedan ges en kortare introduktion till Englands, USA och Australiens nationalarkiv för att placera in vår undersökning i en vidare kontext.

2.1.1. The National Archives, England

”The UK government's official archive, from Domesday Book to websites”

NA är en stor arkivinstitution, gemensam för England och Wales. Värvet att ansvara för de engelska arkiven överfördes till NA 2011. Tidigare föll denna uppgift på Museums, Libraries and Archives Council (MLA). NA:s uppdrag idag är främst att samla in och bevara myndigheters material, både digitalt och fysiskt, samt att säkra informationen för kommande generationer. Mellan 2003 och 2006 sammanslogs fyra myndigheter till NA. Dessa var the Public Record Office, the Royal Commission on Historical Manuscripts, Her Majesty's Stationery Office samt the Office of Public Sector Information. Respektive myndighet har rötter tillbaka till 1700-talet och NA:s samlingar är några av de största i hela världen (UK National Archives (NA), 2013).

På NA:s hemsida finns en särskild avdelning som vänder sig till just utbildning och skola, nämligen *The National Archives Education Service*, vilken erbjuder lärare och studenter olika onlineresurser till det historiska materialet. 2010 fick The Education Team utmärkelsen ”The Sandford Award” för sitt pedagogiska arbete (NA, 2013). Enligt vad som framkom under vår intervju med Andrew Payne, chef för The Education Team på NA, tar arkivet årligen emot 15 000 elever för undervisning på plats och över tre miljoner besöker NA:s hemsida.⁴ The Education Team bildades under senare delen av 1990-talet och består av tretton personer – förutom pedagoger finns här personer som arbetar med press och publicering, som utvecklar samarbeten, som arbetar som managers eller som IT-tekniker. Nästan ingen i The Education Team

⁴ Intervju med Andrew Payne, Head of Education & Outreach, vilken utfördes vid besök på National Archives 2013- 03-01 som en del av vår fallstudie.

har arkivarieutbildning, utan har istället bakgrund som historielärare. Arkivpedagogerna kan därför se lärarnas perspektiv, då de har lång erfarenhet av hur man arbetar i klassrumsmiljö och hur man engagerar elever under inlärningsprocessen. NA:s Education Team utgör därmed länken mellan arkiv och skolor. Vissa arkivariar vet inte vad lärare behöver, menar Payne. Här kan arkivet komma in med en hjälpsam hand – och efterfrågan på att institutionen gör detta är mycket stor. Hur lärarens roll ser ut vad gäller elevernas relation till arkivet kan variera. Alla lärare arbetar inte effektivt med arkivmaterial, anser Payne. Därför utbildar NA också lärare – runt 800 stycken per år får undervisning på arkivet för att sedan kunna förbättra sin historieundervisning på plats i klassrummet.

För tillfället tittar teamet på vad som skulle kunna förbättras i arkivets undervisning. NA har världens största samling av medeltida dokument, vilka Payne anser borde användas mer i undervisningen. Troligtvis kommer det att ta ytterligare 2–3 år innan detta kan genomföras. Det är viktigt att försäkra sig om att NA gör något meningsfullt, enligt Payne. Han tillägger också att det är en lång process att plocka fram nya teman, vilket också kräver nya samarbeten, till exempel med IT-kunnig personal som kan arbeta med de tekniska lösningarna. Även mindre arkiv runt om i Storbritannien har börjat arbeta alltmer arkivpedagogiskt. Naturligtvis är möjligheterna mer begränsade på en arkivinstitution med kanske 5–6 anställda, menar Payne, men NA ser det som sin uppgift att stötta dessa arkiv och underlätta för dem att arbeta mer pedagogiskt.

2.1.2. U.S. National Archives and Records Administration

”Democracy starts here!”

NARA grundades 1934 av den amerikanska kongressen. Tidigare hade respektive myndighet varit ansvarig för sina egna arkivhandlingar. Det ansågs föreligga ett behov av att sammanföra de dokument som bildades på federal nivå, då myndigheternas arkivvård varierade i fråga om skötsel och bevarande. Med nationalarkivarien som övergripande ansvarig skapades därför NARA i Washington D.C. Institutionen är idag ansvarig för 38 arkiv utspridda över hela nationen – såväl regionarkiv, federala arkivsamlingar som institutioner såsom The presidential libraries, The Federal Register samt The National Historical and Publications Commission (U.S. National Archives and Records Administration (NARA), 2013).

NARA förvaltar idag många välkända amerikanska dokument – Declaration of Independence, The Constitution samt The bill of rights. Utöver detta tillhandahåller NARA en mängd andra typer av dokument, allt från militärarkiv till handlingar gällande USA:s stora immigration. Idag är institutionen ett populärt besöksmål med över en miljon besökare per år. Besökare kommer för att beskåda allt från några av Amerikas viktigaste historiska dokument, till att själva söka i arkiven (NARA, 2013).

Arkivinstitutionen tillhandahåller även utbildningar och olika typer av publika aktiviteter. NARA spelar dessutom en viktig roll gällande att stötta skolor och de har en omfattande pedagogisk verksamhet riktad mot såväl skolungdomar som andra typer av brukare. NARA:s pedagogiska program startade under senare delen av 1970-talet, genom projektet ”Teaching with documents”. Verksamheten började i mycket liten skala med publikationer av utvalt primärmaterial, tänkt att användas i

undervisningssammanhang. Detta projekt blev dock oerhört framgångsrikt och utvecklades till den omfattande pedagogiska verksamhet som NARA erbjuder idag, med utbildningar, workshops, aktiviteter och publikationer av pedagogiskt material. NARA utarbetar och förmedlar en omfattande mängd samarbeten. Institutionen har programverksamhet för lärare och elever mellan olika discipliner, forskare, historiker, bibliotekarier, mediaspecialister, arkivarier, museologer samt såväl nationella som internationella läromedelsförfattare. Därutöver samarbetar de med, och stöttar, olika typer av organisationer som arbetar för att utveckla skolors historieundervisning, exempelvis ”Teaching American History Grant”, en organisation utvecklad av U.S. Department of Education. NARA:s pedagogiska verksamhet drivs främst med federala inkomster och bidrag, men även med hjälp av sponsorer och intresseorganisationer (NARA, 2013).

2.1.3. The National Archives of Australia

”Your story, our history”

NAA samlar och bevarar dokument som speglar den australiska historien och identiteten. NAA grundades 1920 och ingick då som en del av det nationella biblioteket som tog hand om och vårdade dokument från regeringen samt handlingar rörande första världskriget. Först 1961 blev Australian Archives, vilket var namnet inledningsvis, en självständig institution och 1998 bytte denna namn till National Archives of Australia. Australien har en lång historia knuten till Storbritannien och även efter att Australien blivit en självständig nation delades mycket med Storbritannien som till exempel lagstiftningen om sekretess och liknande (National Archives Australia (NAA), 2013).

I NAA:s samlingar finns bland annat dokument av de händelser som har format nationen. Besökare välkomnas att utforska samlingarna, online eller på plats, för att få lära sig mer. NAA:s uppdrag har främst två huvudsyften: att bevara Australiens mest dyrbara handlingar och uppmuntra till användning, samt att förse Australian Government och dess verksamhet med välfungerande records management. Detta görs för att australiska medborgare ska ha tillgång till sitt kulturarv och för att upprätthålla demokratin. Just de demokratiska aspekterna är något som NAA trycker på, detta märks bland annat genom ledordorden ”Your story, our history”. Idag är NAA en del av den australiska regeringens organ som har i uppdrag att bevara Commonwealth Government Records. Förutom tillsyn så har NAA även rundvisningar, publicering av böcker och guider till sina samlingar samt bedriver pedagogisk programverksamhet mot bland annat skolor men även privatpersoner. Detta märks inte minst på NAA:s hemsida där arkivet arbetar med olika sorters metoder för att nå en bredare brukargrupp med hjälp av podcasts och sociala medier som Flickr, Twitter, Facebook och Youtube. NAA utmärker sig även i frågor kring digitalisering och har en stödjande roll gentemot andra myndigheter vad gäller records management. Antalet elever som besökte NAA mellan 2011–2012 var 6 518 stycken (NAA, 2013).

Eftersom NAA är Australiens största arkivinstitution har de även flera nära samarbeten med andra organisationer både nationellt och internationellt. Just det internationella samarbetet är något som NAA värnar om. Institutionen är engagerad i regelbundna träffar med andra arkivinstitutioners personal där dessa tillsammans

delar erfarenheter och diskuterar digitalisering, teknologi, öppna arkiv och samarbeten mellan institutioner (NAA, 2013).

2.2. Digitala lärmiljöer och konvergenskultur

Det finns många olika sätt att läsa en text på och ta till sig dess budskap. Nya beteenden och vanor i digitala medier kräver olika typer av läsning, i allt från att man läser direkt från datorskärmen till att man bläddrar i en tidning eller sitter med sin surfplatta på tåget och läser – allt detta kräver uthållighet, kritiskt tänkande och kreativitet från läsaren. Det är här inte bara textens genre som bestämmer hur man ska läsa och uppfatta den, utan digital text kräver också att man kan avkoda den både visuellt och verbalt. På webbplatser spelar bilder och den grafiska utformningen stor roll i hur man uppfattar och tar till sig information. När vi ser bilder, logotyper och animationer på exempelvis en hemsida från ett företag eller kulturarvsinstitution bidrar det till en kulturell identitet som gör att man kan knyta an till ett visst varumärke, identitet eller livsstil (Manovich 2001, s. 64ff.). Till skillnad från tidigare tekniska revolutioner som har förändrat kulturlandskapet som till exempel boktryckarkonsten eller fotografiet, så har datorn medfört en förändring i alla stegen i kommunikationen och inte enbart vad gäller distributionen av mediet (Manovich 2001, s.19).

Enligt Henry Jenkins (2008) har medielandskapet förändrats genom åren. Jenkins menar att förändringen sker socialt och kulturellt snarare än teknologiskt. Idag är allt fler vana vid att använda och handskas med olika former av teknik och media samtidigt, exempelvis lyssnar många på musik samtidigt som de surfar på internet via sin mobil. Konvergens är det flöde som uppstår mellan olika medieplattformar och den rörlighet som finns hos dagens mediepublik (Jenkins 2008, s. 15). Gränsen mellan sändare och mottagare har suddats ut i och med att ny medieteknik har förändrat den digitala användarkulturen och medieutbudet i masskulturen. Det är lättare nu än tidigare att skapa och sprida sina egna alster eller kommentarer själv som användare på olika digitala forum, tvärs över olika mediasystem, nationer och medieekonomier. Konvergens handlar om ett kulturellt skifte där konsumenten uppmuntras att söka och använda ny information och foga samman innehåll från olika medier. Jenkins menar att istället för att tala om medieproducenter och mediekonsumenter som två skilda grupper kan man se dem som aktörer som integrerar på ett nytt plan. Detta förändrar allt från hur man konsumerar kultur till politik, utbildning och reklam (Jenkins 2008, s. 15). De tre arkiven som vi undersöker använder sig av just digitala plattformar som användaren/besökaren kan interagera med, allt från sociala medier till olika diskussionsforum över internet.

Internationellt sett har diskussionerna kring ny teknik och pedagogik kommit längre än här i Sverige. Rita Benmayor (2008) menar att både produkt och process med digitala medel kan vara givande för studenter och i vissa avseenden fungera stärkande när dessa ska finna sig själva och sin röst som samhällsmedborgare. Detta gäller speciellt när det kommer till marginaliserade grupper i samhället som av etniska, språkliga eller utbildningsmässiga skäl befinner sig i underläge (Benmayor 2008, s. 188). Genom att låta studenterna själva berätta och dela med sig av sina erfarenheter

och liv skapar de egna identiteter i historiska-, kulturella- och generationsmässiga sammanhang med ett digitalt narrativ (Benmayor 2008, s. 190). Meningen är att studenterna ska teoretisera sina egna historier och sätta dem i en större kontext för att kunna få en förståelse för hur deras egna identiteter och historia konstrueras och skapas utifrån ett större perspektiv, exempelvis etnicitet. Benmayor ser samarbetet mellan eleverna och att de delar med sig av sin historia till andra som en viktig del av arbetet och där den digitala tekniken gör det möjligt och enklare att nå ut (Benmayor 2008, s. 198).

Leigh University i USA lär ut historia och källkritik till sina studenter genom en webbplats med olika teman som studenterna självständigt får arbeta med. Här tillhandahålls material hämtat från arkiv, bibliotek och museum. Meningen är att studenterna ska utforska komplexiteten i att beskriva historiska händelser. Ska studenterna minnas en krigshändelse som något att vara stolta över, eller ska det historiska händelseförloppet beskrivas som något tragiskt där flera tusen dog? När studenterna förstår hur historieämnet är konstruerat sätter det igång en rad tankar och frågor hos dem, vilket gör att arbetet blir mer reflekterande (Gallagher 2004, s. 319ff).

Det finns stora fördelar med digitala lärmiljöer och arkivmaterial eftersom dels slits inte originalkällan och dels kan studenter få tillgång till materialet var de än befinner sig. Vad som kännetecknar en digital lärmiljö är att denna innebär att studenternas vardagsmiljö integreras med skolans undervisningsmiljö. En av anledningarna till att studenter har svårt att förstå och skapa mening i det de lär sig, i exempelvis ämnet historia idag, kan bero på att ämnet inte knyter an till de referensramar som studenterna har. Dessa referensramar hämtar studenter från bland annat film, populärhistoriska böcker och digitala medier. Det är lättare för studenten att kunna relatera sig själv till historia och utveckla sitt historiemedvetande om de får arbeta med historiskt material och själva reflektera över det. För att historiskt material ska leda till en ökad förståelse måste det även vara meningsfullt för studenterna att arbeta med det. Det är här som studenternas användning av digitala medier i vardagen kommer in, då det inte bara är vad läraren lär ut utan även vad studenterna tar med sig från andra sammanhang som leder till ett meningsskapande och förståelse. Att kunna sätta in sina egna livserfarenheter från det praktiska livet måste få plats även i skolan (Backman Löfgren 2010, s. 57ff).

Digitala lärmiljöer är alltså när exempelvis en institution möter målgruppen studenter i deras digitala vardagsanvändning och hur detta kan integreras med skolans undervisningsmiljö.

3. Tidigare forskning

Forskningen om arkivpedagogik riktad mot skolor är inte speciellt omfattande och vad gäller digitala lärmiljöer på arkiv har få studier utförts. Litteratur har skrivits om att förmedla arkivmaterial ur ett brukarperspektiv, men forskningen koncentrerar sig i första hand på andra aspekter av arkivens samhällsroll och funktion. Här nedan kommer att redogöras för forskningsfältet och hur de arbeten som utförts hittills kan relateras till vår egen undersökning. Forskningen har indelats i olika kategorier för att underlätta läsningen och skapa en överblick. Forskningsgrundande texter samt normativa sådana författade av yrkesverksamma har inte åtskilts i detta kapitel då vi har ansett det vara lämpligare att istället indela forskningen i olika relevanta underavdelningar. Huruvida den aktuella forskningen är utförd av forskare eller lekmän framgår istället i texten, om detta har ansetts vara relevant.

3.1. Arkivens brukarperspektiv

Arkivvetenskaplig forskning har de senaste åren i större utsträckning än tidigare fokuserat på arkivens brukarperspektiv, vilket också nämndes här ovan. Någon heltäckande redogörelse för denna del av forskningen kommer dock inte att ges då detta inte i första hand berör vår egen undersökning. En anglosaxisk forskare som dock kan nämnas är arkivarien Chris Cooper (2008) som står bakom artikeln ”Online on-site: transforming public services in the National Archives”. Författaren ämnar i denna text beskriva aktuella förändringar vad gäller NA:s utbud på plats på institutionen, med utgångsläge i omorganisationer och expansion av publika utrymmen. Cooper menar att den snabba utvecklingen i den digitala världen har förändrat de förväntningar som finns hos arkivens brukare. Slutsatsen är att arkiven måste arbeta brukarorienterat för att kunna erbjuda bästa service och att internet är en ovärderlig tillgång vad gäller att utveckla och expandera möjligheterna till detta. NA har utarbetat en policy för att göra arkivalierna sökbara och tillgängliga såväl onsite som online och arbetar därmed utifrån ett tydligt brukarperspektiv (Cooper 2008, s. 193ff). Forskaren Elizabeth Yake (2004) anser liksom Cooper att arkiven bör utveckla sina sätt att lära ut informationssökning och upprätthålla ett brukarfokus. I artikeln ”Information literacy for primary sources: creating a new paradigm for archival researcher education” skriver hon att dagens arkivbrukare har vuxit upp i en kontext av biblioteksanvändning, vilket skapar problem då arkivens samlingar är annorlunda organiserade vad gäller exempelvis ämneskategorisering och fysisk placering av dokumenten. För att kunna bemöta alla typer av brukare och förfrågningar bör arkiven vinnlägga sig om ett användarorienterat arbetssätt (Yake 2004, s. 61ff).

Här kan även nämnas Karin Åström Iko (2003) ställföreträdande riksarkivarie, som har skrivit artikeln ”I allmänhetens tjänst? Arkivverket, tillgängliggörandet och brukarna” (Åström Iko 2003, s. 20ff). I denna text beskriver författaren den problematik som kan föreligga när arkivmaterial ska tillgängliggöras till brukarna. Till skillnad från vad som är fallet vid bibliotek och museer krävs en viss förkunskap innan man som brukare kan begagna sig av arkivens tjänster, menar Åström, vilket också Yakel (2004) skriver. Majoriteten av arkivens besökare behöver omfattande introduktion och hjälp (Iko 2003, s. 20ff). Författaren menar att vi bör skilja mellan tillhandahållande och synliggörande, då tillhandahållande i främsta hand bör avse hur myndigheterna hanterar sin lagstadgade skyldighet att lämna ut allmänna handlingar. Synliggörande handlar istället om marknadsföring – att genom information utåt sätta fokus på arkiven och deras verksamheter. Idag sker en successiv ökning av digitaliserat arkivmaterial för att på så sätt nå ut till fler brukare. Materialet kan användas oftare om det finns tillgängligt digitalt; dels för att det kan användas oavsett geografiskt avstånd, dels för att fler och enklare sökvägar kan göra det lättare för brukaren att finna materialet. Arkivmaterial digitaliseras även för att det ska kunna bevaras längre, då frekvent användning kan orsaka slitage och skador. Nackdelen med att digitalisera är att det är en kostsam och långsam process och risken finns att ett exkluderande urval görs. Åström poängterar vikten av att hålla en dialog med brukarna för att ta reda på vad dessa verkligen vill ha och behöver gällande digitaliserat material, för att på så sätt undvika att digitaliseringen enbart blir ett mål och inte ett medel (Åström Iko 2003, s. 20ff).

Ett annat exempel på forskning som tar upp arkivens brukarperspektiv är artikeln ”Arkiv angår alla” (2003, s. 89ff) av arkivarierna Lennart Ploom och Olle Månsson, där en diskussion förs kring hur arkiven förhåller sig till sina brukare. Författarna anser att arkivens pedagogik bör debatteras och problematiseras i större utsträckning än vad som gjorts hittills. Att enbart eftersträva att arbeta utifrån brukarnas villkor är inte tillräckligt, då begreppen brukare och villkor i så fall måste definieras. Enbart en pedagogisk debatt är dock inte nog – det krävs även en diskussion om arkivens organisationsformer i takt med att omvärldens och dess krav på tillhandahållande av allmänna handlingar förändras. Slutligen poängterar författarna att vi i Sverige har mycket att lära av länder som England, USA och Kanada, där brukarnas behov och diskuteras och problematiseras i betydligt större utsträckning (Ploom & Månsson 2003, s. 89ff).

Professorn Bente Jensen och forskaren Charlotte S.H. Jensen (2006) vill i artikeln ”Arkivformidling: mål, begreber og metoder” lyfta frågan kring arkivförmedling och hur man använder sig av olika begreppsapparater för att nå sina brukare. Arkiv ser väldigt olika ut beroende på om de är privata, enskilda eller offentliga. Därför är det viktigt, enligt Jensen och Jensen, att alla typer av arkiv lär känna sina besökare för att bättre kunna nå ut till dem. De flesta arkiv och andra kulturarvsinstitutioner på nationell nivå har inte behövt bry sig om krav på besökarstatistik, till skillnad från de på lokal eller regionalnivå där det förväntas att arkiven ska ha en mer aktiv roll i kultur- och samhällsklimatet. I och med att vi lever i ett alltmer serviceinriktat samhälle där både museer och bibliotek har en väldigt öppen roll gentemot sina besökare, har även de förväntningarna ”smittat” av sig till arkivens besökare (Jensen & Jensen 2006), vilket också kan kopplas till Yakel (2004) och Iko (2003).

Ovanstående litteratur är inte i första hand relevant för vår undersökning, men visar att det pågår en debatt gällande brukarperspektiv och tillgängliggörande, vilket tangerar vårt ämnesområde.

3.2. Arkivpedagogik

Den arkivpedagogiska forskningen riktad mot utbildning och skolor ur ett anglosaxiskt perspektiv är inte särskilt omfattande. De artiklar som finns är ofta skrivna ur lärares och arkivariers perspektiv utefter deras praktiska erfarenheter med att arbeta och använda sig av arkiv som resurs i sin undervisning. Exempel på forskningsartiklar av denna karaktär är exempelvis ”The role of national archives in constructing national master narratives in Europe” (2013) av Stefan Berger. Artikeln beskriver bland annat framväxten av de europeiska nationalarkiven och hur arkiven har en kluven roll. Institutionerna kan ses dels som en nationell symbol och bärare av nationens nyckeldokument, men dels även fungera som en symbol för förtryck och maktmissbruk. Bergers artikel beskriver även kort hur olika europeiska nationalarkiv har arbetat pedagogiskt med att lyfta fram historiska dokument och källor.

I artikeln ”From history to library and information science: a case study of archival education at Wayne State university” (2012) av Joseph Turrini, diskuterar författaren utvecklingen av arkivutbildningar i USA med ett aktuellt exempel på en fältstudie utförd på universitetet Wayne State i Detroit, Michigan. I ”Hands-on instruction in the archives: using group activities as an engaging way to teach undergraduates about primary sources” (2009) beskriver universitetsarkivarien James Gerencser och bibliotekarien Malinda Triller sina praktiska erfarenheter med att arbeta tillsammans med historiestudenter vid Dickson College i Pennsylvania. Gerencser och Triller samarbetar med personalen vid historiefakulteten så att uppgifterna de tillhandahåller studenterna blir meningssfulla och relevanta till kurserna dessa läser. Författarna problematiserar även utmaningen att undervisa studenter i hur man använder primärkällor och framförallt hur studenterna självständigt ska kunna söka i arkivens originalhandlingar.

Carini (2009, s. 41ff) avser i artikeln ”Archivists as educators” att undersöka de utmaningar arkivarierna står inför vad gäller det pedagogiska arbetet. Författaren ställer sig dock frågande till varför inte mer forskning har gjorts inom det arkivpedagogiska fältet, då han anser att debatten är begränsad. År 2008 diskuterades frågor rörande arkivariens roll som pedagog och hur denna roll ska utformas, på American Archivist’s årsmöte (Carini 2009, s.45f). Efter sammankomsten bildades en fokusgrupp där arkivarierna tillsammans började diskutera dessa frågor och utarbeta sätten att undervisa. Carini vill uppmuntra arkivarierna att utarbeta nya sätt att lära ut informationssökning. Han menar att många arkivarierna inte är tränade i att undervisa men att de ändå kan ta inspiration av lärares sätt att nå studenter. Författaren anser dock att det inte är rimligt att kräva att arkivarierna ska behöva vidareutbilda sig för att kunna uppnå denna kompetens. Hans förslag är istället att fler samarbeten bör utvecklas mellan arkivarierna, för att kollegerna ska kunna inspirera varandra. Carinis slutsatser är att en arkivarie varken kan eller ska fylla samma funktion som en lärare, men att dessa två yrkesgrupper bör samarbeta i större utsträckning. Arkivarien och forskaren Janet C Olson (2009, s. 86ff) anser i artikeln ”Teaching with

documents, teaching about archives” att den anglosaxiska arkivpedagogiken vinner alltmer mark och börjar bli ett mer självklart inslag på institutionerna. Det pågår en ökad digitalisering vilket gör dokumenten tillgängliga online, en bättre medvetenhet om arkivens roll och funktion samt det faktum att fler studenter introduceras till arkiv via skolans läroplaner, som enligt författaren bidrar till detta. Artikeln ämnar främst ge konkreta exempel på hur man som arkivarie kan arbeta arkivpedagogiskt. Olsons slutsatser är att det är mycket viktigt att nå studenterna på ett tidigt stadiet, eftersom dessa sedermera kommer att växa upp till framtidens forskare och då redan har en självklar relation till arkiven. I detta instämmer Marcus C. Robyns (2001), professor i arkivvetenskap, som i artikeln ”The Archivist as Educator” framför åsikten att arkivarierna måste arbeta proaktivt och nå studenterna så tidigt som möjligt. Liksom Olson (2009) menar han att detta i ett långtidsperspektiv blir gynnsamt för alla parter då studenterna lär sig att inta ett källkritiskt förhållningssätt samt etablerar en relation till arkivet som samhällsinstitution (Robyn 2001, s. 363ff).

En praktiskt inriktad handbok som har fått stort genomslag i den arkivpedagogiska verksamheten i Sverige är *Historia på riktigt! – arkivpedagogik i praktiken*, av Sjögren Lundström (2001). I första hand är boken tänkt att användas av yrkesverksamma arkivarierna i deras pedagogiska arbete. Författarna anser liksom Carini (2009), Olson (2009) och Robyns (2001) att skolor och arkiv har mycket att vinna på att samarbeta och ger i boken tips, råd och vägledning kring hur institutionerna kan närma sig varandra. Sjögren och Lundström poängterar lärarens roll, då de anser denna vara central för samarbeten mellan arkiv och skolor. Finns det ett engagemang och en motivation hos läraren är mycket vunnet (Sjögren & Lundström 2001, s. 98). Vad gäller digitalt tillgängligt material omnämns detta i ett eget kapitel, där exempel ges på såväl nationella som internationella digitala läromiljöer (Sjögren & Lundström 2001, s. 132ff). Här nämns exempelvis Englands, Australiens och USA:s omfattande satsningar, vilket därför anknyter till vår egen undersökning.

Till den arkivpedagogiska forskningen hör även artikeln ”Inte bara damm och asociala kufar” (2004) av arkivpedagogerna Kerstin Martinsdotter och Karin Sjöberg, vilken även den kan relateras till föregående forskare. I denna artikel beskrivs hur skånska arkiv har samarbetat med Malmö högskola för att ge lärarstudenter möjlighet att läsa den arkivorienterade kursen ”Den lilla historien”. Tanken är att etablera en relation mellan lärare och arkiv redan under själva lärarutbildningen. Martinsdotter och Sjöberg konstaterar att det kan föreligga svårigheter i att locka skolorna till arkiven. Att därför nå ut till de blivande lärarna på ett tidigt stadium, särskilt de som sedermera ska undervisa i historia, anser författarna vara en utmärkt möjlighet för att i framtiden kunna öppna upp för samverkan (Martinsdotter & Sjöberg 2004, s. 4f). Denna artikel publicerades i *Arkiv, samhälle och forskning* och kan därför anses vara av mer normativ karaktär.

En uppsats som kan kopplas till föregående författares tankar om relationen mellan lärare och arkiv är masteruppsatsen *Användning av arkiv i samhällskunskapsundervisningen på gymnasiet* av Kristina Holdar (2005). Uppsatsens ambition är att undersöka om och i så fall hur, kommunarkiven kan användas i ämnet samhällskunskap A på gymnasienivå. Holdar ifrågasätter i denna uppsats varför ämnet samhällsvetenskap hittills inte varit av intresse att utforska i arkivmiljö. Författarens slutsats är att arkivportföljer kan användas i

samhällsundervisningen och då vara ett led i att eleverna utvecklar ett dåtida, nutida och framtida samhällsperspektiv. Författaren anser även att kännedom om arkivets verksamhet och samhällsfunktion gör eleverna medvetna om sina rättigheter som medborgare (Holdar 2005, s. 30).

Carinis slutsatser vad gäller lärarens kontra arkivariens roll är i högsta grad av intresse för vår undersökning och vi kommer därför att återkoppla till denna. Martinsdotters och Sjöbergs utgångspunkt i att lärarkontakter på ett tidigt stadi är av vikt berör också våra frågeställningar och deras artikel är därför intressant för oss, liksom Olsons och Robyns slutsatser om att etablera en relation mellan arkiv och student. Då Holdars uppsats inriktar sig på samhällskunskap är den inte relevant för vår egen undersökning i första hand, men vi kommer ändå att göra en mindre koppling till denna text avslutningsvis. Eftersom Sjögrens och Lundströms bok är tolv år gammal har naturligtvis mycket skett vad gäller de nämnda arkivets pedagogiska verksamheter sedan texten skrevs. Då boken inte kan betraktas som vetenskaplig, samt det faktum att den är något inaktuell, är den inte av stor betydelse för vår undersökning i annat avseende än att ge inspiration. Vi ämnar heller inte att återkoppla till Berger, Turrini, Gerencser och Triller då dessa artiklar främst beskriver rent praktiska och personliga erfarenheter av att arbeta arkivpedagogiskt.

3.3. Forskningsfältets kritik mot arkivpedagogiken

Det råder dock inom arkivsektorn delade meningar gällande arkivpedagogikens nytta och relevans. Arkivarien Patrick Höij (2004) anlägger ett kritiskt synsätt på denna form av pedagogik, och skriver i artikeln "Arkivpedagog – utbildning eller social kompetens?" att det måste ifrågasättas huruvida det är rimligt att arkivarier ska ha kompetens för att kunna utbilda skolelever. Han menar att arkivarietutbildningen redan nu är omfattande och att det inte finns utrymme för att dessutom studera pedagogik. Höij anser att arkivarier måste ha pedagogisk kunskap för att kunna levandegöra historien för eleverna, men finns inte denna kompetens bör heller inte detta ansvar åligga arkiven. Att levandegöra något skiljer sig från att tillgängliggöra det, menar Höij, eftersom ett levandegörande innebär att materialet dessutom tolkas och bearbetas. "Kanske ska arkivarierna göra det de är bra på och låta lärarna på skolan eller läromedelsframställare göra det de är bra på?" skriver Höij (2004, s. 11). Författaren står även bakom c-uppsatsen "Bland reproduktioner och silverfiskar. Ett försök till en definition av arkivpedagogik" (Höij 2005, s. 158ff) där han går vidare i intentionen att utreda vad arkivpedagogik är. Höijs avsikt med undersökningen är att anlägga ett kritiskt synsätt på det arkivpedagogiska arbete som gjorts hittills, samt att ifrågasätta den forskning som utförts inom området. Skarp kritik riktas mot vad författaren anser vara en del av arkivprofessionen som det, i författarens tycke, varken finns tid eller resurser till. Höij menar att arkivpedagogiken är upplevelsefokuserad istället för informationsfokuserad och att material som redan är tolkat och bearbetat snarare än primärkällor används. Fokus flyttas därför från informationsinnehåll till själva materialet, vilket Höij menar är negativt ur en källkritisk synvinkel. Han anser att det måste finnas mer djupgående orsaker till att arbeta arkivpedagogiskt än enbart att de nya läroplanerna satt press på samarbeten mellan arkiv och skolor. Han hävdar att det i tidigare forskning aldrig heltäckande redogjorts för varför just skolelever ska vara en målgrupp för arkiven, och ifrågasätter varför detta är viktigare nu än tidigare.

Han skriver vidare att skoleleverna ”[...] knappast blivit överlag mer intresserade av arkiv [...]” (Höij 2005, s. 180). Höij anser att resultaten av hans undersökning visar att den arkivpedagogik som bedrivs idag likaväl kan utföras av lärare på skolan och därför inte bör vara en del av arkivens verksamhet. Han skriver:

Till skillnad från Frankrike och Storbritannien där arkivpedagogiken utvecklats av arkivinstitutionerna i samarbete med skola och lärare från skolan, har den svenska arkivpedagogiken utvecklats av arkivinstitutioner där arkivarierna själva tar på sig rollen som lärare.

Höij 2005, s. 182.

Han efterfrågar vidare en debatt om huruvida dagens arkivpedagogik verkligen är en motiverad del av arkivens arbete och går i linje med arkivens samhällsfunktion och roll. Liksom Martinsdotters och Sjöbergs artikel publicerades denna i facktidningen *Arkiv, samhälle och forskning* och betraktas därför inte som vetenskaplig forskning.

Helena Ulfner (2001) anlägger liksom Höij (2005) ett kritiskt perspektiv på arkivpedagogiken i masteruppsatsen *Arkivpedagogik – nödvändig verksamhet eller kostsam sandlådeaktivitet?*. Hon diskuterar och problematiserar arkivpedagogiken utifrån tre delar: arkiven, skolan och vad som förmedlas. Här är skoleleverna de presumtiva brukarna. Uppsatsen saknar helt ett teoretiskt ramverk och dess vetenskapliga värde kan därför ifrågasättas. Ulfner menar att arkiv och skola är en lyckosam kombination, och att läroplanen kan förankras i detta. Kritik riktas mot de dokument som förmedlas – materialet som presenteras för eleverna är ofta tillrättalagt och taget ur sitt sammanhang. Frågan kan då väckas huruvida detta material är representativt eller ej. Författaren poängterar dock att arkivpedagogiken ska vara ett komplement till historieundervisningen och inte helt ersätta denna. Enligt Ulfner kan en konkurrenssituation uppstå mellan ABM-institutioner, då arkivens utveckling på pedagogikområdet närmar sig museernas.

Engagemang från såväl skola som arkiv tycks vara ett nyckelord, menar författaren, och skriver vidare att traditioner kan hindra utvecklingen. Arkivarier är skeptiska till utvecklingen och ifrågasätter att arkivpedagogiken ska ta fokus från andra viktiga delar av arkivprofessionen. Detta bottnar därför delvis i en resursfråga, då medarbetarna känner oro inför nerdragningar och samordning inom sektorn. Ulfner skriver i sin slutdiskussion att arkiven i framtiden troligtvis inte kan välja att hålla sig utanför den arkivpedagogiska utvecklingen, då dessa inslag tenderar att bli permanenta delar av verksamheten (Ulfner 2001, s. 31).

Ovan nämnda arbeten är intressanta då de utgör en motpol till den övriga forskningen om arkivpedagogik, som är övervägande positiv. Då vi i vår uppsats kommer att undersöka digitala lärmiljöer på anglosaxiska nationalarkiv utifrån perspektiv som lärare/student är denna forskning av intresse för oss. Då vi däremot inte ämnar undersöka arkivpedagogikens nytta och relevans, kommer vi inte att sträva efter att värdera huruvida detta ska göras. Dessa två författares ståndpunkter är dock intressanta för vår undersökning då vi ämnar utforska synen på läraren som en länk mellan arkiven och skolorna. Ovanstående litteratur är därför av vikt och vi kommer att ta avstamp i denna forskning för att i våra slutsatser kunna resonera och problematisera våra resultat.

3.4. Det livslånga lärandet i digital miljö

Det finns olika utgångspunkter och teorier när det kommer till synen på lärande. Ett av de teoretiska perspektiv som tar utgångspunkt i att se lärandet som en process av teckenskapande aktiviteter är den didaktiska designen. Didaktikprofessor Staffan Selander (2009) menar i artikeln ”Didaktisk design” att man bäst förstår människans lärande utifrån att forska på såväl de biologiska som de sociala förutsättningarna. Lärandets villkor förändras i och med att samhället gör det – dagens skola ska till exempel förbereda sina studenter för att platsa in i ett informations- och tjänstesamhälle. Idag måste lärare själva delta i att forma skolvärlden i alla dess olika delar eftersom samhället är betydligt mer mångsidigt än för 50 år sedan, vad gäller etniska, religiösa, klass- och genussmässiga perspektiv (Selander 2009, s. 17ff). Identitetsskapande är också en aspekt av lärandet. Varje individ skapar olika bilder av sig själv och har olika slags identiteter beroende på vilken social konstruktion man hamnar i. I en läroprocess identifierar man sig som någon, vilket innebär att man iscensätter sig själv som person i det sociala rummet (Selander 2009, s. 26).

Arkivarien Lars Lundqvist (2004) har skrivit artikeln ”Arkivpedagogik på nätet” och menar att det är en självklarhet att arkiven ska utnyttja digitala möjligheter för att nå ut till allmänheten. Han poängterar att det bör finnas skillnader i materialet som riktas gentemot de olika målgrupperna. En yngre publik kan behöva lättillgängliga dokument, medan gymnasieelever kan få tillgång till material som tränar dem i informationssökning och källkritik. Lundqvist förutspår en ökning av digitalt tillgängligt material, då detta ligger rätt i tiden. Många institutioner har idag börjat digitalisera sitt material och utarbeta möjligheter för brukarna att ta del av dessa via webben. Författaren vill dock betona att internet ska ses som ett komplement till verkliga besök på arkiven. ”[...] även om mycket är möjligt att göra på Internet, kan det aldrig ersätta känslan av att hålla ett äkta dokument i handen” (Lundqvist 2004, s. 9). Denna artikel publicerades liksom tidigare nämnda artiklar i branschtidningen *Arkiv, samhälle och forskning* och kan därför anses vara av mer normativ karaktär.

En avhandling som främst är till nytta för utarbetandet av vårt teoretiska ramverk är läraren och forskaren Cathrin Backman Löfgrens (2012) studie *Att digitalisera det förflutna. En studie av gymnasieelevers historiska tänkande*, vilken lyfts fram tidigare i denna uppsats. Med sin avhandling om skolelevers bruk av digitala lärmiljöer har denna författare bidragit med aktuell och nutida forskning på området. Backman Löfgren undersöker hur digitala lärmiljöer kan användas i undervisningssammanhang. Hon anser att elever idag har svårt för att förstå historia som ämne då detta inte kopplat till elevernas egen referensram, det vill säga digitala medier. I avhandlingen undersöks tre gymnasieklasser från gymnasieskolans andra läsår, som studerar kursen Historia A. Studien går ut på två olika undersökningar, där eleverna ska arbeta med historiska lärmiljöer respektive skapa egna livsberättelser. Backman Löfgren analyserar hur en digital bakgrund påverkar resultatet av dessa arbeten. Avhandlingen bygger på ett historiedidaktiskt teoretiskt ramverk (Backman Löfgren 2012, s. 13ff).

Backman Löfgrens slutsatser är att elever behöver relatera till sig själva för att skapa ett historiskt tänkande. Detta görs genom att eleverna kontextualiserar sina egna berättelser och därmed sätter in dessa i ett sammanhang. Genom att relatera sin egen livshistoria och samtidigt till större händelser som skett i omvärlden kan eleverna bilda ett historiemedvetande. Backman Löfgren betonar starkt lärarens signifikanta roll vad gäller de digitala lärmiljöerna, för att förhindra att eleverna tappar fokus eller inte finner vad de söker. Studien visade att eleverna teoretiskt sett har kännedom om källkritik, men saknar praktisk kunskap (Backman Löfgren 2012, s. 158f). Pedagogens betydelse kan alltså även påpekas ur en källkritisk aspekt. Digitala plattformar kan vara gynnsamma då geografiska avstånd annars kan begränsa möjligheterna för eleverna att ta del av historiskt källmaterial (Backman Löfgren 2012, s. 153). Backman Löfgren poängterar att digitala lärmiljöer har vunnit mark i anglosaxiska skolor och att detta kan inspirera andra länder att följa i dess fotspår (2012, s. 18).

Backman Löfgren har även skrivit artikeln ”Det förflutna i framtiden” (2010) där hon beskriver sin pilotreceptionsstudie inför arbetet med avhandlingen. Syftet med studien var att utforma en digital lärmiljö i historia där eleverna skulle använda sina datorer för att kunna undersöka digitaliserat arkivmaterial. Det digitaliserade arkivmaterialet hämtades från SVAR (svensk arkivinformaton). Studien resulterade i att studenterna tyckte att det var enklare att använda Google än att sammanställa fakta från arkivkällorna, trots att studenterna hade tillgång till lärarledd handledning och en arkivarie. Backman Löfgren menar att studien inte var helt tillfredsställande, utan att det fanns en del brister i bland annat hur kommunikationen mellan lärare och studenter fördes. En annan brist var att studenterna saknade bra analytiska frågor att arbeta med, då de fick ta sig an arkivmaterialet utan några ramar för arbetet (Backman Löfgren 2010, s. 65). Backman Löfgren menar att källmaterialet i SVAR är mångfacetterat och bra, men dessvärre är materialet inte anpassat till undervisning då det behövs vägledning från en lärare och en arkivarie för att ta fram arbetsmaterial riktat mot skolor och forskning. Dessutom krävs det att man tecknar ett abonnemang för att få tillgång till det digitaliserade materialet (Backman Löfgren 2010, s. 55ff). Idag får böcker och läroböcker allt mindre utrymme för studenter som kunskapskälla, i jämförelse med Internet. Studenter är vana att använda datorer och digitala medier för att inhämta kunskap och sköta sina sociala kontakter. Backman Löfgren menar att det finns en problematik i att det inte är via skolan som studenterna får tillgång till digital kunskap utan att detta sker på fritiden (Backman Löfgren 2010, s. 57). Slutsatserna av pilotstudien är att innehållet i undervisningen måste förändras genom att digitala lärmiljöer utvecklas.

Medieforskaren James Paul Gee (2005) utgår i artikeln ”The Classroom of popular: what videogames can teach us about making students want to learn” från tanken att den vanliga skolundervisningen, som är text- och bokbaserad, har mycket att lära av spelindustrin. Där en bok är passiv är ett spel interaktivt genom att det kommunicerar med den som spelar. Spelaren måste fatta beslut och agera för att föra handlingen framåt. En bok måste sättas in i en kontext och förklaras. I spelet skapar man aktivt sin omvärld eftersom varje spelare gör unika val. När man spelar ett video- eller datorspel aktiveras nya saker i hjärnan vilket gör att det upplevs som lustfyllt att fortsätta att spela trots att spelet kan uppfattas som långt, svårt och komplext. Gees slutsatser är att detta beror på flera saker, bland annat har man som spelare en mer aktiv roll där man får fatta beslut och ta risker för att föra spelet framåt. Detta är något

som han anser att det inte ges utrymme för i traditionell undervisning. Genom att arkiven använder sig av ny teknik riktad mot skolor som målgrupp kan lärandet gynnas. Pedagogiken i spel måste fungera eftersom dessa kommer från den kommersiella sektorn. Upplevs spelet som trist eller för komplicerat vill ingen köpa det och då förlorar spelföretagen pengar. Därför lägger de stora resurser på just de pedagogiska aspekterna. Även identitetsskapandet är en viktig del i hur man upplever spelet. Genom att identifiera sig som en huvudperson i spelet relaterar spelaren sig själv till karaktären och kan sätta sin personliga prägel på spelupplevelsen. Gees slutsats är att nya typer av undervisningsplattformar kan stimulera inläringen hos studenterna.

Pedagogikprofessor Roger Säljö (2000) forskar om synen på lärandet och dess roll i vårt samhälle. I boken *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv* menar Säljö att just utbildning och förmågan att lära sig är starkt förknippat med våra föreställningar om ekonomisk och social utveckling, vilket därmed får politiska konsekvenser. En välutbildad befolkning kan konkurrera om kvalificerade arbeten och anses till exempel ur ett samhällsekonomiskt perspektiv som en viktig förutsättning för ökat välstånd och höjd livskvalité (Säljö 2000, s. 11). Säljö utgår från ett sociokulturellt perspektiv i sin forskning om lärandeprocesser, vilket innebär att människan ses som en nyfiken och läraktig biologisk varelse, som har förmåga att ta tillvara och använda sig av erfarenheter i ett framtida sammanhang (Säljö 2000, s. 13ff). Säljös slutsatser är att människan behöver stimulans för att kunna ta till sig ny kunskap. Ett problembaserat och interaktivt lärande som syftar till att aktivera individen är därför gynnsamt ur inlärningsaspekt.

Då Lundqvist artikel berör digitala lärmiljöer och hur arkiven kan nyttja dessa för att nå eleverna, är texten av intresse för vår undersökning. Även Selanders tankar om att identitetsskapandet är en viktig del av inlärningsprocessen är något vi ämnar återkomma till. Backman Löfgrens artikel och avhandling har dock som tidigare forskning inte heller några konkreta kopplingar till vår undersökning då hennes forskning fokuserar på de rent pedagogiska effekterna av digitala lärmiljöer. Vi ämnar analysera hur arkiven arbetar för att nå målgrupper via digitala redskap – inte hur eleverna reagerar på dessa medier eller tar till sig historisk kunskap. Vi närmar oss därför ämnet ur en annan synvinkel. Dock kommer vi att ha stor nytta av Backman Löfgrens teorier, vilka redogörs för närmare i vårt teorikapitel längre fram i denna uppsats. Avhandlingen fyller även en viktig roll i vår avslutande diskussion där vi återknyter till Backman Löfgrens resultat. Gee och Säljö är av primärt intresse för vår undersökning då dessa forskare berör digitala lärmiljöer och människan som en nyfiken varelse som behöver stimulans i sin inläring. Dessa forskares tankar kan hjälpa oss att förklara hur arkivens hemsidor är uppbyggda och vilken syn på lärande som framkommer. För att komplettera vår teoretiker Backman Löfgren kommer vi därför löpande att återkoppla till denna forskning – i vår analys såväl som i vår slutdiskussion – för att bättre kunna förklara våra resultat.

3.5. Forskningsfältets kritik mot digital media i skolan

Finns det då inga kritiska röster till att använda sig av digitala medier och informationsteknik i skolan? Språkforskare Patrik Svensson (2008) beskriver i boken *Språkutbildning i en digital värld. Informationsteknik, kommunikation och lärande* den kritiska diskussion som har förts på olika håll om just skola och ny teknik. Han menar att diskussionen kring användning av digitala medier i undervisningssyfte tenderar att bli ensidig då man enbart fokuserar på de positiva aspekterna: flexibelt lärande, individualisering, frigörelse, plats- och tidsberoende, studenten i centrum och det livslånga lärandet (Svensson 2008, s. 42). Det är problematiskt att enbart sätta tilltro till den nya tekniken vilket gör att man missar att lyfta en kritisk diskussion. Att istället delta i denna kritiska diskussion och att aktivt reflektera över informationsteknikens roll i utbildningen är viktigt, samtidigt som det är bra att våga tänka framåt och experimentera (Svensson 2008, s. 45). Det empiriska underlaget är begränsat när det kommer till vad datoriseringen och digitaliseringen innebär. I vissa avseenden kommer teknik före pedagogik, vilket man kan finna exempel på när datorer eller mjukvara köpts in till skolor och sedan inte använts. Det finns en begränsad insikt om de pedagogiska visionerna och en begränsad spridningsverkan för projekt och initiativ (Svensson 2008, s. 43). Informationsteknik kan inte lösa problem som reflekterar samhälls-, pedagogiska- eller ekonomiska faktorer som berör skola och samhälle. Exempel på detta kan vara att det är för många elever i en klass eller att det är lärarbrist (Svensson 2008, s. 44).

I *The flickering mind: saving education from the false promise of technology* (2004) skriver journalisten Todd Oppenheimer om risken när förhållandet mellan näringsliv och skola påverkar innehållet i undervisningen – att skolan och politikerna i alltför hög grad låter sig styras av marknaden. Teknologiska satsningar ses oftast som en lösning på det mesta, allt från vad en utbildad person är, till hur service kan ges. Oppenheimer menar att i USA har datorindustrin länge sett skolan som en av sina mest lukrativa marknader när det kommer till att tidigt plantera in datorer och mjukvaror för framtida användare och kunder (2004, s. 9f). Risken blir då att skolan tenderar att bli en experimentverkstad för olika teknikinvesteringar, vilket kostar mycket i konsultarvoden och strukturella felsatsningar. Att enbart sätta tilltro till att använda sig av datorer och ny mjukvara i undervisningen ger inga garantier för att studenterna blir mer engagerade i undervisningen (Oppenheimer 2004, s. 11). Oppenheimer menar även att mycket av den kritik som uppkommer när de tekniska satsningarna misslyckats, skylls på lärarna. Kritiken handlar då oftast om att det är läraren som varit oengagerad eller inte tillräckligt förberedd. Detta har resulterat i att skolan lägger ner enorma resurser på vidareutbilda lärare men de interna lärarutbildningarna är i sig problematiska då de ibland är bekostade av IT-företag och har en varierande kvalitet, menar Oppenheimer (Oppenheimer 2004, s. 306ff).

Föregående forskares tankar kan kopplas till medieforskaren Bernard R Robin (2008), som har skrivit artikeln ”Digital storytelling: a powerful technology tool for the 21st century classroom”, där han menar att det finns en del sanning i kritiken som framförts att skolor tenderar att köpa in mjukvara och andra tekniska hjälpmedel utan att dessa kommer till användning. Robin poängterar dock att problemet inte enbart ligger i att man investerar i ny teknik utan att lärare och pedagoger inte vet hur de ska handskas med denna, eller vägleda sina studenter. Ungdomar använder digitala tekniker i sina liv utanför skolan och det är snarare lärare som inte har funnit ett sätt

att integrera detta på ett meningsfullt sätt i klassrummet. Den yngre generationen är inte enbart informationssamlare utan även informationskreatörer som genom Myspace, Youtube, Wikipedia och andra sociala forum delar en helt annan verklighet än den skolan och föräldrar har. Tekniken finns och den används men det saknas ett bra sätt att integrera den i klassrummet. Lärarna och pedagogerna bör lägga fokus på att förse sina studenter med verktyg för att problematisera och reflektera i en mediemiljö, anser författaren. Det är metoderna kring hur man lär ut något som är det viktiga, inte tekniken i sig (Robin 2008, s. 220ff.). I vårt avslutande kapitel kommer vi att återkoppla till såväl Svensson, Oppenheimer och Robin, då dessa forskare diskuterar frågor som vi anser vara intressanta att lyfta i relation till vår uppsats resultat.

I detta kapitel har ett antal olika verk presenterats. Vi kommer avslutningsvis i vår uppsats att placera in vår undersökning i den tidigare forskning som har ansetts vara relevant. Där kommer vi att ta ställning till huruvida den aktuella forskningen kan relateras till vad som framkommit under arbetet med vår egen analys.

4. Teori

Det teoretiska ramverk som denna uppsats kommer utgå ifrån är ett *historiedidaktiskt perspektiv*. Omfattande forskning har gjorts gällande historiedidaktikens tolkningar av historisk identitet och historiemedvetande och det finns varken behov eller utrymme för att i denna uppsats teorikapitel alltför grundligt beskriva denna. Inledningsvis i detta kapitel kommer historiedidaktikens bakgrund och dagens forskning därför att beskrivas i stora drag. Hur några av de mest relevanta teoriernas infallsvinklar kan kopplas till våra egna frågeställningar kommer att redogöras för längre ned i detta teoriavsnitt.

4.1. Historiedidaktik – teorins bakgrund och forskningsfältet

Historiedidaktiken fokuserar på historieundervisningens metod och teori, skriver Magnus Hermansson Adler (2009, s. 67, 77). Centrala frågor är *vad* eleverna lär sig, *hur* detta sker och *varför*. Hermansson Adler poängterar att det är först genom aktivitet och tänkande som kunskap kan tillgodogöras. Inom historiedidaktiken forskar man på och analyserar vilka som är avsändare, förmedlare och mottagare av historia, menar Klas Göran Karlsson (2004, s. 34).⁵ Detta inberäknar de olika kanaler och medier i vilka historia förmedlas, allt från utbildningssystem och massmedier till film och digitala miljöer. En sådan kommunikationskedja byggd kring historia kallas historiekultur och som utgångspunkt studerar man alltså historiekulturer och dess förändringar, skriver Karlsson (Ibid). Dagens historiedidaktiska forskning koncentrerar sig i hög grad på hur historia ska förmedlas med olika metodiska verktyg. Det är ett tvärvetenskapligt eller till och med flervetenskapligt fält anser Karlsson (1997, s. 37ff), då historiedidaktiken har sin bakgrund i såväl litteraturvetenskap och pedagogik som etnologi och socialantropologi. I ett samhälle tolkas och används historia olika beroende på mottagare, enligt historiedidaktiken. Ett vanligt antagande är också att den med makt har tolkningsföreträde. Kultur och tradition är andra viktiga parametrar gällande hur historia brukas och tolkas.

Globaliseringen innebär att analysen av hur historia tillgodogörs och används inte bör begränsas till en nationell nivå. Historiskt sett har det skett en förskjutning av historiedidaktikens fokus. Från att tidigare ha koncentrerats på skolan är nu hela samhällets historiebildande och historiebruk av intresse. Historiedidaktiken introducerades i svensk forskning på 1980-talet och inledningsvis debatterades mestadels vad bra respektive dålig historia är och vad som utgör ett bruk respektive

⁵ Historiedidaktik ska inte blandas samman med historiebruk, då begreppet historiebruk istället innefattar historieanvändning i bred bemärkelse (NE 2013).

ett missbruk av historien. Dagens historiedidaktik är enligt Karlsson mindre normativ och mer kritiskt analytisk och avser i större utsträckning förklara och problematisera än att propagera för, historiens status och roll i samhället (Karlsson 1997, s. 37ff).

Peter Aronsson menar att det skett stora förändringar i samhällets sätt att förmedla historia. Han skriver:

Den nationella identitetens problematiska status är idag starkt ifrågasatt. Det är därför viktigare än någonsin att ställa frågan: Vilka är vi, vad utmärker vår gemenskap, hur vet man vem som är en del i den, vilken attityd och vilka handlingar förpliktigar den till?

Aronsson 2000, s. 11.

Aronsson menar att det idag finns ett flertal aktörer som är med och formar vårt historiemedvetande. Det har därför uppkommit ett behov av att kartlägga historiekultur och historiemedvetande (2000 s. 15, 33). Ett historiemedvetande är enligt Karlsson (1997, s. 48f) något vi människor måste ha för att kunna identifiera oss som individer och som samhällsmedborgare. I det egna historiemedvetandet integreras bildandet av den egna identiteten. Genom att mentalt relatera oss själva till historiska skeenden i dåtid, nutid och framtid kan vi identifiera oss själva i en större kontext.

Hermansson Adler (2009) betonar vikten av att skolelever utvecklar det historiska medvetande som Karlsson (1997) och Aronsson (2000) beskriver. En elev som bearbetar och analyserar historia utvecklar sin förmåga att dra paralleller till samtiden. Eleven börjar relatera sig själv till historiska skeenden och kan därmed placera in sin egen levnadsberättelse i dessa (Hermansson Adler 2009, s. 38). Vidare definieras historiemedvetande som förmågan att se samband och att reflektera över dessa (Hermansson Adler 2009, s. 86). Då skolan är en aktiv del av samhället, blir den värdegrund skolan förmedlar en politisk fråga (Hermansson Adler 2009, s. 63). Ulf Zander (1997, s. 103ff) anser att historia som skolämne har en stor påverkan på vår identitetsbildning och historiemedvetande och går därmed på samma linje som Aronsson och Hermansson Adler. Då den allmänna folkskolan inrättades 1842 fokuserade undervisningen på att lära eleverna kristna och nationalistiska värderingar. Tonvikten förflyttades sedermera från religionen till patriotismen i och med samhällets sekularisering. Zander menar att den dåtida historieundervisningen hade till uppgift att fostra eleverna och skapa ett historiemedvetande utifrån en undervisning som inte var värdeneutral. På samma sätt som historieundervisningen förr ämnade skapa en exkluderande nationell identitet hos skoleleverna, kan historieundervisningen idag fylla en viktig funktion i kampen mot rasism och främlingsfientlighet, anser Zander, genom att man kan nyttja det klassiska sättet att lära ut historia, fast på nya sätt. Man kan då sätta fokus på att tydliggöra hur människors levnadsvillkor har och har haft såväl likheter som skillnader över tid och mellan olika platser (Zander 1997, s. 103ff).

En problematisering av historiedidaktiken framförs av Sirkka Ahonen (1997, s. 126ff.), som betonar vikten av att inta ett kritiskt förhållningssätt gentemot historiskt material. Hon poängterar att den studerande måste vara källkritisk och inse att historisk kunskap är rekonstruerad. Skolämnet historia bör läras ut på ett icke-värderande sätt, då ämnet har en inbyggd etisk laddning. Ahonen poängterar vikten av att undvika anakronismer – den studerande ska identifiera sig med den historiska

person denne undersöker, men samtidigt inte projicera sina egna eller samhällets rådande värderingar på undersökningsobjektet. Ahonen konstaterar vidare att det här uppstår en problematik mellan skolans läroplan och historiens epistemologi. En lämplig medelväg kan vara att undervisningens metodik är utformad på så sätt att den fokuserar på diskussion, argumentation och källvärdering – i vilka läraren spelar en mycket viktig roll, anser Ahonen (Ahonen 1997, s. 126ff).

Att det av källkritiska skäl behövs en länk mellan elev och material instämmer även Backman Löfgren i (2012, s. 152ff). Hon menar att historieundervisning i en digital lärmiljö kan främja elevernas förmåga till reflektion och problematisering, samt deras möjlighet att placera in sig själva och sin egen historia i en historisk kontext. Att enbart utgå från historiska händelser som ligger långt borta i tiden kan bli alltför abstrakt för eleverna. Eleverna behöver göra kopplingar till sig själva för att kunna ta till sig historisk kunskap och skapa ett historiskt tänkande. Backman Löfgren betonar starkt lärarens roll som en viktig del i att eleverna kan ta till sig material i digitala lärmiljöer. Läraren kan formulera passande uppgifter utifrån materialet och också göra ett urval av dokumenten. Materialet bör därför vara ordnat och strukturerat på ett sätt som underlättar för såväl lärare som elev. Vidare kan läraren vara till hjälp för eleven vid materialtolkning, urval och källkritiska aspekter (Backman Löfgren 2012, s. 152ff).

4.2. Teoretisk koppling till undersökningen

Historiedidaktiken fokuserar på vem som producerar och vem som tar emot historisk kunskap samt hur ett historiskt medvetande skapas. Vårt val av teori kan motiveras med att vi undersöker arkivens metoder för att lära ut historia till studenter och hur detta går till. Historiedidaktiken kritiserar den klassiska lärandesituationen där eleven ses som en tom behållare som ska fyllas med kunskap. Vidare åsyftar teorin att förklara historieämnets komplexitet. Då vi undersöker synen på den målgrupp som arkiven ämnar nå, får analysen härigenom en problematisering. Hur ser nationalarkiven på eleverna i rollen som mottagare av historisk kunskap och hur arbetar de gentemot denna brukargrupp? Teorin kommer att hjälpa oss med avgränsning av forskningsproblemet såväl som med att utarbeta lämpliga sätt att analysera våra resultat. Historiedidaktiken ter sig därför användbar som teoretiskt ramverk för denna typ av undersökning.

Vår huvudsakliga teori kommer att utgöras av Backman Löfgrens (2012) slutsatser om att en digital lärmiljö kan utveckla elevernas historiska förståelse då denna anknyter till deras egen referensram. Backman Löfgren använder även begreppet *historiskt tänkande* som en synonym till *historiemedvetande* och vi kommer i vår uppsats också att betrakta och använda dessa begrepp som likvärdiga. För att kunna nå eleverna behöver historieämnet förmedlas via en plattform som dessa kan ta till sig och förstå. En digital inlärningsmiljö kan skapa andra förutsättningar för lärande än vad den traditionella skolvärlden gör. Detta kan dessutom bidra till att öka elevernas källkritiska tänkande. Då nationalarkivens hemsidor är digitala lärmiljöer utgår vi från Backman Löfgrens teorier om att det som anknyter till elevernas egna referensramar bidrar till en utveckling av det historiska medvetandet. Något att ha i åtanke är att det finns en risk att för stor konsensus uppstår mellan vårt val av teori och arkivpedagogikens motiv, eftersom de teoretiska grundperspektiven ter sig alltför

likartade. Då vi är medvetna om detta kommer vi att sträva efter att diskutera och reflektera över det teoretiska ramverket. Som flera forskare (Ahonen 1997, Zander 1997, Backman Löfgren 2012) påpekat är historieundervisningen inte neutral utan en tolkning och bör därför problematiseras. Enligt Backman Löfgren kan digitala inläringsmiljöer ställa högre krav på källkritik från elevernas sida. Det kan också finnas tendenser till att mängden information gör att det är svårt att få en översikt och behålla fokus. Hon menar att en pedagogisk länk mellan eleverna och materialet behövs (2012, s. 158). Backman Löfgren betonar därför pedagogens viktiga roll, vilket är en teori vi också kommer att använda oss av i vår egen analys. Hur lyfts läraren fram på hemsidorna och vilket synsätt på lärare respektive elev framkommer? Att låta eleverna arbeta i digitala inläringsmiljöer kan vara ett alternativ till att de själva ska söka all fakta på internet. ”Den interaktiva digitala teknikens fördelar tas tillvara och brukandet sker under mer ordnade former som till viss del påminner om mer traditionellt undervisningsmaterial” skriver Backman Löfgren (2012, s. 31).

Vi kommer i vår uppsats att undersöka vilka pedagogiska metoder arkiven använder för att skapa ett historiemedvetande hos skoleleverna. Uppsatsen tar därmed avstamp i den historiedidaktiska teorin då vi undersöker *hur* arkiven arbetar med att förmedla primärkällor och historisk kunskap till denna målgrupp. Vårt grundantagande är därmed att ett *historiemedvetande* är kopplat till förmågan att ta till sig kunskap om och reflektera kring, den egna samtiden och rollen i den.

Medias påverkan på elevernas uppfattning om samtiden blir också tydlig och det är medelst medier som elevernas uppfattning om vår tid verkar erhållas. Ur ett aktörsperspektiv förknippar eleverna sin egen livssituation med händelserna som härigenom blir relevanta och införlivas i elevens egna men också i en gemensam minnesram.

Backman Löfgren 2012, s. 157.

Vi kommer därför att använda oss av Backman Löfgrens (2012) teorier om hur elever formar ett historiemedvetande genom att ges möjligheten att inta ett aktörsperspektiv. Detta anknyter till vår undersökning då vi vill analysera hur arkiven arbetar gentemot eleverna och vilken syn på dessa som kan urskiljas i vårt källmaterial.

Följaktligen kommer vi i vår uppsats använda oss av en övergripande, mer allmän teori, för att placera in vår undersökning i den rådande forskningen. Vår huvudsakliga teori utgörs av Backman Löfgrens olika infallsvinklar gällande arkivens historieundervisning riktad mot elever, med utgångspunkt i lärarens viktiga roll, aktörsperspektivet för att skapa ett historiemedvetande samt hur digitala lärmiljöer kan stimulera studenternas inlärningsprocess. Som komplement till vår huvudteoretiker kommer vi i analysen även att använda oss av Gees tankar om att spel och andra nya former av medier gynnar denna inlärningsprocess då dessa digitala redskap är interaktiva. Digitala lärmiljöer kommunicerar med eleven och uppmuntrar till fortsatt aktivitet och engagemang. Slutligen kommer vi också att bruka Säljös sociokulturella perspektiv om att människor behöver aktiveras för att en gynnsam inlärningsprocess ska ta form. Tillsammans med Backman Löfgrens teorier kommer att dessa forskare att hjälpa oss att utifrån våra frågeställningar analysera vårt källmaterial samt formulera våra slutsatser.

5. Metod

Vi ämnar undersöka hur arkiven når ut till sina nya målgrupper i avsikt att få dessa intresserade av historia. Hur ändras tonläget utifrån vilken grupp man vänder sig till? Vi vill analysera både formen och innehållet på hemsidorna, i syfte att undersöka såväl arkivens nya utbud som hur de riktar sig mot skolor. Vår materialredovisning är sammanslagen med vår analysdel. Detta innebär att vi i texten kommer att både beskriva och analysera löpande samt göra kopplingar till såväl vår teori som forskningen inom området. Vi är medvetna om att vår analys kan te sig alltför beskrivande, men detta kan motiveras med att det är orimligt att kräva att läsaren sitter med hemsidan framför sig. I vår uppsats kommer vi uteslutande att använda oss av kvalitativa metoder. Enligt Göran Ahrne och Peter Svensson kan kvalitativa metoder ses som ett övergripande begrepp för alla typer av metoder som bygger på intervjuer, observationer eller analyser av texter (2011, s. 10f). Vår avsikt är att genomföra fallstudier för att fånga upp metodiken som brukas hos arkivinstitutionerna i England, USA och Australien. En viss tyngdpunkt har lags på materialinsamlingen av NA, då vi inom ramen för fallstudien även kommer att använda oss av intervjuer och observationer vad gäller detta arkiv. I samtliga fallstudier är dock hemsidorna det primära när det gäller materialinsamling och analys. Vi kommer att analysera såväl vad som sägs om materialet som det faktiska materialet (spel, podcasts, onlinetföreläsningar etcetera). Vidare vill vi jämföra de tre olika länderna genom att undersöka de skillnader som finns gällande det arkivpedagogiska arbetet gentemot skolor.

Intentionen är inte att skapa en heltäckande bild över hur anglosaxiska arkiv överlag arbetar arkivpedagogiskt med digitala redskap, utan dessa fallstudier koncentrerar sig på de arkiv som anses ligga i framkant internationellt. Vår valda metod fallstudier kommer att förklaras och motiveras närmare nedan. Intervjuer och observationer är, som tidigare nämnts, underliggande metoder till fallstudien i England och dessa kommer också att redogöras för mer ingående längre ned. Dessa två metoder kommer att fungera som verktyg och som ett ytterligare sätt att samla in material från besöket på NA. På grund av tidsmässiga och geografiska skäl kommer vi enbart att ha möjlighet att besöka det engelska nationalarkivet vilket innebär att vi har ett något större fokus på detta. Vi anser dock inte att denna faktor utgör en obalans i materialinsamlingen då vi kommer att undersöka tre olika avgränsade fall och all dokumentation som rör NA kan betraktas som en helhet materialmässigt. Under vårt besök på NA kommer vi att genomföra en intervju med chefen för the Education Team, Payne. Vi kommer även att observera två olika typer av aktiviteter riktade mot skolor: workshopen *Crisis in the Reign of Mary I* och videokonferensen *Tudor Imagery*. Våra erfarenheter från detta besök kommer att redogöras för i avsnittet om NA. Vi är medvetna om att workshopen ”Crisis in the Reign of Mary I session” inte är en digitalt baserad resurs som erbjuds via NA:s hemsida, även om denna beskrivs

på själva webbplatsen. Vi anser dock att observationen av denna aktivitet kan ge oss värdefulla erfarenheter av hur arkivet arbetar pedagogiskt och har därför inkluderat den som en del av vår fallstudie gällande NA.

Gällande de andra två nationalarkiven ämnar vi i våra fallstudier enbart titta på hemsidornas form och innehåll och inga ytterligare metoder kommer att användas. Vi kommer att ta avstamp i detta underlag för att längre fram i uppsatsen kunna dra slutsatser om hur arkiven kan nå nya brukargrupper.

5.1. Fallstudier

Vi ämnar utföra tre fallstudier där objekten för analys är nationalarkivens hemsidor där vi vill undersöka hur dessa arkivinstitutioner förmedlar historia till studenter. Vi kommer inledningsvis att granska och analysera texterna och det digitala materialet på deras hemsidor gällande den pedagogiska verksamheten riktad mot skolor för att ta reda på vilka metoder de använder sig av. Vi ämnar då finna tendenser gällande synen på brukaren för att få en bild av institutionernas inställningar, attityder och tillvägagångssätt. Därefter kommer institutionerna att jämföras sinsemellan. Vår undersökning lämpar sig väl för just fallstudier då det är arbetsmetoderna hos tre separata nationalarkiv som undersöks och analyseras och vi har därför ansett denna metod vara relevant.

Fallstudier lämpar sig väl för att genomföra en undersökning av kvalitativ art menar Sharam B Merriam (1994, s. 19, 44). När syftet med en undersökning är att skapa en större förståelse för en företeelse och de bakomliggande strukturerna, samt att utvärdera de resultat man kommit fram till, är fallstudier en lämplig samlingsmetodik. Vad som undersöks är då ett specifikt och avgränsat område eller företeelse (Merriam 1994, s. 24). Fallstudien är partikularistisk, vilket innebär att den fokuserar på en utvald situation, händelse eller person. Vidare är fallstudien deskriptiv då den studie som utförs resulterar i omfattande beskrivningar av den aktuella företeelsen. Merriam kallar även fallstudien för heuristisk eftersom den bidrar till ökad förståelse och/eller bekräftar en tidigare uppfattning. Slutligen är fallstudien induktiv, då resultatet av denna naturligt härstammar från sådana sätt att resonera och analysera (Ibid.). Genom fallstudiens resultat kan nya begrepp och hypoteser uppstå, snarare än verifiering av en på förhand uppställd hypotes (Merriam 1994, s. 25ff). ”Metoden är förankrad i verkliga situationer och därför resulterar fallstudier i en rikhaltig och holistisk redogörelse av företeelsen” menar Merriam (1994, s. 46).

Enligt Merriam (1994, s. 47ff) kan fallstudien innebära begränsningar då den tenderar att bli uteslutande inriktad på ett enskilt fenomen och därmed blir alltför detaljerad för att kunna vara allmängiltig. Forskaren är också till stor del utlämnad till sin egen förmåga till analys, då det inte finns några givna riktlinjer för hur det insamlade materialet ska tolkas. Etiska problem kan också uppstå då man som forskare befinner sig i en maktsituation gentemot den grupp som undersöks och analyseras. Merriam konstaterar dock att dessa fallgröpar bör finnas i åtanke men inte avskräcka en forskare från att begagna sig av fallstudier om undersökningen passar väl för detta. Inga metoder är helt utan nackdelar – det viktigaste är att vara medvetna om dessa och resonera kring de val man gör gällande metodiken (Ibid).

Genom analyser av nationalarkivens hemsidor vill vi skapa oss en bild av metodiken och synen på brukaren när det gäller arkivens utåtriktade arbete. Texter är kommunikativa, de förmedlar budskap genom olika typer av genre och olika syften – vissa texter vill informera, andra vill till exempel roa. Det är viktigt att i analysen ha kännedom om vilken genre texten tillhör för att förstå dess funktion och sammanhang (Boréus 2011, s. 133). En text kommunicerar med sin läsare på samma sätt som en talare kommunicerar med sin publik. Textens valda målgrupp är av vikt för att förstå textens framställning och innehåll (Lindstedt 2002, s. 31). Vi kommer inte att genomföra textanalyser av hemsidornas material, men genom att undersöka hur arkiven varierar sin framställning av innehåll och form, kan vi få en uppfattning om hur de vänder sig till sina nya målgrupper.

Hemsidorna som helhet kommer att betraktas som digitala inlärningsmiljöer och presenteras i analysen utifrån olika teman. Dessa teman utgörs av de tendenser vi har identifierat i materialet. Webbsidorna kommer i främsta hand att diskuteras och analyseras utifrån de texter och det material som finns under huvudrubrikerna. Detta innebär att ett urval görs då vissa mindre länkar inte kommer att kontrolleras, vilket grundar sig i att hemsidorna innehåller oerhört stora mängder material. Med den begränsade tid som står till vårt förfogande kommer vi därför att utgå från de rubriker man möts av på förstasidan och därefter diskutera varje sida som relaterar till dessa.

Alla texter gällande den pedagogiska verksamheten för lärare och studenter kommer att läsas igenom. Mindre vikt kommer att läggas vid detaljer gällande kontaktuppgifter, fysiska besök på arkivet och liknande. Eftersom denna uppsats koncentrerar sig på de digitala verktyg som finns tillgängliga för studenterna kommer vi enbart i mindre omfattning att analysera vad de även erbjuder skolor på plats på det fysiska arkivet. Huvudsakliga infallsvinklar har varit följande: Vad finns? Vad erbjuds? Vilka vänder arkiven sig till, studenterna eller lärarna? Vad vill de uppnå och förmedla? Även om vissa texter inte är avseddas att användas direkt som undervisning kommer vi att undersöka dessa, för att skapa en heltäckande bild. Vi kommer då snarare att analysera vad som finns och hur det presenteras. Detta är också en del av hemsidan och vi kommer därför även att diskutera vad arkiven skriver om aktiviteterna överlag. Då vi enbart ämnar undersöka hemsidornas innehåll och form kommer vi inte att titta på exempelvis layouten på dessa, eller undersöka hur användarvänliga webbplatserna är. Slutligen kommer vi inte heller att djupgående värdera nationalarkivens politiska agendor eller samhällsfunktion, då detta inte är tänkt att bli en politisk undersökning med nationella kopplingar. Vi vill även upplysa läsaren om att två olika referenssystem kommer att användas i analysdelen. Elektroniska källor kommer att refereras till i fotnoter istället för i parenteser vilket annars är brukligt för Harvardsystemet. Detta har gjorts för att underlätta läsningen då texten skulle bli svårtydd och alltför omfattande om parenteser skulle användas för alla källhänvisningar.

5.1.1. Intervjuer

Den kvalitativa forskningsintervjun är ett sätt att förstå världen ur respondentens synvinkel, där samtalet och relationen mellan den som intervjuar och den som blir intervjuad spelar en stor roll. En form av forskningsintervju som vi kommer använda

oss av i vår studie är den halvstrukturerade intervjun vars syfte är att erhålla beskrivningar av den kontext den intervjuade befinner sig i med avsikt att tolka de beskrivande fenomenens mening. Detta innebär att intervjun är ett samtal som har en tydlig struktur och ett uttalat syfte, där det är forskaren som definierar och kontrollerar situationen genom att bland annat presentera ämnet samt kritiskt följa upp den intervjuades svar på frågorna (Kvale 1997, s. 9ff). En problematik med intervjuer är att risken finns att intervjuaren i alltför hög grad styr respondenten, exempelvis med ledande frågor. Intervjun med ansvarig för Education Team på NA kommer ske på plats i London, där en rad frågor om verksamheten kommer att ställas (se bilaga 2). Respondenten får även berätta fritt om sina egna erfarenheter som ansvarig för den arkivpedagogiska verksamheten. Intervjun kommer inte att spelas in, utan underlaget för materialinsamlingen kommer att vara fältdagböcker och anteckningar som görs på plats. Vi är medvetna om att denna intervju lika väl skulle kunna spelas in och sedermera transkriberas. Då intervjun inte är huvudmetod utan enbart kommer att utgöra en mindre del av själva fallstudien för NA har vi dock valt att inte lägga tid på detta.

5.1.2. Observationer

För att studera sociala strukturer, sociala processer eller kulturella fenomen, är observationsstudier ett lämpligt verktyg, menar Kennet Granholm och Jan Svanberg (2004, s. 71). Genom att delta och observera kan man samla in fakta och tolkningar. Philip Lalander (2011, s. 83, 98f) instämmer i detta och menar att en etnografisk metod såsom observationer har en fördel framför andra metoder då man som forskare kan komma mycket nära den miljö man avser dokumentera. Observationer kan ske av såväl rumsliga och fysiska omständigheter som av hur människor agerar och kommunicerar. Detta innebär att man som forskare kontinuerligt bedömer vad som ska dokumenteras. Genom att inledningsvis arbeta med breda frågeställningar och ett öppet synsätt för vad som sker, kan man efter hand identifiera mönster och samband. De anteckningar som förs kan vara både objektivt beskrivande samt mer teoretiska och reflekterande. Observationsstudier är inte oproblematiska, menar Lalander (2011, s. 98f). Svårigheter kan uppkomma vad gäller forskarens neutralitet och studiens avgränsningar. Granholm och Svanberg (2004, s. 81) menar att också etiska aspekter ska problematiseras och klargöras. Enligt Lalander (2011, s. 98f) bör man vara medveten om de förutsättningar man tar med sig när man påbörjar en observationsstudie och reflektera över hur studien kan påverkas genom observantens närvaro. Även om studien inledningsvis kan ha tendenser till att bli alltför bred, kan detta avgränsas då man börjar urskilja mönster i det man observerar. Analysen kan sedan fördjupas då teoretiska perspektiv lyfts in för att problematisera och bekräfta resultaten. Vi ämnar i två mindre observationer undersöka hur NA arbetar med att förmedla historiskt material till skoleleverna. Övergripande ämnar vi registrera såväl vilka metoder som används som hur dessa fungerar. Inledningsvis kommer vi därför att observera och anteckna allt som händer för att få ett empiriskt underlag. Därefter kan vi börja urskilja mönster och tendenser vi anser vara av vikt för studien. I och med att vi inte kommer att observera studenterna utan enbart pedagogerna och deras metodik, utgör vår närvaro troligtvis ingenting som kan påverka resultatet av fältstudien.

5.1.3. Etiska aspekter

Intervjun med Payne kommer alltså inte att spelas in, utan vår analys kommer att bygga på våra anteckningar som görs under besöket på NA i London. Payne har gett sitt godkännande till att materialet från såväl intervjun som observationerna får användas i vår uppsats utan restriktioner. Workshopen på plats samt videokonferensen, vilka båda nämndes inledningsvis i detta metodkapitel, kommer att ledas av pedagogerna Tammy Calderwood och Elisabeth Skeaping, vilka också har gett sitt godkännande till att materialet används i vår uppsats. Inga individer (studenter) kan identifieras i materialet och vi har därför inte gjort några etiska överväganden gällande huruvida någon anonymisering behöver ske. Payne uttalar sig i egenskap av ansvarig för The Education Team och vi har fått fria händer att använda våra anteckningar till uppsatsen i den mån vi finner det lämpligt.

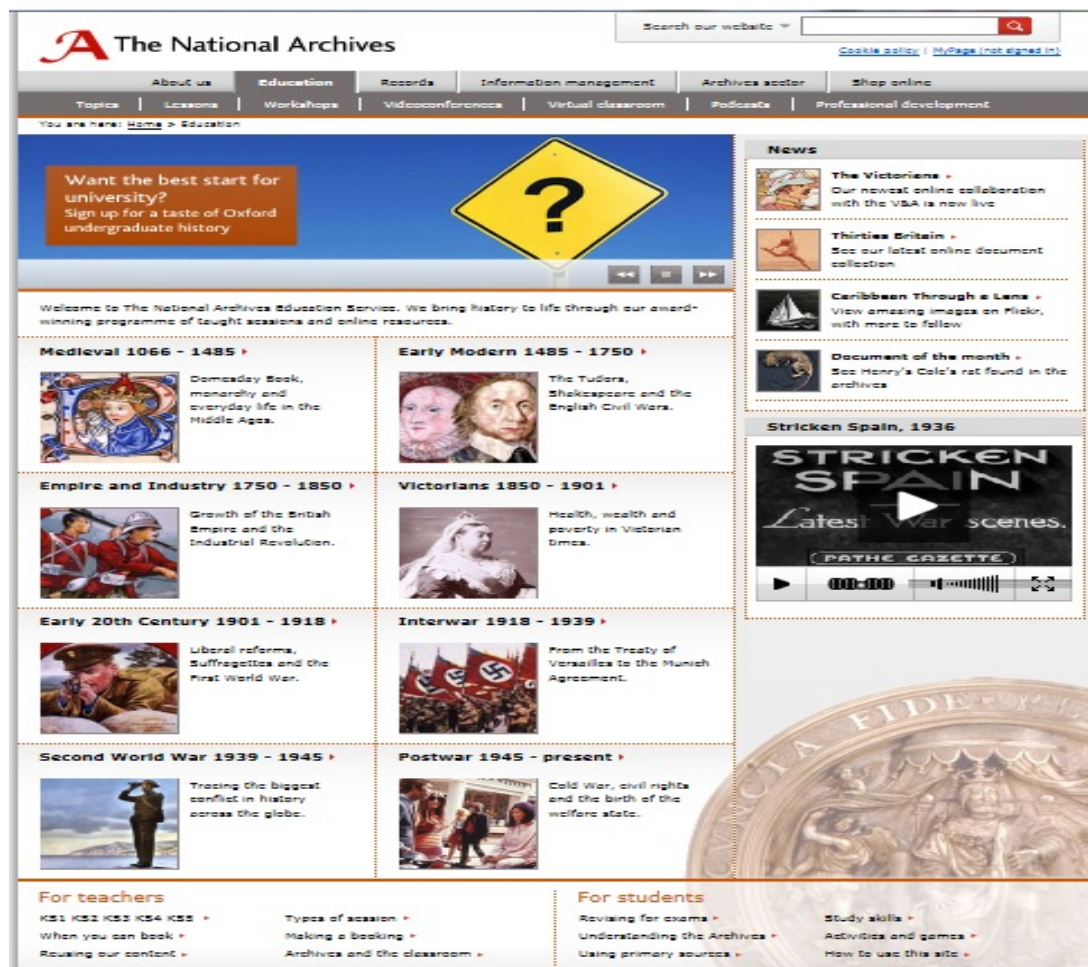
6. Tre fallstudier

Här nedan redogörs för vad som framkommit under vår materialinsamling. Analysen av hemsidorna är upplagd efter teman vi anser framträder i materialet och som tar avstamp i våra forskarfrågor. De texter som har diskuterats är avsedda att användas i ett undervisningssammanhang av både lärare och studenter. Man kan skilja mellan ren information, till exempel öppettider med mera, samt information om själva arkivet och dess material. Detta är material i betydelsen såväl det som finns på plats på arkivet som det digitala, till exempel datorspel och liknande. I analysen kommer enbart begreppet ”studenter” att användas, inte ”elever”. Detta är ett val vi har gjort för att på sätt kunna täcka in alla typer av studerande i en skolmiljö. Eftersom årskurserna inte går att översätta direkt till svenska förhållanden kan ”elever” därför vara ett problematiskt ordval ur ett internationellt perspektiv. Årskursindelningen skiljer sig dessutom även mellan de tre anglosaxiska länderna och därför har vi valt att använda ”studenter” då detta är ett mer neutralt begrepp.

6.1. National Archives, England

Analysen av NA består av material både från deras hemsida och från material insamlat på plats i England. Vi har på hemsidan analyserat texterna som handlar om materialet och analyserat exempel på spel och annat material (informationsvideor, podcasts) som är fritt tillgängliga. Dessa utvalda exempel beskrivs löpande i texten. För videokonferenser, virtuella klassrum och workshops krävs registrering och överenskommelse med arkivet. Våra observationer från besöket på NA redovisas i ett särskilt kapitel längre ned i detta avsnitt, där vi även redogör för vad som framkom under vår intervju med den huvudansvarige för NA:s arkivpedagogik. Aktiviteten virtuellt klassrum undersöktes dock inte på grund av tidsskäl. De olika teman som har noterats på hemsidan har vi valt att kalla:

- Studenten i fokus
- Läraren som länk mellan arkiv och student
- Historiskt medvetande
- Tydlig målgrupp
- Historieämnet och källkritik i centrum
- Webbaserade resurser för att nå nya målgrupper

Bilden visar en skärmdump av förstasidan Education, NA 2013.

Vi har i vår undersökning inriktat oss på skolor och lärmiljöer och därför fokuserar vi enbart på vad som finns under fliken *Education*. Texterna på förstasidan har som syfte att informera och ibland görs detta med en humoristisk och lättsam ton, som till exempel: "It's judgement day. And you're invited" (citat hämtat från en sida med information om workshopen *Domesday Book*).⁶

6.1.1. Studenten i fokus

Det är uppenbart att NA:s hemsida är tänkt att användas av studenterna själva. Tonen i texterna är riktad direkt till studenterna och det finns också betydligt mer material för studenterna än för lärarna att ta del av. NA fokuserar på att utrusta studenterna med rätt verktyg för att kunna forska såväl i skolmiljö som självständigt. Detta visar att NA tar studenterna på allvar och ser dessa som en lika viktig målgrupp som forskarna, vilka har en mer självklar roll ur ett brukarperspektiv. Arkivet vill motivera och engagera studenterna att förbättra sin studieteknik, vilket märks tydligt i texterna,

⁶ <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/workshops/domesday.htm>.

se exempelvis *Revising for exams*⁷ och *Essay Writing*⁸ Dessa texter presenterar studietips för studenter. Det uttalade syftet är att stödja studenterna i deras studieteknik och presentera enkla och handfasta råd som de kan använda sig av. På samma sida ges även förslag och tips på hur studenterna kan lyckas bäst med sina uppsatser.

Texterna om studieteknik uppmanar och föreläser. De argumenterar för att studenterna bör studera på ett visst sätt och ger konkreta förslag på hur detta kan gå till. Genom att uppmana studenterna att förbättra sin studieteknik vill arkivet att studenterna ska lyckas bättre med sina studier. Man vill ge studenter enkla och lättförståeliga redskap för att de exempelvis ska kunna skriva en bra uppsats. NA visar att de har stor kunskap om att skriva uppsatser och vet hur en bra uppsats ska struktureras och genomförs. Detta visar att NA vill få studenterna att börja arbeta i tid och förbereda sig väl. Här ges handfasta och konkreta råd och det märks att NA riktar sig till en särskild målgrupp då dessa råd framförs med en tillmötesgående och uppmuntrade ton.

6.1.2. Läraren som länk mellan arkiv och student

NA ser lärarens roll som en länk mellan arkivet och studenterna. Det är dock betydligt större fokus på studenter än lärare på NA:s hemsida. Längst ned på huvudsidan för *Education* finns två avdelningar, en som vänder sig till lärare och en till studenter. För lärarna finns en del resursmaterial upplagt såsom facit till olika övningar på hemsidan, information om hur man bokar besök hos NA samt om olika föreläsningar och aktiviteter. Det upplyses även om att man får använda sig av materialet och att källkritik är det som ska läras ut. Läraren har en viktig roll att spela, då det är han eller hon som ska leda och hjälpa studenterna. NA förser lärarna med material och expertkunskap om historieämnet.

Det är gratis för skolor att ta del av materialet i form av föreläsningar eftersom detta ingår i NA:s nationella uppdrag gentemot skolor:

All of our taught sessions are designed to fit in with the requirements of the National Curriculum for history or relevant exam syllabi. They are delivered by qualified teachers, or in some cases by costumed actors, and are free of charge. See what type of session would suit your group best.⁹

Arkivet skriver att de som institution är experterna på historia men att det är lärarna och studenterna som gör det faktiska arbetet kring källkritiska frågor och undervisningen i historia. Materialet är uppbyggt kring fem olika steg som benämns nycklar ("keys").¹⁰ Här berör den första nyckeln ämnet medeltid. NA erbjuder lärare utbildningar, workshops och internationella utbyten. Detta visar att läraren ses som en

⁷ <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/students/exam-revision.htm>.

⁸ <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/students/essay-writing.htm>.

⁹ <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/teachers/session-types.htm>.

¹⁰ <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/key-stage1.htm>.

viktig faktor i syftet att utbilda studenterna, men då NA har störst fokus på studenterna ges dock intrycket att läraren ska spela en mer tillbakadragen roll.¹¹

6.1.3. Historieämnet och källkritik i centrum

Själva historieämnet är i fokus på NA:s hemsida. Förutom att arkivet är en auktoritet på området fyller det även rollen som utbildare. Syftet här är att framställa historia som något roligt och givande. De workshops NA erbjuder presenteras på ett exklusivt sätt som vittnar om dess popularitet.

NA vill uppmuntra och motivera studenterna att studera historia på högskolenivå. Man kan därför som student få gå en "A Level masterclass"¹² vilket är en workshop ledd av en historieprofessor från Oxfords universitet, Dr Peter Claus. Det poängteras att studenterna själva kan boka en plats på denna kurs utan lärarens inblandning. Alla är välkomna – inledningsvis nämns studenter som studerar inför "Advanced Extension Award" eller som funderar på att börja studera historia på högre nivå, men det betonas att alla som är intresserade av att förbättra sina historiska kunskaper kan delta. Under workshoppen får studenten en introduktion till arkivet och får delta i seminarier om historiografi och bruket av originalkällor. De får även tid att självständigt studera på arkivet i "reading rooms" samt lyssna på en gästföreläsning av en historiker.

NA lägger stort fokus på att just lära ut källkritik. Detta märks bland annat på sidan *Archives and the classroom* som vänder sig till lärarna.¹³ Den första rubriken som möter läsaren är: "We believe in the power of archives", vilket visar att arkiven har en särskild plats i samhället som folkbildande kulturarvsinstitution. NA vänder sig till lärarna med följande ord när synen på ämnet historia, lärare och institutionens egen roll ska förklaras:

We are experts in the teaching of history through original sources. We believe that school students should be given the same access to original documents as professional historians. This deepens their understanding of how knowledge about past events is constructed. It shows them how historians 'make' history and it empowers them to undertake their own research, question received opinion and learn how to distinguish between conflicting interpretations in a 21st century media society.¹⁴

NA vill här förmedla att de är experter i att lära ut historia med hjälp av primärkällor och att studenter ska ha samma rättigheter och tillgång till originalkällor som historieforskare. Härmed framkommer en demokratiaspekt eftersom institutionen öppnar upp samhällets och statens handlingar för varje enskild medborgare. Arkivet likställer alltså studenten med forskaren och ger dem båda samma rätt och tillgång till nationens historiska material. Detta gör arkivet för att ge studenterna en djupare förståelse för hur historiska skeenden är konstruerade. Arkivet vill erbjuda

¹¹<http://www.nationalarchives.gov.uk/education/teachers/tutorials.htm>,
<http://www.nationalarchives.gov.uk/education/teachers/reuse.htm>,
<http://www.nationalarchives.gov.uk/education/CPD/professional-development.htm>.

¹² <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/workshops/masterclass.htm>.

¹³ <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/teachers/what-we-do.htm>.

¹⁴ Ibid.

onlineresurser till lärarna så att de själva kan arbeta med originaldokument. De ämnar inte ge strikta förslag på hur de ska kunna använda dessa utan överlåter till lärarna att vara auktoriteter på sitt område. Längre ned på sidan finns det några ord som är fetmarkerade för att just visa på vikten och tyngden av dess innebörd. Detta visar att NA betonar vikten av att redovisa källan som student eller historiker. De andra orden som är fetmarkerade handlar om att de vill underlätta och göra det så enkelt som möjligt för lärare som redan har mycket annat att tänka på:

We believe in the importance of referencing. If it is not clear where a document comes from, a student (or a historian) cannot evaluate it effectively. The decontextualised fragments that pass for sources in some textbooks do not serve students well. We want to make it as easy as possible for busy primary and secondary colleagues to introduce their students to original documents. However we deliberately do not provide 'the answers' to the questions we ask on the site. Our aim is instead to help students develop a greater understanding of the concept of evidence and the limits of knowledge.¹⁵

NA skriver att de gör ett medvetet val att inte förse någon med svaren på de frågor som man kan finna på hemsidan. Målet är att hjälpa studenter att utveckla en större förståelse för vad historisk evidens är för något.

I texten *Using primary sources* ger NA exempel på vad en primärkälla kan vara.¹⁶ Det framgår i texten att NA problematiserar hur man identifierar källor samt hur man förstår källor genom att ställa frågor gällande dokumenttyp, upphov och kontext. Här ställs frågor kring källans målgrupp, trovärdighet samt likheter och skillnader mellan detta dokument och andra källor från samma tidsepok. Arkivet vill därmed lära studenterna hur de ska identifiera, använda sig av och förhålla sig till källmaterial. Stor vikt läggs vid källhänvisning. Innehållet i texten är komplicerat men bryts ner i enklare meningar genom sin struktur – här ställs frågorna upp i punktform och informationen är lättöverskådlig. Texten visar att NA anser att studenterna ska problematisera och utvärdera källor. Det primära är att studenterna ska förstå att en källa inte är neutral. Studenter kan boka en arkivarie som ger en introduktion till katalogsökning. Utöver detta kan studenterna även starta egna studiegrupper via en wiki.

NA skriver: "The National Archives is an excellent place to carry out research for this".¹⁷ Institutionen fastställer härmed arkivens roll och betydelse. Arkivet vill uppmuntra och engagera. Avsnittet *Using Primary Sources* är mer sakligt skrivet, till skillnad från andra texter på hemsidan som ofta har en mer lättsam ton. I likhet med övriga avsnitt gällande studieteknik vill man föreläsa om vikten av att förbereda sig väl och använda tiden effektivt. Texterna är även här lättillgängliga. Det är inte alltför mycket kompakt text utan snarare luftiga texter med många mellanrum och ofta är texterna i punktform med korta meningar. Språket är lagom avancerat – det visar att arkivet tar studenterna på allvar och ser dem som en ny målgrupp, lika viktiga som forskare.

¹⁵ <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/teachers/what-we-do.htm>.

¹⁶ <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/students/primary-sources.htm>.

¹⁷ <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/students/alevel-study.htm>.

6.1.4. Historisk medvetenhet

NA:s digitala aktiviteter bidrar till att skapa ett historiskt medvetande hos studenterna. Detta kan noteras extra tydligt under *Activities and games*¹⁸ (där studenten kan ta del av 17 olika animerade spel). Dessa täcker de tidsepoker som arkivet presenterar på förstasidan och har exempelvis titlar såsom *Guilty or innocent* (spelaren ska här agera domare och döma brottslingar under tidig/modern tid), *Tudor Joust* (som spelare intar man rollen av riddare och deltar i ett tornerspel) samt *Spies* (genom att svara på frågor om spioner under andra världskriget kan man själv få agera spion).

Studenten aktiveras på ett annat sätt genom att få läsa, spela och göra olika val inom spelets ramar. Känslan NA vill förmedla är att studenten är huvudperson i spelen, då studenten ska inta en aktiv roll i princip i alla spel. Detta gör att studenten kan få en historisk medvetenhet och börja relatera sig själv och sin samtid till historiska händelser.

Kunskapskraven i spelen är varierande – ibland ska man enbart vara snabb i fingrarna och utföra uppgifter på tid, i andra spel är kunskapen det väsentliga och studenten ska välja mellan olika snarlika svarsalternativ. I vissa spel behövs en kombination av både och. Studenten uppmuntras hela tiden att själv söka vidare efter mer fakta gällande varje tema innan man börjar spela. Alla spel åtföljs av fakta och extrauppgifter och vissa länkar även vidare till nya hemsidor med ännu mer material. När spelen är slut uppmannas man att spela igen, eller ta del av mer information och fler uppgifter. Detta visar att arkiven vill uppmuntra till ytterligare kunskapsinläring och inte enbart erbjuda nöje för stunden. Frågorna i spelet är relativt komplicerade och kräver nästan alltid förstudier. Dessa förstudier kan bedrivas genom att man läser igenom texter som uppkommer i samband med att man klickar på ett nytt spel. Ibland presenteras även diskussionsfrågor och uppslag för mer djupgående arbeten med ämnena i samband med detta. Frågorna i spelen förnyas dock inte inför varje spelomgång utan samma frågor återkommer men i olika följd, vilket kan ifrågasättas ur inläringssynpunkt.

NA beskriver sina sessioner som ”free, fun and interactive”. Arkivet vill därmed entusiasmera och motivera studenterna genom att tillhandahålla mer lättillgänglig historisk kunskap. Man vill betona att historia kan vara lustfyllt och roligt.

6.1.5. Tydlig målgrupp

NA riktar sig tydligt gentemot skolor som utvald målgrupp, då mottagaren av texterna är uppenbar. Texterna är lättillgängliga – man vänder sig inte till en myndighet eller en forskare utan mot skolor. NA skriver: ”This website is designed to support your studies in history”.¹⁹ Oavsett om studenterna behöver material till en enskild studie, förbereda en presentation, arbeta med en kursuppgift eller studera inför en examen, kan arkivet hjälpa till med detta. Arkivet tillhandahåller även filmklipp som studenterna kan använda för att presentera arbeten och projekt. Dessa filmer kan gratis laddas ner via hemsidan. Därefter skriver NA att studenterna även kan spela

¹⁸<http://www.nationalarchives.gov.uk/education/students/activities-and-games.htm>.

¹⁹<http://www.nationalarchives.gov.uk/education/students/how-to-use-this-site.htm>.

spel för att få en paus: ”Finally, to give you a break, we have included some games!”²⁰ NA erbjuder ett brett utbud av lektioner, teman och podcasts. Lektioner och teman täcker ett omfattande historiskt tidsspann. Många av dessa består av fallstudier koncentrerade på arkivens källor, eller rena forskningsfrågor. På hemsidan står att alla tillgängliga aktiviteter och uppgifter utgår från åtta olika tidsperioder. NA poängterar dock att dessa går att finna även genom att utgå från respektive aktivitet: tema, lektion eller podcast, via utbildningssidan.

Genom det inledande citatet, som presenterades först i detta avsnitt, statueras vilken roll institutionen har och vilket värde deras material bör ha för studenterna. Studenterna sätts i fokus direkt; deras inläring är av högsta prioritet för arkivet. På hemsidan klargör arkivet sin roll och fastställer även hur de ser på sig själva och sin uppgift. Det framgår att studenterna kommer att finna allt de behöver hos arkivet. Ordvalen är väl avvägda och språket inbjudande. Institutionen vill visa att arkivet kan ses som en resurs och gör detta på ett övertygande vis. I denna text fastställs arkivets samhällsfunktion och vad studenterna kan förvänta sig av NA. Man presenterar sitt breda utbud på ett inbjudande sätt.

The screenshot shows the website for The National Archives, specifically the 'Medieval 1066 - 1485' page. The header includes the logo and a search bar. The navigation menu lists 'About us', 'Education', 'Records', 'Information management', 'Archives sector', and 'Shop online'. Below the navigation, there are sub-menus for 'Topics', 'Lessons', 'Workshops', 'Videoconferences', 'Virtual classroom', 'Podcasts', and 'Professional development'. The main content area is titled 'Medieval 1066 - 1485' and features a large image of a medieval manuscript page. To the right of the image is a text block about William the Conqueror's Domesday survey. Below the image are links for 'Key stage 1' through 'Key stage 5' and 'View all'. On the right side, there is a 'Time periods' section with a vertical timeline showing 'Medieval' and 'Early Modern' periods. Below this is a 'History by numbers' section with three items: '1.7 Average male height in metres in the 11th century (it's now 1.75)', '12 Stone crosses built by Edward I on the death of his wife Eleanor of Castile', and '116 Length in years of the "Hundred Years" War'.

I sidans högerspalt finns History by numbers där utvalda, extra spännande fakta presenteras – i stil med att Henrik XIII år 1547 vägde 178 kilo, eller att medellängden för en man på 1000-talet var 170 cm. I likhet med spelen visar hemsidan att historia kan vara lustfyllt och roligt.

²⁰ <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/students/how-to-use-this-site.htm>.

Under rubriken *Activities and games* finns lektioner, teman, workshops, videokonferenser, virtuella klassrum och podcasts. NA avser att uppmana studenterna att studera vidare genom att visa på den mångfald av uppgifter och aktiviteter som finns att ta del av på arkivets hemsida.²¹

I de teman som presenteras blandas mer allvarliga fakta med roliga anekdoter och spännande information. Gentemot studenterna används även en mer humoristisk ton än gentemot lärarna. Det är tydligt att arkivet vill lätta upp inlärningsprocessen, utan att låta materialet tappa sin seriositet och tyngd.

6.1.6. Webbaserade resurser för att nå nya målgrupper

NA arbetar målmedvetet med att nå en ny målgrupp till arkivet genom att anpassa sitt material efter studenterna och deras referensramar.

Sociala medier

På sidan *Archives and social media* framgår det klart och tydligt att NA erbjuder öppen och tillgänglig information och publicerar material som kan återanvändas. NA har en rad projekt på olika sociala medier så som Flickr, Wikipedia och Facebook. Arkivet är uppdaterat med vad som händer och allt som finns beskrivet håller sig inom ramarna för de olika teman man kan välja mellan på förstasidan.²² NA har även projekt på Wikipedia och ett samarbete med Wikimedia UK. När det kommer till hur man kan använda Wikipedia som verktyg betonar NA starkt att det är ett bra arbetsverktyg för studenter, där de ger som exempel Wiki Commons och Wikisource.²³

Podcasts

På undervisningsavdelningens förstasida kan olika podcasts nås via en länk.²⁴ Det finns 19 olika podcasts fördelade under de åtta teman som nämndes på förstasidan, allt från medeltiden till efterkrigstiden. Varje podcast är cirka en timme lång och det finns möjlighet för lyssnaren att betygsätta och kommentera denna efteråt. Vårt utvalda prov gjordes på podcasten *Prison: five hundred years behind bars*²⁵. I texten går att läsa följande:

Our podcast series features a mix of lectures from top academics specifically aimed at pupils alongside radio-style investigations of historical topics using primary documents from the National Archives read by actors.²⁶

²¹ <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/medieval.htm>,
<http://www.nationalarchives.gov.uk/education/early-modern.htm>.

²² <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/teachers/social-media.htm>.

²³ Ibid.

²⁴ <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/podcasts.htm>.

²⁵ <http://media.nationalarchives.gov.uk/index.php/prison-five-hundred-years-behind-bars.htm>.

²⁶ Ibid.

Detta pekar på arkivens expertkunskap – de har förmågan att göra ett urval och vet vad som är lämpligt för den tilltänkta målgruppen. Språket som används i texterna om podcasts är, i likhet med många andra texter som finns publicerade på NA:s hemsida, humoristiskt och lättsamt utan att ge avkall på den akademiska tonen. Man vill förmedla känslan av att historia kan vara lustfyllt och intressant. Tonen i själva föreläsningarna är dock något mer undervisande och inte pedagogisk på samma sätt som i exempelvis datorspelen. Att studenterna kan ladda ned och ha med sig podcasts för att lyssna på vid andra tillfällen är innovativt och visar att man vill att studenten ska kunna ta till sig historisk kunskap även i andra sammanhang än då de befinner sig på arkivet eller i ett klassrum.²⁷ Här vill NA visa vilken bredd av material som finns och uppmuntra studenterna att även söka information på annat håll än bara genom att lyssna på podcasts.

Att datorspel²⁸ och podcasts erbjuds på hemsidan innebär att arkiven anstränger sig för att möta studenterna, då digitala redskap ofta är en stor del av deras vardag. Detta är studenter som har vuxit upp med ett stort informationsflöde och för vilka internet och digitala hjälpmedel ses som självklara inslag i vardagen. Dessa digitala verktyg innebär att arkiven möter studenterna på halva vägen – på studenternas egna villkor.

6.1.7. Observationer av workshops på NA

Under våra observationer av workshopen *Crisis in the Reign of Mary I* och videokonferensen *Tudor Imagery*, noteras att läraren i jämförelse med studenterna har en tillbakadragen roll.²⁹ Arkivpedagogen Calderwood riktar hela sin session gentemot studenterna och inte mot läraren, som håller sig i bakgrunden. NA arbetar utifrån en problembaserad lärandefilosofi vilket märks tydligt. Studenterna uppmuntras ständigt till att både ställa och besvara frågor och till att ta en aktiv roll i sin inlärningsprocess. Det är uppenbart att detta inte är en klassisk lektion. Calderwood's sätt att hela tiden fråga studenterna efter svar, leda dem vidare och göra återkopplingar, gör studenterna mer och mer engagerade. Tonen i undervisningen är både humoristisk och seriös samt anpassas efter studenterna. Calderwood involverar ständigt studenterna och drar med dem i den historia hon målar upp. De får svara på frågor hela tiden: Hur gammalt är det här dokumentet? Vad står det på det? Vilken färg har det? Hur sitter papperna ihop? Vad mer kan ni se? Hon är mycket uppmuntrande gentemot studenterna och öser beröm över dem: "Brilliant, absolutely fantastic!" "He's a natural, absolutely!" "You're doing great!". Efter besöket på arkivet ska studenterna vidare till Hampton Court Palace, som är en samarbetspartner till National Archives gällande skolor. När de har tagit del av vad arkivet kan erbjuda, ska de åka till slottet för att lösa uppgifter på samma tema, Drottning Mary I. Studenterna får då hela kontexten.

Att NA satsar på utbildning som är såväl problembaserad som interaktiv märks tydligt under observationen av videokonferensen med arkivpedagogen Skeaping. Lektionen är en timme lång och hålls i ett avskilt rum utrustat med en webbkamera och en stor duk i bakgrunden som man kan fästa bilder på. Lektionen börjar med att Skeaping berättar om NA och vad ett arkiv är för något, för att sedan starta sin

²⁷ <http://media.nationalarchives.gov.uk/index.php/prison-five-hundred-years-behind-bars.htm>.

²⁸ <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/students/activities-and-games.htm>.

²⁹ Fältstudie på NA, Kew, 2013-03-01.

undervisning. Lektionens tema är Tudor-släkten. Med egna ord får studenterna berätta vad de redan vet om Henry VIII medan arkivpedagogen ritar upp en tankebubbla på skärmen med studenternas stödord. Skeaping berättar att hon vill att studenterna ska bilda sina egna åsikter och involveras i undervisningen. Videokonferensen är interaktiv dels genom tekniken och dels genom hur Skeaping hela tiden återkopplar till studenterna. Denna aktivitet visar att NA satsar stort på att arbeta med nya digitala redskap i syfte att nå andra målgrupper än tidigare. Detta kan sammankopplas med den tendens vi kunde notera i materialet på NA:s hemsida, nämligen att NA strävar efter att möta studenterna via nya medier och teknik. Skolan som deltar i videokonferensen ligger långt bort ifrån London och den här typen av undervisning passar skolor som inte har möjlighet att ta sig till NA. Arbetsmaterial från NA har tidigare skickats till skolan, men läraren får själv välja om han eller hon vill använda sig av resursmaterialet. Själva undervisningsformen att arkivpedagogen sitter framför en webbkamera och talar till studenterna är under utveckling. Skeaping förklarar att hon inte är helt nöjd med det sättet att undervisa eftersom det är lite för artificiellt, men det är ett alternativ för att nå skolor som inte kan ta sig till London.

6.1.8. Intervju med Payne, Head of Education & Outreach

Att NA satsar på studenterna som målgrupp framkom tydligt under vår fältstudie på institutionen. Enligt Payne startade den pedagogiska verksamheten med att en historielärare vände sig till NA för att höra om arkivet kunde ordna med ett resurspaket som kunde skickas ut till skolor.³⁰ Den pedagogiska verksamheten har utvecklats enormt de senaste femton åren. Till att börja med var Education Resources en extern tjänst vid sidan av NA, men för ungefär tre år sedan så gick den upp i linjeverksamheten.

Det märks att det är lärare som har skapat resurserna, för tyngdvikten ligger på pedagogiken och vad studenterna själva ska kunna arbeta med. Det är inte arkivmaterialet i sig som är i fokus, utan hur man kan bruka materialet. NA vill uppmana till problematisering av dokumentets uppkomst och evidens. Arkivet vill uppmuntra såväl studenter som lärare att arbeta som historiker, ”to do real history” menar Payne. NA strävar efter att förändra sättet att lära ut historia. De anser att studenterna först ska få ta del av primärmaterialet och sedan sekundärmaterialet – det vill säga bearbetad och tolkad information av dokumentet.

Stor vikt läggs vid att kunna visa upp originaldokument och inledningsvis berättar arkivpedagogerna på NA ingenting alls om själva dokumentet, utan studenterna får själva leta upp informationen. Arkivet har till exempel arbetat med originalkällor från andra världskriget, och låtit studenter läsa texter på tyska. De strävar efter att studenterna ska se dokumentet som en artefakt och börja försöka förstå kontexten utan hjälpmedel i början – precis som en riktig historiker arbetar. ”You have to build up the image that it tells you. I use to say that history is like a jigsaw puzzle” säger Payne och tillägger att historia lika ofta kan vara som lego – man kan skapa vad man vill och när man börjar bygga vet man inte alltid hur det ska sluta. Payne menar att det går att skilja mellan två olika synsätt på historien som begrepp. Historia med stort

³⁰ Intervju med Payne, NA, Kew, 2013-03-01. Alla citat ur detta stycke kommer från intervjun.

”h” och litet ”h” där det sistnämnda är det förflutna, de små händelserna som passerat i det närmaste obemärkt. Historia med stort ”h” däremot ”constructs what we create, based on what’s left behind. It’s based on our political and cultural beliefs” anser Payne. Detta är alltså hur vi förstår och konstruerar historien i efterhand. Payne påpekar att den pedagogiska tanken är att de vill uppmuntra till att både studenterna och lärarna ska reflektera över och skapa sin egen historia. Genom att ställa frågor och sen själva leta reda på svaren får studenterna en bättre förutsättning att lära sig något och tycka att det är intressant. Historien är konstruerad och synen på historia förändras från generation till generation – detta vill NA förmedla till skolorna.

Den nuvarande läroplanen i England är koncentrerad på breda ämnen och teman. Nu har dock en ny läroplan kommit på förslag, vilken har skapat en stor debatt i hela landet kring hur historieämnet ska läras ut. Den nya läroplanen är, enligt Payne, ytterst anglocentrisk och fokuserar mycket lite på andra länder och perspektiv. Tanken är att studenterna ska lära sig historia där stor tyngdvikt läggs vid det nationella, det brittiska. Payne menar att det nya förslaget kommer ifrån den konservativa regering som England har för tillfället. Man vill att studenterna ska skapa en nationalistisk historisk identitet och använder skolämnet som ett verktyg för detta. Payne ser detta som problematiskt eftersom det kommer att ge en väldigt snäv och ensidig bild av historia och historiska händelseförlopp. Man lär inte ut ett kronologiskt tänkande genom att lära ut kronologi, menar Payne.

När NA:s utbildningsteam utvecklar material identifierar de området men beslutar att inte starta med en specifik fråga i åtanke, utan det är materialet som avgör utgångsläget. NA försöker tänka brett och inte ha några skygglappar. De vill ge studenterna en bild av hur det ser ut på själva arkivet. Payne menar att studenter behöver relatera till sig själva när de läser. Om de kan läsa om en person i samma ålder till exempel, kan de enklare få en koppling till sig själva och den tid de lever i. ”This is a vehicle in” säger Payne. Materialet som publiceras online ska vara så likt som möjligt det material som finns i arkivet gällande utformningen. Det finns inte heller någon speciell ordning som studenterna ska ta sig an materialet, utan det är precis som en historiker tar sig an sitt forskningsmaterial, bit för bit i vilken ordning som helst tills man hittar vad man söker. NA har även samarbeten med andra kulturarvsinstitutioner såsom museer, där studenterna inte får veta så mycket mer än att de ska besöka ett visst museum, sen är resten lämnat till dem – vad de ställer för frågor och vad de hittar för svar. NA förser lärarna och studenterna med expertkunskap och ser till att arkivet är en resurs, resten är alltså upp till den enskilde studenten.

Hur ser då bakgrunden ut för de som ingår och arbetar i NA:s Education Team? Att ha ett målmedvetet och engagerat team är nyckeln till framgång, menar Payne. Alla i teamet har bakgrund som historielärare och har lång erfarenhet av hur man arbetar i klassrumsmiljö och hur man kan engagera studenter. Hur lärarens roll ser ut gällande studenternas relation till arkivet kan variera. ”Not all teachers work effectively with archival material”, menar Payne. Därför erbjuder NA även utbildning för lärare när det kommer till undervisning av historiskt material. Fortbildning av lärare är en inspiration från det amerikanska nationalarkivet, NARA, som länge har satsat stort på just detta. NA erbjuder allt från mindre kurser till tremånadersprogram. De har även utbyten med Virginia University i USA, där brittiska och amerikanska lärare får mötas. ”It changes the way they teach history. It spreads the approach that we have”

säger Payne och tillägger att detta är ett mycket effektivt sätt att nå ut till rätt målgrupper.

I The Education team finns det förutom pedagoger även personer som arbetar med press och publicering, som utvecklar samarbeten, som arbetar som managers eller som IT-tekniker. Teamet har annars inget med själva arkivet eller arkivarierna att göra. "We're the link between" menar Payne. Vissa arkivarier vet inte vad lärare behöver, fortsätter han. Här kan The Education Team komma in med en hjälpande hand. "There's a huge demand for what we do", säger Payne. NA vill att studenterna ska etablera en relation till arkivet, och känna att de självmant kan komma hit för att titta på dokument och arbeta. De ska inte behöva ha en lärare med sig för att göra detta. "We provide expertise" säger Payne. "The students grow up to our future readers who come here". Payne avslutar med att han tror att hemligheten bakom framgången med hemsidan är just att de har vågat vara nyfikna och satsa på bland annat ny teknologi i allt från webbkameror till Ipad-appar.

6.1.9. Sammanfattning och teoretisk återkoppling

Överlag är detta en interaktiv webbplats med många hyperlänkar. Besökaren på hemsidan uppmanas hela tiden att klicka sig vidare – inte minst med hjälp av de humoristiska inslagen. Hemsidan har mycket information om hur sökningar i arkivet går till och hur samlingarna är arrangerade, som man kan ta del av genom bland annat animerade filmer. Instruktionsguiderna har både ljud och text, och dessutom finns en transkription bredvid filmen.³¹ NA för in en demokratiaspekt genom att visa att arkivet är tillgängligt för alla. Arkivet fastställer även sin samhällsroll.

Det är service NA erbjuder och det märks på språket. Alla lektioner är designade och anpassade för att passa den grupp som bokar en tjänst. Samtidigt är allt gratis; tjänsterna kostar inget utan ingår i det nationella uppdraget. Språket NA använder sig av på hemsidan är genomgående tillmötesgående gentemot läsaren.

NA:s hemsida är ett tydligt uttryck för institutionens lärandefilosofi och vision. Den digitala lärmiljön uppmanar till ett interaktivt lärande och studenten ska spela en aktiv roll i sin egen inläring. Detta kan kopplas till Gees perspektiv (2005) om att studenterna gynnas av en interaktiv inlärmingsmiljö. En student som aktiveras och som själv får ta beslut som för inläringen framåt, stimuleras på ett annat sätt än genom traditionell undervisning, något som också kunde noteras under vår fältstudie på NA. Detta kan vidare relateras till Säljö (2000) som liksom Gee menar att människan är en nyfiken varelse som behöver ständig stimulans för sin inläring. NA:s datorspel är ett utmärkt exempel på detta, då dessa problematiserar inläringen och tvingar studenten till aktivitet genom att denne ständigt ska ta olika beslut som leder vidare i spelomgången. Stort fokus ligger på att lära studenterna källkritik och informationssökning. Att detta är av vikt bekräftar även Payne och tillägger:

³¹ <http://www.nationalarchives.gov.uk/records/quick-animated-guides.htm>.

Many believe that History is about seeking "the truth" from which we can then learn lessons to help us avoid similar mistakes. There is no evidence that humans have ever succeeded in avoiding future disasters from studying the past because the past and the future are not identical. History is about understanding ourselves based on our past activity – not about predicting the future. Students also tend to treat documents as testimony rather than using them as evidence.³²

Många av NA:s aktiviteter, speciellt datorspelen, är uppbyggda så att studenten ska spela huvudpersonen och genom detta börja relatera sig själv till historiska händelser. De kan då placera in sin egen samtid i en historisk kontext. NA:s datorspel kan därmed relateras till Backman Löfgrens (2012) teori då arkivet syftar till att skapa ett historiemedvetande hos studenterna. De virtuella miljöerna är verklighetstroga och välgjorda. Spelen kan sägas vara historiskt korrekta på gränsen till det brutala. De är inte morbida med blodiga detaljer, utan har snarare en moralisk bakgrund som manar till eftertanke och reflektion. Miljöerna är ibland mörka och något hotfulla och bakgrundsmusiken skapar stämning. Spelen kan också bidra till att skapa ett historiskt medvetande, vilket kan analyseras utifrån Backman Löfgrens (2012) teorier om vikten av att studenterna intar ett aktörsperspektiv. Detta kan även sammankopplas med Gees (2005) forskning gällande studenters behov av att ta en aktiv roll och agera huvudperson. Backman Löfgren skriver att studenter behöver relatera historiska fakta till sig själva för att kunna skapa ett historiskt medvetande. Först då kan en gynnsam inlärningsprocess ta form. Studenten är nästan alltid huvudpersonen i spelet med en given roll – spion på jakt efter tyska infiltratörer, kapten på ett skepp från Hong Kong, matshoppande hemmafru i ransoneringstider, domare i tidigmodern tid med makt att bestämma över liv och död eller bestulen husfru under medeltiden. Detta ger en känsla av verklighet i spelet och hjälper studenten att relatera till de historiska händelserna och placera in dessa i en kontext. Studenten kan därmed skapa såväl ett historiemedvetande som ett historiskt tänkande, vilket kan förstås utifrån uppsatsens teoretiska ramverk.

NA fokuserar i första hand på studenterna, inte lärarna. Lärarna har förvisso också en egen del av hemsidan, där de kan få information om utbildningar och workshops, men det är tydligt att NA har valt att rikta sin webbportal gentemot studenterna. Att NA vänder sig i främsta hand till studenter, även om läraren utgör en viktig länk, var också signifikant för vad vi observerade under vår fältstudie på plats på institutionen. När arkivet vänder sig till skolor gör de det med hänsyn till lärarnas yrkesroll. De poängterar att de erbjuder expertkunskaper men det är lärarna som känner sitt klassrum bäst och är auktoriteter där. Förutom resursmaterial och tips hur man kan använda sig av olika sociala media så erbjuder NA även fortbildning för lärare. Att NA fokuserar på studenterna innebär dock inte att studenterna lämnas utan den nödvändiga ingången till materialet som en pedagog kan bistå med. Detta framkom tydligt under vår kontakt med NA. Arkivets vision är att arkivarier och lärare ska samarbeta i ännu större utsträckning i framtiden. Payne anser även att arkivarier och lärare behöver ta inspiration och hjälp av såväl pedagoger som historiker för att gemensamt skapa gynnsamma inlärningsförutsättningar för studenterna:

³² Mejlkonversation med Payne, 2013-03-18.

I think that teaching effectively with documents is much harder than both archivists and teachers are aware. Obviously both use documents all the time but in very different ways and I don't think either group is always successful in engaging students with documents to the maximum benefit.³³

Det är historieämnet som är i fokus och hur studenterna själva ska kunna se sig som historieforskare som använder sig av arkivets material. Med detta menas inte att studenterna förväntas prestera på samma nivå som en forskare, utan enbart att iklä sig denna roll gällande materialtillgång och metodik. Kritik kan riktas mot NA vad gäller institutionens ensidiga fokus på historieämnet – även fler ämnen såsom exempelvis samhällskunskap och engelska, skulle kunna vara gynnsamma att koppla till arkivet. Att lärare ses som en målgrupp som NA satsar på märks bland annat genom att de erbjuder gratis fortbildning genom olika programverksamheter och internationella utbyten. Å ena sidan litar man på lärarna, men å andra sidan tar NA över lärarrollen och ger konkreta studietips till studenterna och förser dem med färdiga sessioner och workshops. Tonen i texten är därför direkt riktad mot studenterna. Läraren ses dock som en viktig länk mellan arkivet och studenterna, vilket stämmer väl överens med Backman Löfgrens analys. NA bemöter studenterna som forskare och behandlar dem därför likadant som andra typer av brukare som vänder sig till institutionen.

Det skulle kunna ifrågasättas varför NA i så stor utsträckning både vill involvera lärarna men också samtidigt ta över deras roll. Vilken funktion fyller läraren på arkivet om NA ändå förmedlar bilden av att det är de som är experterna på historia? Detta är något som skulle kunna diskuteras och problematiseras ytterligare.

NA har även använt sig av den senaste tekniken för att nå studenterna, vilket kan kopplas till Backman Löfgrens teori om att digitala lärmiljöer gynnar inlärningsprocessen då denna utspelar sig i en välbekant miljö för studenterna. Genom att erbjuda undervisningen genom ett medium som studenterna enkelt kan ta till sig, möter de studenterna på dessas egen planhalva. Under vårt besök på NA fick vi observera en videokonferens, som i högsta grad baserades på ny och innovativ teknik för att nå nya målgrupper. Detta kan även sammankopplas till Gee's forskning gällande att nya plattformar gynnar studenternas inläring. Datorspel, podcasts och andra digitalt baserade verktyg innebär att studenterna kan lära sig historia även i okonventionella undervisningssituationer. Genom att prova sig fram, ta risker och självständigt arbeta med ny teknik utvecklas studenternas lärande, då människan i grunden är en nyfiken varelse som behöver stimulans för att ta till sig kunskap. Då NA i högsta grad tagit till sig den nya tekniken kan de nå studenterna genom nya, webbaserade plattformar.

6.2. National Archives, USA

Då vi i vår uppsats kommer att fokusera på den pedagogiska verksamheten som riktar sig mot skolor är det endast avdelningen *Teacher's Resources* som är av intresse för oss. Utvalda exempel finns även gällande det material som finns tillgängligt digitalt. Dessa är *Docs teach*, *Online Exhibits* och *Lessons* och analyserna kommer löpande i texten.

³³ Mejlkonversation med Payne, 2013-03-18.

De teman vi anser framträder i texten är följande:

- Lärarna som hemsidans primära målgrupp
- Ett problembaserat lärande i fokus
- Ett historiskt medvetande – men inte ett aktörsperspektiv
- Fokus på demokrati, informationssökning, primärkällor och källkritik
- Långt mer än bara ett arkiv
- Digitalt baserade verktyg för att nå nya målgrupper
- Sociala medier som ett arbetsredskap

The image shows the 'Teachers' page on the National Archives website. At the top, there is a search bar and navigation links for 'Blogs', 'Bookmark/Share', and 'Contact Us'. Below the search bar is a navigation menu with categories: 'Research Our Records', 'Veterans Service Records', 'Teachers' Resources', 'Our Locations', and 'Shop Online'. The main heading is 'Teachers' with a sub-heading 'Home > Teachers' Resources'. The page is divided into several content blocks: 'Featured Resource' (New Emancipation Proclamation eBook), 'Featured Resource' (What is DocsTeach?), 'Professional Development' (Primarily Teaching: Summer Workshops 2013), and a sidebar for 'DOCS TEACH' and 'News, Events & Notices'. At the bottom, there are icons for 'Lesson Plans & Activities', 'School Tours and Activities', 'Using Primary Sources', and 'State & Regional Resources'. The footer contains a grid of links for 'Teaching With Documents', 'Visiting the Archives', 'Conducting Research', 'Other Resources', and 'Connect With Us'.

På bilden visas förstasidan av NARA:s webbplats som vänder sig till lärare, 2013.

6.2.1. Lärarna som hemsidans primära målgrupp

”Providing educators with methods and materials for teaching with primary sources are the focus of all professional development opportunities from the National Archives”.³⁴I citatet ovan fastslås tydligt att lärarna är en primär målgrupp för NARA:s hemsida medan studenterna är en indirekt sådan och att det är lärarna och

³⁴ <http://www.archives.gov/nae/education/training.html>.

inte studenterna som står i fokus. Vad hemsidan visar är att läraren spelar en oerhört viktig roll för arkivet i ambitionen att nå studenterna och att läraren ska utbildas och därmed utrustas med verktyg för att kunna undervisa studenterna.³⁵ Detta märks inte minst gällande studenternas begränsade möjligheter till att själva använda sig av hemsidan som ett arbetsredskap, utan läraren som länk. Tonen i texterna är tydlig gällande nivå och tilltal – med mycket få undantag är texterna aldrig direkt riktade mot studenterna. Under rubriken *Boeing Learning Center*³⁶, vilket är en del av arkivinstitutionen där olika inlärningsaktiviteter erbjuds, kan tilltalet till en början anses vara riktat mot studenten. Dock tipsas läsaren även om aktiviteter enbart avsedda för lärare, exempelvis en workshop där deltagaren ska lära sig att undervisa med primärkällor.

Att lärarens roll är av mycket stor betydelse kan vidare noteras exempelvis gällande de datorspel som NARA erbjuder via plattformen *Docs Teach*.³⁷ Här kan läraren själv skapa spel för sina studenter, samt ta del av andra lärares alster på området. Dock är denna sida inte öppen för studenterna utan läraren behövs som mellanhand. Även om det är tänkt att studenten ska utöva aktiviteterna sedan, är läraren fortfarande i fokus.

NARA erbjuder omfattande utbildningar och workshop för lärare. Förutom utbildningar på plats finns även videokonferenser och sommarkurser. Varje sommar erbjuds en speciell workshop i hur man arbetar med äldre dokument, där läraren får kunskap om informationssökning och dokumenthantering, med syfte att lära sig mer om hur arkivaliska dokument kan användas i klassrumssammanhang. Flera gånger i texten påpekas att de olika undervisningstillfällena är ledda av specialister på området med lång erfarenhet av undervisning. På hemsidan efterlyses även förslag och initiativ på nya samarbetsformer mellan NARA och andra institutioner eller liknande, i syfte att utveckla och förbättra lärarundervisningen.³⁸ NARA tillhandahåller även en mängd olika typer av publikationer för lärare, exempelvis guider, hjälpmedel, mikrofilmkataloger och liknande. NARA skriver att dessa dokument kan vara användbara för alla typer av brukare, men särskilt för forskare, arkivarier, historiker och lärare med intresse av undervisning med primärkällor.³⁹

NARA är med sin över 25 år långa erfarenhet av att samarbeta med skolvärlden en auktoritet på området då det är de som besitter kunskapen om lämpliga metoder för att lära ut historisk kunskap, men de klagör också att de behöver lärarna som länk mellan arkivet och studenterna.

6.2.2. Ett problembaserat lärande i fokus

NARA:s hemsida fastställer institutionens inlärningsfilosofi. Arkiven och skolorna ska samarbeta och studenterna behöver aktiveras för att tillgodogöra sig kunskap. NARA poängterar att deras metodik för aktiv inläring har gett liv åt historien för

³⁵ <http://www.archives.gov/nae/education/tool-box.html>.

³⁶ <http://www.archives.gov/nae/visit/learning-center/>.

³⁷ <http://www.docsteach.org/>.

³⁸ <http://www.archives.gov/nae/education/training.html>.

³⁹ <http://www.archives.gov/publications/lists/list-teachers.html>.

studenter i alla åldrar.⁴⁰ På plats på NARA finns *Boeing Learning Center*, vilket beskrivs på hemsidan:

In the Lab, students take on the roles of archivists and researchers completing a very important assignment: providing the President of the United States with real-life examples of our Constitution in action for a new public information campaign.⁴¹

På NARA:s hemsida går även att läsa följande:

The Constitution-in-Action Learning Lab combines history, civic education, and critical thinking in a hands-on experience with primary sources. In a technology-rich environment, students work in teams to fulfill their mission.⁴²

Detta kan sammankopplas med att studenterna ska lära sig att arbeta som riktiga historiker gällande källvärdering och referenser. NARA tillämpar en aktiv och problembaserad inläring och hemsidans språk och vill förmedla bilden av att historia är roligt och intressant.

6.2.3. Ett historiskt medvetande – men inte ett aktörsperspektiv

Den digitala lärmiljön som NARA:s hemsida utgör åsyftar att skapa ett historiskt medvetande hos studenterna. Detta kan noteras på resurssidan *DocsTeach*⁴³ där stora mängder spel och aktiviteter finns för studenter. Aktiviteterna vill utveckla olika typer av färdigheter hos studenterna och skapa en förståelse för historiska skeenden och utvecklingar (se *Lärarna som hemsidans primära målgrupp*). Dock är inga av spelen uppbyggda så att studenterna ska inta ett aktörsperspektiv.⁴⁴ I den digitala utställningen *The Acts of Congress and You* uppmantras besökare att lämna sina egna reflektioner och frågor på NARA:s blogg.⁴⁵ Här får man en chans att bli en del av historien, skriver arkivet.

At each Presidential Library visitors will have a chance to become part of history by offering their personal reflections on the Constitution and the American Presidency. Visitors are invited to contribute comments via The Acts of Congress and You blog or a hard cover book. Visit the blog and tell us your thoughts: If you could ask our Founding Fathers one question, what would you ask them? As President of a new nation, what would be the first thing you do? What would be the key theme of your first Inaugural Address?⁴⁶

I citatet ovan uppmantras alltså studenterna att leva sig in i rollen som president. Historieundervisningen syftar här till att studenten ska relatera sig själv till historiska händelser och studenten ska därmed utveckla ett historiemedvetande. Ett ytterligare exempel på detta går att finna i aktiviteten *Introduction to Documents*, där studenten uppmanas att med hjälp av en förälder eller annan vuxen finna dokument från det

⁴⁰ <http://www.archives.gov/nae/education/training.html>.

⁴¹ <http://www.archives.gov/nae/visit/learning-center/learning-center-lab.html>.

⁴² <http://www.archives.gov/nae/visit/learning-center/learning-center-lab.html>.

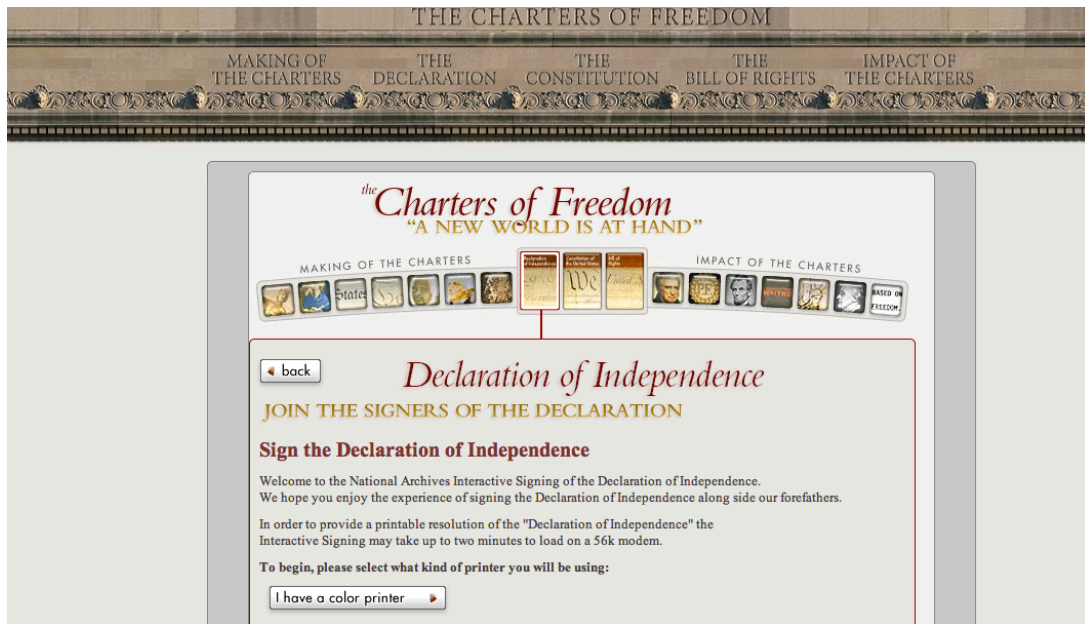
⁴³ <http://www.docsteach.org/>.

⁴⁴ Av tidsmässiga skäl har dock inte alla aktiviteter och spel kunnat testas, utan ett urval har gjorts.

⁴⁵ <http://www.archives.gov/exhibits/acts-of-congress/>.

⁴⁶ Ibid.

egna livet, exempelvis brev, tidningsurklipp, fotografier, ID-kort, dagböcker/journaler eller ett födelsecertifikat med mera. Studenterna ska därefter välja ut ett dokument att ta med till skolan följande dag och visa upp för sina klasskamrater. Där ska de berätta för varandra vilken typ av dokument det är, när det skapades, vem som skapade det samt hur dokumentet relaterar till dem själva. Tillsammans ska studenterna sedan fundera över följande frågor: Vad säger detta dokuments existens om den som skapade det och bevarade det? Vad säger detta dokuments existens om livet i USA under denna tid? Till skillnad från mycket övrigt material på NARA:s hemsida är denna aktivitet riktad direkt till studenterna.⁴⁷

Studenterna kan själva ladda ned och signera Självständighetsförklaringen på sidan *The Charter of Freedom*.

En annan aktivitet som syftar till att skapa ett historiemedvetande hos studenterna är ”Sign the Declaration of Independence”⁴⁸ där studenterna kan ladda ner, skriva ut och signera Självständighetsförklaringen. Här har arkivet ett mer direkt tilltal till studenterna. Att studenterna själva får signera dokumentet innebär att de kan koppla sig själva och sin egen samtid till en historisk händelse långt tillbaka i tiden. ”We hope you enjoy the experience of signing the Declaration of Independence along side our forefathers.”⁴⁹

En av de lektioner som finns på hemsidan uppmuntrar studenterna till att gestalta en historisk person.⁵⁰ En annan aktivitet går ut på att studenterna ska spela teater:

⁴⁷ <http://www.archives.gov/education/research/introductory-activity.html>.

⁴⁸ http://www.archives.gov/exhibits/charters/declaration_sign.html.

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ <http://www.archives.gov/education/lessons/>.

Consider the political climate of the day and what ignited the colonists and British commanders in Massachusetts to see the need for the public to know what happened to each of them on the evening of April 18, 1775. Role play a situation from the colonial or British troops' perspectives of why the printed accounts of what happened were necessary.⁵¹

Dessa uppgifter ger uttryck för NARA:s syn på lärande, då studenterna i denna uppgift ska relatera sig själva till historien och även stundtals placera in sina egna livsberättelser i en vidare kontext. De ska också fundera på källors olika värde och vad källorna säger om upphovsmannen till dessa. Denna sida uppmuntrar och hjälper studenterna att börja skapa ett historiskt medvetande med hjälp av aktiviteterna. Med undantag för att studenterna får förslag på teaterstycken de kan spela upp eller uppmuntras att iklä sig rollen som president, innebär dock ingen av aktiviteterna att studenten ska relatera sig själva och sin egen historia till vad som skedde i Concord 1775, som ovan, eller liknande historiska händelser. Aktörsperspektivet är därmed inte tydligt, men aktiviteterna tyder ändå på att NARA vill att studenterna ska skapa ett historiemedvetande.

6.2.4. Fokus på demokrati, informationssökning, primärkällor och källkritik

Vi har valt att diskutera fyra särskilda teman som också fungerar som underrubriker i detta avsnitt.

Demokrati

Ordet demokrati återkommer ofta på NARA:s hemsida. Webbplatsen har stort fokus på att lära studenterna vad detta begrepp innebär och arkivet förmedlar därmed vikten av att studenterna får kännedom om sina demokratiska rättigheter. Detta märks inte minst gällande filmen *Learn why Democracy starts Here*, vilket är en 11 minuter lång informationsfilm om NARA, presenterad av Discovery Channel, som beskrivs som ”a proud sponsor”. Filmen har ett stort fokus på medborgarens demokratiska rättigheter gällande arkiven.⁵² NARA erbjuder via institutionerna *Presidential Libraries* utbildning för studenter i alla åldrar, med syfte att lära studenterna amerikansk historia.⁵³ NARA skriver: ”President Reagan described Presidential Libraries as *“classrooms of democracy”*. This could not have been more accurate.”⁵⁴ På hemsidan poängterar arkivet att enbart 1–3 % av alla dokument som skapas i USA bevaras på NARA, av historiska och juridiska skäl⁵⁵ och tillägger:

Those valuable records are preserved in the National Archives and are available to you, whether you want to see if they contain clues about your family's history, need to prove a veteran's military service, or are researching an historical topic that interests you.⁵⁶

Här vill texten engagera läsaren genom att peka på hur arkivets samlingar direkt kan kopplas till den enskilda medborgaren eller individen. NARA förmedlar att deras

⁵¹ <http://www.archives.gov/education/lessons/>.

⁵² <http://videocast.nih.gov/sla/NARA/dsh/index.html>.

⁵³ <http://www.archives.gov/presidential-libraries/programs/education.html>.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ <http://www.archives.gov/research/start/>.

⁵⁶ Ibid.

dokument finns tillgängliga för brukaren, att de tillhör samhället gemensamt. Det finns här en tydlig demokratispekt samt en förmedlad bild av en enad nation, vilket kan kopplas till vad som framkommit ovan.⁵⁷

Informationssökning

NARA:s hemsida hjälper studenterna med deras materialsökning. På webbplatsen presenteras ett antal olika typer av hjälpmedel – databaser och register – för brukaren när denna ska söka i arkivets samlingar.⁵⁸ Denna sida vänder sig inte direkt till varken lärare eller student, utan riktar sig till den allmänna användaren. Varje hjälpmedel presenteras utifrån lämplighet gällande olika typer av dokument. Arkivet visar här att de är en resurs och att de finns till för brukarnas skull. De skriver att de gärna emot besök, kan erbjuda en guide på plats och vill tillgängliggöra sina handlingar i största möjliga utsträckning. På hemsidan finns även mycket information om NARA:s sökkatalog ARC. Sökguiden är uppdelad för lärare och studenter. Om man inte finner vad man söker i ARC, finns här en länk till det fysiska arkivet som tillhandahåller originalkällan.⁵⁹ Denna text förmedlar att sökning i ARC kan berika en klassrumsaktivitet, en hemuppgift eller ett forskningsprojekt, då studenterna lär sig mer om sökkatalogen och hur den är uppbyggd. NARA skriver ”Bring variety to your classroom by teaching with primary documents – the raw materials of history”.⁶⁰

Språket används för att förmedla en bild av att forskning i arkivets sökkatalog kan variera undervisningen och göra att studenterna kommer nära primärmaterialet på ett helt nytt sätt. Arkivet vänder sig här mer direkt till studenterna än tidigare, då de presenterar olika länkar riktade mot antingen lärare eller student. Tipsen som presenteras gällande till exempel att söka efter och ladda ner material, är pedagogiskt uppbyggda steg för steg i punktform. Hela tiden länkas läsaren vidare till nya sidor med fler resurser, fakta och tips på hur sökningen kan gå till och hur man ska finna vad man behöver.

På hemsidan presenteras även fakta om NARA som arkivet anser att studenten bör ha kännedom om när denna påbörjar sin forskning. Här fastslås att nationalarkivet är organiserat på ett annat sätt än ett bibliotek och att dessa institutioner fungerar olika. NARA:s samlingar tillhör staten och är sorterade efter dokumentgrupp. Varje grupp omfattar samlingarna från en statlig enhet och dessa särskiljs från varandra. Dokumenten är samlade i sin ursprungliga ordning. Denna texts syfte är att underlätta för en väl genomförd och effektiv forskning.⁶¹

Primärkällor och källkritik

Hela NARA:s hemsida kan betraktas som en utgångspunkt för studenternas forskning, där tips ges om ämnesval, informationsinsamling, hur man hittar dokument samt slutligen hur man avgör huruvida ett fysiskt besök är nödvändigt och vad studenten i så fall behöver ha i åtanke. Ett exempel på detta är länken *Citing Primary*

⁵⁷ <http://www.archives.gov/research/start/>.

⁵⁸ <http://www.archives.gov/research/start/online-tools.html>.

⁵⁹ <http://www.archives.gov/research/arc/education/index.html>.

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ <http://www.archives.gov/education/research/tips.html>.

Sources vilket är en PDF-fil med information angående hur primärkällor ska användas på ett korrekt sätt gällande citering och källhänvisning.⁶² Då detta dokument är ett externt sådant utanför NARA:s ordinarie hemsida kommer detta inte att analyseras mer ingående. Att det finns innebär dock att NARA vill informera om vikten av att veta hur deras material ska refereras till när det används som källmaterial. Syftet med denna PDF-fil är att informera, inte roa eller underhålla. Slutsatsen som kan dras av detta är att NARA tillhandahåller enkel och användbar information.

Under *Lessons, plans and activities* finns teman som täcker tidsepoken 1745 fram till nutid. Under varje tema finns 4–15 olika lektioner att välja mellan, med varierande inriktningar. Lektionen *Prequel to Independence: Who Fired the Shot Heard 'Round the World?* handlar om hur kolonistörer och brittiska trupper drabbade samman i Concord 18 april 1775.⁶³ Lektionen består av en sida där text med historiska fakta blandas med inskannat primärmaterial. Studenterna ska kontrollera ovan nämnda fakta, samla in information om tiden och platsen för den aktuella historiska händelsen samt slutligen att använda sin nya kunskap i grupparbeten, skapa bilder, skriva en berättelse eller spela upp händelsen i ett rollspel. Slutligen ges förslag på ytterligare aktiviteter och källor som kan användas. Texten avslutas med rubriken ”National History Standards”, där inlärningsmålen för respektive åldersgrupp fastställs.

Då pedagogen ses som en länk mellan arkiv och student finns även utbildningsprogram för lärare, fokuserat på undervisning med primärkällor.⁶⁴ Sidan *Teaching With Documents: Lesson plans* innehåller kopior av primärdokument från nationalarkivets samlingar, aktiviteter samt länkar vidare till andra användbara sidor.⁶⁵ Här skriver arkivet att undervisning med primärmaterial skapar en lärandemiljö som gynnar såväl lärare som student.

Lectures, demonstrations, analysis of documents, independent research, and group work become a gateway for research with historical records in ways that sharpen students' skills and enthusiasm for history, social studies, and the humanities.⁶⁶

NARA skriver vad primärkällor kan bidra med, till skillnad från sekundärkällor: direkta vittnesmål från det förflutna. Här får även lärare förslag på hur de kan söka efter och sedermera bruka primärkällor på ett tillfredsställande sätt.⁶⁷

På hemsidan poängteras följande: genom att använda historiskt material kan studenten sätta in sin historiska kunskap i en kontext. Studenten får insikt i att all historisk dokumentation är en tolkning av vad som skett – en subjektiv sådan. Studenten tränas därför i analytisk förmåga och källkritik. För många studenter är historia enbart årtal och händelser i en historiebok. Användning av primärkällor kan förändra denna bild, menar NARA, då studenterna inser att läromedelsförfattaren presenterar *en* bild, när det i själva verket kan finnas många andra. Detta innebär inte,

⁶² <http://www.archives.gov/publications/general-info-leaflets/17-citing-records.pdf>.

⁶³ <http://www.archives.gov/education/lessons/prequel-to-revolution.html>.

⁶⁴ <http://www.archives.gov/presidential-libraries/programs/education.html>.

⁶⁵ <http://www.archives.gov/education/lessons/>.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ <http://www.archives.gov/education/research/history-in-the-raw.html>.

påpekas det på hemsidan, att läromedelsförfattarens bild är felaktig, enbart att den är subjektiv. Lärare ges förslag på vilka typer av primärmaterial som kan anses vara lämpliga att inledningsvis introducera för studenterna. NARA menar att material som studenterna själva kan relatera till, exempelvis födelsecertifikat, pass och personbevis, fungerar väl som utgångsläge då studenterna känner till dessa dokument sedan innan. Frågeställningar kan därmed utvecklas kring vad dessa dokument berättar för oss och hur de kan användas. Förutom personliga dokument ges även förslag på material gällande närområdet och samhället i stort – såsom tidningar, kungörelser, dagböcker och liknande. Texten avslutas med att påpeka att NARA erbjuder utbildning och workshops för lärare i syfte att lära ut källkritiska färdigheter. Det poängteras dock att det inte alltid är nödvändigt att gå en kurs. Lokala resurser och lärarens fantasi kan vara det enda som sätter gränserna. Arkivet skriver: "When students and teachers participate together in the exciting and evolving process of historical inquiry, returns, in terms of knowledge, skills and interest, can be great and lasting".⁶⁸

NARA förmedlar att studenter med hjälp av primärkällor kan forska som riktiga historiker gällande arbetsmetodik och dra sina egna slutsatser och tolkningar, vilket utvecklar en historisk medvetenhet hos dem: "Primary sources fascinate students because they are real and they are personal; history is humanized through them".⁶⁹ Studenterna kan relatera till personen i det förflutna som dokumentet handlar om och ta del av dennes tankar, attityder och val. Den viktigaste färdigheten som uppnås genom att arbeta med primärkällor är möjligheten till att hantera och tolka många olika typer av källor, för att bilda sig en uppfattning. Studenten tränas i källkritiskt tänkande och kan därmed ta plats i den historiska debatten, menar NARA. Då studenterna kan värdera och ifrågasätta den gängse historieskrivningen blir klassrummet en plattform för studenten att träna sina analytiska färdigheter och sin källkritik. Hemsidan är skriven *om* studenten, inte *till* dem, vilket utgör ännu ett exempel på NARA:s lärarfokus. De argument som radas upp i texten ovan kan också betraktas som uttryck för institutionens vision och syn på lärande: studenten ska arbeta med primärmaterial för att utveckla ett källkritiskt tänkande samt i viss mån även lära sig att relatera sig själv till historiska händelser och placera in sin egen historia i en kontext. Störst fokus ligger dock på att utveckla den analytiska förmågan.

6.2.5. Långt mer än bara ett arkiv

NARA:s hemsida visar att institutionen tillhandahåller betydligt mer än enbart ett arkiv. Här har vi valt att lyfta fram och diskutera fyra olika teman som fungerar som underrubriker.

Publikationer

Omfattande mängder material om pedagogik har producerats av anställda vid NARA och därefter publicerats för att kunna nå allmänheten. Det påpekas att verket *Teaching with Documents* – bestående av fyra volymer – har fått stor popularitet. Vidare har material om läroplaner producerats, samt omfattande mängder digitala undervisningsdokument som finns tillgängliga på NARA:s hemsida.⁷⁰ Alla

⁶⁸ <http://www.archives.gov/education/research/history-in-the-raw.html>.

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ <http://www.archives.gov/nae/education/collaboration.html>.

publikationer som finns tillgängliga under *Publications for Teachers* är dock avgiftsbelagda. Att NARA även producerar material om pedagogik visar att NARA arbetar på många olika plan parallellt för att nå skolorna.

Lärarutbildningar och workshops

Förutom att utveckla och publicera pedagogiskt material tillhandahåller NARA workshops för lärare från hela landet. Man vill lära ut följande:

[...] how to do research in primary sources, create classroom materials from historical records, and present documents in ways that sharpen students' critical thinking skills and enthusiasm for history.⁷¹

Varje sommar anordnas en 8-dagars workshop i Washington DC. Dessa är inte enbart öppna för lärare, utan även för yrkesverksamma inom skolämnet historia överlag, exempelvis läromedelsförfattare.⁷²

På sidan *School and Community Workshops* beskrivs de workshops och presentationer som hålls av volontärer.⁷³ Tillsammans med yrkesutövare med särskild kompetens inom området har docenterna skapat dokumentportföljer för lektioner, analyser och diskussioner. Ämnena utgår från NARA:s samlingar. Föreläsningarna och aktiviteterna ges lokalt, inte på NARA i Washington DC. Målgrupperna är skolklasser och andra grupper med intresse av lokalhistoria.

Samarbeten

Gällande samarbeten överlag har NARA utarbetat och förmedlat en omfattande mängd. De har programverksamhet för lärare och studenter mellan olika discipliner, forskare, historiker, bibliotekarier, mediaspecialister, arkivarier, museologer samt såväl nationella som internationella läromedelsförfattare. NARA skriver att de även i mindre skala arbetar tillsammans med ”Teaching American History Grant”, en organisation utvecklad av U.S Department of Education, vilken också arbetar för att stötta och utveckla lärares historieundervisning.⁷⁴

NARA fastställer sitt nationella uppdrag genom att beskriva sig själva som pionjärer. När undervisningsprogrammet startade var kunskapen om informationssökning i arkiv och användning av primärkällor mycket begränsad. De senaste 25 åren har intresset för historieundervisning ökat och arkivens roll har fått allt större betydelse i samhället. Värdet av att på olika sätt arbeta med primärkällor i undervisningssammanhang har uppmärksamats och arkiven har därmed fått en mer betydelsefull roll i samhället. NARA skriver vidare att det fanns ett oerhört stort behov från lärare och läromedelsförfattare att få hjälp med att undervisa historia till studenter. Detta innebär att samarbeten är en nödvändighet. Här statuerar NARA sin viktiga roll ännu en gång genom att beskriva sin hängivenhet för att förmedla verktyg att lära ut historia – i samarbete med ovan nämnda yrkesgrupper bland annat – för att

⁷¹ <http://www.archives.gov/nae/education/collaboration.html>.

⁷² Ibid.

⁷³ <http://www.archives.gov/nae/education/workshops/>.

⁷⁴ <http://www.archives.gov/nae/education/collaboration.html>.

göra arkivkällor tillgängliga för brukare genom att erbjuda lättillgängliga sökvägar och format. Därtill vill de bidra med innovativa metoder och ge förslag på kreativa sätt att använda dokumenten. NARA fastställer att de dessvärre inte har möjlighet att utveckla samarbeten med alla organisationer och grupper som vänder sig till dem. De skriver dock att de gör sitt bästa för att svara på förfrågningar om samarbeten inom en rimlig tid. Nationalarkivet klargör härmed sin inflytelserika ställning och sin stora popularitet.

På hemsidan finns även information om de stiftelser som stöttar NARA finansiellt, samt en länk vidare om man själv vill donera eller bli en del av detta program.⁷⁵ NARA skriver: "The Foundation's purpose is to educate, enrich, and inspire a deeper appreciation of our country's heritage through the collected evidence of its history".⁷⁶

NARA tillhandahåller en temadag varje år vid namn "National History Day".⁷⁷ Via en länk från arkivets huvudsida har ett antal resurser sammanställts, i syfte att erbjuda material för studenterna att arbeta med inför temadagen 2013. Dessa är *Docs Teach National History Day Page* samt *Turning Points in History: More ideas for in-person and online archival research*. Här länkas även vidare till National History Day:s hemsida. Materialet utgörs av såväl digitaliserade dokument och bilder som lektioner baserade på teman. Den aktuella temadagen framställs som något otroligt populärt. Bilden som förmedlas är att historisk kunskap är roligt, givande och användbart. De teman som presenteras är här något mer nyanserade än NARA:s övriga gällande lektioner och andra aktiviteter – till exempel har arkivet här ett tema om migration. National History Day har bland annat tävlingar för studenter, men då denna hemsida ligger utanför institutionens domän kommer vi inte att analysera den närmare. Via NARA:s hemsida kan besökaren länkas till en helt ny hemsida med enbart information om vilka dokument NARA tillhandahåller.⁷⁸ Denna sida innehåller länkar till NARA:s digitala material, pedagogiska verktyg för lärare, nyheter och event, tävlingar, kontaktinformation till arkivet, relaterade resurser samt allmän information om omfattningen av arkivets material. Hemsidan är ett samarbete mellan NARA, National History Day och USA Freedom Corps.

To help us think, talk and teach about the rights and responsibilities of citizens in our democracy, we invite you to explore 100 milestone documents of American history. These documents reflect our diversity and our unity, our past and our future, and mostly our commitment as a nation to continue to strive to "form a more perfect union".⁷⁹

Detta kan även kopplas till NARA:s fokus på att lära ut studenterna deras demokratiska rättigheter och vad det innebär att leva i en demokrati. Hemsidan vill engagera läsaren att delta, exempelvis då den uppmanar läsaren att rösta fram det viktigaste dokumentet i USA:s historia, eller delta i tävlingen inför National History Day. Här ska studenten skapa en utställning, skriva en uppsats eller göra ett framträdande. Lärare kan delta med egna uppgifter och lektioner.

⁷⁵ <http://www.archives.gov/nae/support/>.

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ <http://www.archives.gov/education/history-day/>.

⁷⁸ <http://www.ourdocuments.gov/index.php?flash=true&>.

⁷⁹ <http://www.ourdocuments.gov/index.php?flash=true&>.

By participating in the Our Documents National History Day competition for students, you can't lose. Show your creativity by making history come alive in an exhibit, documentary, paper, or performance. By producing one of these projects, you have all kinds of opportunities to win awards and scholarships, as well as a unique chance to explore the documents that shaped our nation.⁸⁰

Vinnaren av tävlingen får stipendier och andra typer av priser. Lärarnas vinster kan bestå av publicering av deras arbeten samt fritt deltagande i de workshops och kurser som NARA anordnar. Detta är innovativa grepp från arkivets sida och ett sätt att engagera såväl studenter som lärare. Tävlingen är uppenbarligen populär och prestigefull. Avslutningsvis kan konstateras att NARA har många samarbeten som visar att de är uppdaterade och har full koll på vad som händer inom fältet.

Besöksmål

På sidan *Regional Education Programs & Resources* finns information om alla NARA:s institutioner. Förutom att erbjuda länkar vidare, listas alla arkiv som befinner sig under NARA – vilka sträcker sig över hela den amerikanska kontinenten, från Alabama till Wyoming. Sidan uppmärksammar besökaren på institutionens omfång och utspridning.⁸¹ På sidan *News & Events* finns information om alla de event som hålls på plats på arkivet i Washington DC. Det är här dock inte möjligt att räkna upp alla olika typer av event som har ägt rum eller är på gång, men dessa utgörs av allt från militärhistoria till arkitektur.⁸² Detta visar att man som besökare har ett nyanserat och rikt utbud att ta del av. ”Come. Explore. Enjoy. The National Archives Experience – Democracy Starts Here!” Så inleds texten på sidan *Visit Us*⁸³. NARA fastställer på denna sida bilden av arkivet som ett eftertraktat besöksmål. Språket och bilderna är säljande. Med citatet ovan vill arkivet förmedla att det är här medborgarnas demokratiska rättigheter har sin grund. NARA är öppet för alla och tillhör det amerikanska folket, vilket ännu en gång kan relateras till NARA:s fokus på demokrati.

6.2.6. Digitalt baserade verktyg för att nå nya målgrupper

På hemsidan finns videokonferenser, digitalt tillgängligt material via olika databaser, datorspel samt digitala utställningar. NARA:s digitala utställningar har redogjorts för mer ingående tidigare i denna analys och kommer därför inte att analyseras på nytt. Att utställningarna finns visar dock på NARA:s förmåga att finna nya metoder för att möta skolor som målgrupp. Övriga innovativa, tekniska grepp som används på NARA:s webbplats är exempelvis *Today's Document* på förstasidan för skolor. Här presenteras dagens historiska dokument med tillhörande fakta.⁸⁴ Detta är en interaktiv hemsida med många länkar och externa sidor.

NARA:s videokonferenser är dokumentbaserade och fokuserar på ett interaktivt lärande. Upp till 30 studenter kan delta och lektionen varar i en timmes tid. Det

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ <http://www.archives.gov/education/regional-resources/>.

⁸² <http://www.archives.gov/nae/news/>.

⁸³ <http://www.archives.gov/nae/visit/>.

⁸⁴ <http://www.archives.gov/education/>.

poängteras även att videokonferenserna är gratis för skolorna men måste bokas i förväg. För studenter finns det två olika videokonferenser: *The constitution* och *Introduction to the National Archive and Records administration*. Gällande lärarna kan dessa välja mellan *Teaching with documents* samt *Introduction to the National Archive and Records administration*. Utbudet är därmed inte särdeles omfattande. Under *The constitution* beskrivs hur studenterna får arbeta med dokument från Nationalarkivet, vilka ska ”[...] illustrate the importance of the Constitution and its influence on our lives today.”⁸⁵ På NARA:s hemsida finns stora mängder digitaliserat material. Ett exempel på detta utgörs av *Digital Vaults*, som är en extern sida med inskannat, digitalt material.⁸⁶ Vi kommer inte att analysera denna närmare då den inte berör våra frågeställningar, men att denna sida finns är ytterligare ett uttryck för att NARA använder sig av omfattande digitala verktyg i syfte att nå sina brukargrupper.

Via resursen DocsTeach kan läraren skapa sina egna aktiviteter för studenten genom att plocka samman olika delar.

Läraren väljer inledningsvis ”Historical Era”, ”Historical Thinking Skill” samt ”Tool”.⁸⁷ De historiska epokerna läraren kan välja mellan löper från Revolution and the New Nation (1754–1820s) till Contemporary United States (1968 till dags dato). Läraren väljer mellan att skapa ett spel som utvecklar studenternas kronologiska tänkande, historiska förståelse, analys och tolkning samt källkritiska förhållningssätt. NARA skriver: ”Turn your students into historians with primary-source based activities that develop historical thinking skills”.⁸⁸ Citatet förmedlar att även studenter

⁸⁵ <http://www.archives.gov/nae/education/workshops/video.html>.

⁸⁶ <http://www.archives.gov/nae/>.

⁸⁷ <http://www.docsteach.org/>.

⁸⁸ <http://www.archives.gov/nae/>.

kan arbeta som riktiga historiker. Att man använder sig av spel visar att arkivet vill ta till sig ett medium som passar studenterna och därmed möta dem på halva vägen.

Här vill man förmedla att allt är välordnat och redan iordningställt, då läraren kan använda sig av redan existerande aktiviteter om denne inte vill skapa egna. Primärkällorna i spelen kan bytas ut och instruktionerna kan också anpassas efter vad läraren anser är bäst för just dennes studenter. Om läraren är en registrerad användare finns ännu fler aktiviteter att ta del av, såväl som möjligheten att använda sig av andra lärares skapade spel, men även utan inloggning kan många aktiviteter och verktyg skapas. Man vill förmedla att detta är aktiviteter som passar studenterna och utgår från lärarens egna förutsättningar och önskemål.

Här kan även nämnas att språkdräkten på NARA:s hemsida är anpassad efter de nya målgrupperna. Att NARA lättar upp språket och gör det mer insäljande kan tolkas som ett sätt att nå dessa grupper. Detta kan noteras exempelvis i *Getting Started Overview* där språk och ordval ämnar väcka intresse och engagera: såsom det faktum att NARA:s material skulle kunna nå 57 varv runt jorden om det lades ut i en följd. Detta är också ett av de få ställen på hemsidan där tilltalet riktats direkt mot studenten.⁸⁹ Under *Beginning Research Activities for Students* ska studenterna få ökad kunskap hur man kan navigera på NARA:s hemsida. ”Dear Beginning Researcher, Congratulations on your decision to research archival sources!”⁹⁰ Det direkta tilltalet innebär att arkivet vänder sig direkt till studenterna denna gång. ”This is the time when research becomes most exciting!” skriver NARA.⁹¹ Man vill förmedla att historisk forskning är givande och inte alltför svårt med hjälp av deras resurser. Det poängteras dock att dokumentsökning kan innebära en utmaning, men att NARA:s samlingar är en utmärkt resurs för att finna vad man letar efter. Det skapas en tydlig bild av att institutionen kan erbjuda fantastiska möjligheter för forskning. Språkbruket på denna sida visar att NARA ser på studenterna som riktiga forskare. Även i den digitala utställningen *The Acts of Congress and You*⁹² använder sig NARA av ett något mer humoristiskt tilltal, till skillnad från majoriteten av hemsidans övriga material. Även här används alltså ett språkbruk som är inbjudande och engagerande.

6.2.7. Sociala medier som ett arbetsredskap

En annan tendens som kan noteras i NARA:s material är ett stort fokus på sociala medier för lärare. På sidan *Social Media for Educators*⁹³ listas de sociala medier som NARA använder sig av. Lärare uppmanas att följa arkivet på Twitter, lägga till NARA på Facebook, titta på deras filmer på Youtube, ta del av bilder på Flickr samt delta i deras bloggar. Sociala medier med särskild koppling till utbildning, till exempel relaterade bloggar, finns listade längre ner på sidan. NARA poängterar dock att det även finns många fler medier att del av förutom dessa och länkar vidare till en översiktssida.

⁸⁹ <http://www.archives.gov/research/start/>.

⁹⁰ <http://www.archives.gov/education/research/beginning-activities.html>.

⁹¹ Ibid.

⁹² <http://www.archives.gov/exhibits/acts-of-congress/>.

⁹³ <http://www.archives.gov/education/regional-resources/connect.html>.

Då denna sida inte innehåller några texter eller aktiviteter som anknyter till det vi vill undersöka, kommer någon större vikt inte att läggas vid att analysera innehållet, men att dessa sociala medier och plattformar finns är intressant då det visar att arkivet i högsta grad har tagit till sig av den nya tekniken. Även här riktar sig NARA till lärare och inte studenter, vilket ännu en gång belyser NARA:s lärarfokus.

6.2.8. Sammanfattning och teoretisk återkoppling

På NARA:s hemsida förmedlas tydligt via workshops, utbildningar och aktiviteter att läraren är sedd som en länk mellan arkivet och studenterna. Läraren är den arkivet vänder sig till i första hand och det finns mycket få aktiviteter online till studenten. NARA:s huvudsakliga fokus och mål med den pedagogiska verksamheten är alltså att förse lärarna med rätt verktyg för att kunna nå studenterna. Backman Löfgrens (2012) teori om att läraren är en mycket viktig länk kan följaktligen i högsta grad kopplas till NARA:s hemsida.

De aktiviteterna som finns tillgängliga för studenter online på NARA:s hemsida ämnar skapa ett historiskt medvetande – men aktörsperspektivet saknas i de flesta fall. Detta kan återkopplas till Backman Löfgrens teori om att studenter behöver relatera historiska händelser till sig själva för att kunna placera in sin egen samtid i en kontext. NARA:s aktiviteter ger alltså inte uttryck för att studenter ska inta ett aktörsperspektiv. Vidare visar NARA:s hemsida tydligt institutionens lärandefilosofi, då ett problembaserat lärande är i fokus. Enligt Gee (2005) måste studenterna aktiveras för att kunna tillägna sig kunskap på ett givande sätt. Då NARA använder sig av interaktiva verktyg och uppmuntrar studenterna att arbeta problembaserat, kan detta förstås utifrån Gees forskning. Här kan även en koppling göras till Säljös (2000) utgångsläge då han menar att människor behöver stimulans för att en gynnsam inlärningsprocess ska kunna ta form. NARA:s pedagogiska verksamhet syftar till att aktivera studenten och problematisera den kunskap som denne ska ta till sig. Arkivet har ett stort fokus på demokrati, informationssökning, primärkällor och källkritik, vilket också innebär att studenten ska aktiveras. NARA vill att studenterna ska arbeta med primärkällor för att utveckla ett källkritiskt tänkande och för att öva upp sin analytiska förmåga. Vad som kan ifrågasättas vad gäller NARA:s hemsida är det ensidiga fokuset på historieämnet. Arkivens material skulle även kunna lämpa sig för att undervisa i exempelvis samhällskunskap eller engelska och det är intressant att en så stor arkivinstitution som NARA inte tillhandahåller fler infallsvinklar på sitt material.

NARA använder sig av nya typer av digitala redskap och tekniker, exempelvis videokonferenser och datorspel, i syfte att nå de nya brukargrupperna – det vill säga skolorna. Institutionen använder sig därmed av den senaste tekniken för att nå studenterna, vilket innebär att en koppling kan göras till Backman Löfgrens teori om att digitala lärmiljöer gynnar inlärningsprocessen. En digital lärmiljö utspelar sig i en välbekant miljö för studenterna. Genom att erbjuda undervisningen genom en plattform som studenterna enkelt kan ta till sig, möter NARA studenterna på deras egna planhalva. Gees (2005) forskning om att datorspel är gynnsamma i en inlärningsprocess kan även kopplas till NARA:s digitala pedagogik. Att spelen finns är ett uttryck för att arkivet provar nya metoder för att nå en ny målgrupp. NARA är långt mer än bara ett arkiv – de framställer publikationer, utarbetar samarbeten,

erbjuder utbildningar och fyller även rollen som besöksmål. Detta tyder också på att arkivet använder sig av nya grepp för att på olika sätt nå skolor.

NARA har även ett stort fokus på sociala medier. De sociala mediernas funktion som arbetsredskap och länk kan tolkas som att det ska finnas en tvåvägskommunikation mellan läraren och arkivet. NARA skriver: "There are more ways to connect with the National Archives and other educators than ever before".⁹⁴ Arkivet ger bilden av att ständigt vara uppkopplade, tillgängliga och uppdaterade gällande det senaste. De är synliga i den digitala världen, då de arbetar med och upprätthåller sitt digitala varumärke på ett effektivt sätt.

We have heard, from some of the many educators who came to the exhibit, that they were impressed, surprised, enlightened, fascinated, inspired, intrigued, engaged, involved, motivated, and/or encouraged to teach with documents!⁹⁵

Citatet ovan tyder på att NARA ämnar förmedla utbildningsverksamhetens framgång. Denna startade under senare delen av 1970-talet och började i mycket liten skala med publikationer av utvalt primärmaterial, tänkta att användas i undervisningen. Projektet vann dock stor framgång och utvecklades till att idag vara den omfattande pedagogiska verksamhet som NARA tillhandahåller – nu känd världen över och enligt NARA en inspirationskälla för otaliga andra arkiv. NARA ämnar via sin webbplats förstärka sin roll som ledande på området, och visa vilka resurser de kan erbjuda till skolor. Arkivets vinnande koncept backas upp av konkreta siffror och fakta, såsom exempel på publikationer, deras inflytande över läroplaner, antal lärare och studenter som besöker dem varje år, vilket ännu en gång påvisar hur framgångsrikt deras arbete är.⁹⁶

6.3. National Archives, Australien

På NAA:s hemsida finns det en särskild flik som vänder sig till skolor och utbildning. Under *Education* går det att finna tre genvägar till *School visits*, *Education resources* och *National History Challenge*. Det är de här tre rubrikerna som redovisningen av materialinsamlingen utgår från. Analysen av och materialet från den australiska hemsidan redovisas löpande i texten. Stor vikt kommer att läggas på det material som finns på resurssidan *Vrroom*, då denna är den största och tydligast resursen till lärare och studenter. Analysen är upplagd efter följande teman:

- Arkivet i fokus
- Mer än enbart historia
- Arkivet som kommersiell aktör
- Arkivet som besöksmål

⁹⁴ <http://www.archives.gov/education/regional-resources/connect.html>.

⁹⁵ <http://www.archives.gov/education/research/exhibit/>.

⁹⁶ <http://www.archives.gov/education/research/exhibit/>.

Bilden visar förstasidan på NAA:s hemsida, 2013.

6.3.1. Arkivet i fokus

Detta stycke har indelats i underrubriker för att underlätta för läsaren. Att NAA ser sig själva som en resurs för både lärare och studenter märks bland annat i språkbruket och i texterna som är tillmötesgående och inbjudande, som till exempel på sidan *Education*: ”Uncover the drama and intrigue of Australia's political, cultural and social history at the National Archives of Australia”.⁹⁷ Det som arkivet erbjuder lärare och studenter är skolbesök på National Archives i Canberra, resursmaterial, *Vrroom* online- klassrum och *National History Challenge* vilken är en nationell tävling i historia. På skolbesöket i Canberra får studenterna själva upptäcka originalkällor som är äldre än 100 år och de olika ämnen som det finns material om berör allt från samhälle till politik och emigration.⁹⁸ På sidan *Resources for students and teachers* finns det åtta olika övergripande teman med tillhörande arbetsmaterial för lärare och studenter. De olika teman är: Australian history general, Democracy and citizenship, Environment, Federation and the Australian Constitution People and society, Prime ministers, World War I (and its aftermath) samt World War II.⁹⁹

⁹⁷ <http://www.naa.gov.au/visit-us/education/index.aspx>.

⁹⁸ <http://www.naa.gov.au/visit-us/education/index.aspx>.

⁹⁹ <http://www.naa.gov.au/visit-us/education/resources/index.aspx>.

Vrroom

Den resurs som NAA tydligast marknadsför mot skolor är *Vrroom*, virtual reading room. *Vrroom* är en extern sida till NAA¹⁰⁰, som uppdateras regelbundet med nya dokument ur NAA:s samlingar. På *Vrroom*:s sida står det att materialet är rikt på läromedel som är utvecklade i ett samarbete mellan den australiska staten, skolverket och arkivet. Materialet är utarbetat så att det ska passa ämnen ur läroplanen, såsom samhällskunskap och historia.

Vrroom består materialet av digitaliserade dokument, fotografier och filmer. Arbetsmaterialet som vänder sig till lärare och studenter är varierat, besökaren kan antingen göra frisökningar på ord eller välja att klicka sig vidare genom olika färdiga teman.

Vrroom:s pedagogiska upplägg är att NAA förser skolor med material, sedan är det upp till lärarna själva att arbeta fram en passande undervisningsmetod att använda sig av i klassrummet. Materialet i *Vrroom* är uppbyggt så att det liknar arkivets sökkatalog med bland annat olika referensnummer och taggar som är hyperlänkade, som bilden nedan visar. Man kan få materialet i utskriftsvy, vilket är bra för lärare som vill ha det som arbetsmaterial, men annars finns det inte någon direkt vägledning till vad som visas eller potentiella användningsområden. Det finns även olika förslag

¹⁰⁰ <http://vrroom.naa.gov.au/>.

på vilka ämnen i skolan som *Vrroom* kan utnyttjas som resurs i, detta kommer att behandlas i stycket *Mer än enbart historia* längre ned i kapitlet.

The screenshot shows the Vrroom website interface. On the left is a navigation sidebar with three main sections: 'Browse records via topics' (with a dropdown menu and a 'Browse' button), 'Search records by keyword' (with a search box and a 'Search' button), and 'Log in or Register' (with fields for 'Username' and 'Password', a 'Log In' button, and a 'Forgot your password?' link). The top navigation bar has buttons for 'HOME', 'RECORD', 'GROUP', and 'HELP'. The main content area displays a record for 'Adélie penguins' at 'Cape Denison'. It features a large black and white photograph of a colony of penguins on a snowy landscape. Below the photo is a metadata table with the following information:

Page(s):	1
Title:	Adélie penguins
Subtitle:	Cape Denison
Date:	1912
Content creator:	Frank Hurley
Keywords:	Antarctica, environment, ice, penguins, animals, Antarctic
Record creator:	From Charles Francis Laseron's private collection.
Reference:	M584, 3

Below the table is a 'Save this record' button. A link for 'View printable record' is located in the top right corner of the record area.

Materialet i Vrroom är utformat så att det liknar arkivets sökkatalog med referensnummer och nyckelord.

Test av Vrroom

En frisksökning på det slumpmässigt valda ordet *ice*¹⁰¹ genomfördes i *Vrroom*. Det kom upp nio sökresultat på ordet, varav två var filmer och de resterande var digitaliserade pappershandlingar. En av filmerna, *Amery ice shelf glaciology traverse, from Mawson Station*¹⁰² valdes ut för att studeras. Likt de digitaliserade bilderna och dokumenten har filmen fått signum och andra attribut som är kopplade till arkivmaterial.

Klickar besökaren på filmen visas en nästan tre minuter lång filmsekvens över ett arbete som utfördes på den australiska forskningsbasen Mawson Station i Australiska Antarktisk 1963, men det finns inget ljud eller någon vidare förklaring utöver titel, år, nyckelord, referens i arkivet samt vem som har copyright.

För att gå vidare i arbetet kan användaren gå in på fliken *Group*, där går det att läsa en kort förklaring om hur det var att jobba på Antarktis och vilka utmaningar det var

¹⁰¹ <http://vrroom.naa.gov.au/search/bykeyword/>.

¹⁰² <http://vrroom.naa.gov.au/records/?ID=52472>.

att transportera dit saker som forskare och vetenskapsmän behövde. Under rubriken *Get Started* finns det tre punkter med instruktioner till hur användaren bäst kan arbeta vidare. Genom att klicka på länken till dokumentet får besökaren se fler primärkällor och klickar man vidare på fliken ”about” får man lära sig mer om källorna man har tittat på. Man uppmanas att undersöka alla dokument som finns nederst på sidan för att komma vidare till andra primära och sekundära källor och undersöka hur de är länkade till varandra. Under *Get thinking* finns även där tre punkter. Här ställs en rad frågor som ska öka nyfikenheten och styra en vad man ska leta efter, såsom: Varför är det så svårt att komma till Antarktis? Varför är det svårt att resa runt efter att du har anlänt till Antarktis? Allra längst ned finns den en hjälpsida under *Helpful hints*.

Sidan är relativt styrd när det gäller vad en student ska titta på eftersom frågorna riktar denne till vad man ska tänka på. Allt på bilden blir förklarat och det finns inte mycket utrymme till att själv reflektera över vad som visas på filmen eller på bilden. Dock finns det här en flik som man själv kan välja att trycka på och använda. Det är i första hand arkivhandlingen som är i fokus eftersom det är det som visas när man har utfört en sökning.¹⁰³

Övrigt resursmaterial

Det finns resurspaket och annat material som är gratis att ladda ned, ett exempel på det är *Huskies Banned!*.¹⁰⁴ *Huskies Banned!* är ett 19 sidor långt dokument bestående av frågor och bilder som utgår från hundarnas, huskies, perspektiv som slädhundar. Det är inskannade originalhandlingar där studenten ska resonera om det är bra eller dåligt att det blev förbjudet att använda slädhundar som arbetsdjur. NAA har även föreläsningar som man kan ladda ned som podcasts eller få transkriberade. Under *Faces of Australia* kan studenter titta på inskannade fotografier av personer – bland annat personer som fortfarande är i livet idag. Det är med andra ord inte enbart historiska fotografier som finns tillgängliga. NAA är även flitiga vad gäller att samarbeta med andra kulturarvsinstitutioner. På sidan *Australian Screen* kommer man till en sida där det går att söka och titta på filmer från arkivet. NAA är en av flera samarbetspartners till hemsidan som ägs av The National Film and Sound Archive (NFSA).

Förutom nedladdningsbara PDF:er, podcasts och digitaliserat material har NAA även en sida där studenter kan läsa om olika livsöden. Sidan heter *Uncommon Lives* och den vänder sig även till andra målgrupper än skolor, såsom släktforskare. Varje livsöde är hämtat ur arkivet och konstruerat utefter arkivets källmaterial. Syftet med sidan är att visa hur man kan bygga upp och skriva en biografi om en person. NAA visar på den bredd som deras material har genom att lyfta fram minoritetsgruppers historia som finns att hämta ur arkivet. Exemplet de lyfter fram kommer från en religiös minoritet, en ursprungsbefolkning och emigranter från Storbritannien. NAA stöttar även *National History Challenge*, som är en tävling för studenter i Australien som läser historia. Tanken är att uppmuntra till att studenterna självständigt ska forska i historiskt material. NAA har ett specialpris till den student som utmärker sig i tävlingen och som har använt sig av primärkällor ur arkivets samlingar. Tävlingen är

¹⁰³ <http://vrroom.naa.gov.au/records/?ID=52472>.

¹⁰⁴ http://www.naa.gov.au/Images/huskies_tcm16-36800.pdf.

nationell och temat för 2013 är ”Legend, Fact and History”.¹⁰⁵ Allt material som riktar sig till studenter och lärare har arkivets funktion och användning i fokus hela tiden.

Sammanfattningsvis är *Vrroom* en sida som sätter arkivkatalogen i fokus och som kan användas som en resurs i exempelvis ämnena historia och samhällskunskap, eller för att lära sig att söka i NAA:s onlinekatalog. Lärarens roll är inte tydligt framträdande i hur arkivet väljer att vända sig till dem, men det framgår att läraren måste fungera som länk för att studenterna ska kunna ta till sig och använda sig av *Vrroom*. Överlag på NAA:s sida med resursmaterial så vänder man sig både till lärare och till studenter som en samlad grupp när det kommer till tonen i språket. Sidan *Resources for students and teachers* fungerar som en samlings sida med olika länkar till diverse sidor som antingen är utvecklade direkt för att nå studenter som läser ett visst ämne, till exempel *Constitution for a Nation*, eller med material för att hjälpa och vägleda lärare. På sidan finns det även länkar till material som NAA i samarbete med andra aktörer har byggt upp, vilka även riktar sig till andra målgrupper – till exempel släktforskare. Den australiska arkivinstitutionen visar att de vill nå ut till en ny målgrupp genom att ge förslag på i vilka ämnen deras material kan användas samt att de har byggt upp en välvårdad arkivdatabas med sökmotor.¹⁰⁶

6.3.2. Mer än enbart historia

Vrroom är, som tidigare nämnts, en av flera pedagogiska resurser som NAA erbjuder. *Vrroom* är tänkt som resurs för främst studenter på gymnasienivå och kan användas inom flera olika ämnesområden i skolan såsom engelska, samhällskunskap och naturvetenskap. En av anledningarna till att det ser ut så skulle kunna vara att det är arkivarier och det australiska skolverket som tillsammans har arbetat fram materialet och då blir perspektivet bredare och mer åt det folkbildande hållet. Den pedagogiska utgångspunkt som *Vrroom* har är att erbjuda studenter och lärare arkivmaterial som rör Australiens historia under 1900-talet. Det finns nio övergripande teman som man kan arbeta och söka material i. Dessa teman rör människor, makt och politik, immigration, nationell identitet samt miljöfrågor.¹⁰⁷

Under varje tema finns det listat olika frågor som lärare och studenter kan arbeta med. Läser man samhällskunskap kan det vara passande att ta upp frågor som: Vad innebär medborgarskap? Har Australien en tydlig nationell identitet? Vad innebär det att leva i en demokrati? I ämnet engelska kan arkivmaterialet passa som ett användbart verktyg när det kommer till att undersöka litteraturkritik, genre, illustration, design och layout. Här finns även en rad andra tips på länkar och ämnen som man kan klicka sig vidare till. Dessa rör bland annat språk och olika stilar man kan använda sig av när man berättar en historia. I ämnet naturvetenskap är *Vrroom* en resurs när det gäller dokument som rör exempelvis uppfinningar och kommunikation.¹⁰⁸ Eftersom det är en databas med en sökmotor så menar NAA att *Vrroom* även är en bra resurs i informationsvetenskap, där studenter lär sig att använda sökverktyg för digitala dokument:

¹⁰⁵ <http://www.naa.gov.au/visit-us/education/national-history-challenge/index.aspx>.

¹⁰⁶ <http://www.naa.gov.au/visit-us/education/resources/index.aspx>.

¹⁰⁷ <http://vrroom.naa.gov.au/about/curriculum.aspx>.

¹⁰⁸ <http://vrroom.naa.gov.au/about/curriculum.aspx>.

In *Vrroom*, students can search for records, identify sources that are appropriate for their purpose, and describe, sort and save records into groups. A good task may be to find and save two contrasting sources, attaching notes to describe the nature of the contrast. We would also welcome suggestions from students for improving *Vrroom*.¹⁰⁹

Överlag arbetar NAA med en metod som ligger nära den klassiska arkivförmedlingen, där arkivet och dess förteckning är i fokus. Arkivinstitutionen kommer med förslag som reflekterar det som står i läroplanen men mer praktiska undervisningsmedel får lärarna själva arbeta fram. Urvalet har gjorts av NAA, eftersom det finns olika teman och olika dokument tillgängliga digitalt med förklarande information om bland annat föremålen och den tid som bilden eller dokumentet speglar. Det finns en otrolig bredd i hur man tänker sig att arkivmaterialet kan användas och det är inte enbart historieämnet som är i fokus utan andra ämnen ses som lika intressanta. Detta återkopplar även till arkivinstitutionens egen historia då nationalarkivet är en relativt ung institution som har fått kämpa både med att stå på egna ben (de tillhörde tidigare Nationalbiblioteket) och med problematiken vad gäller att vara hårt reglerade av en sekretesslag som gjorde att man inte kunde visa upp sitt material. Detta är ett problem om man lever i en demokrati där en av grundprinciperna är att man fritt ska kunna granska och ta del av makthavares beslut.

6.2.3. Arkivet som en kommersiell aktör

Arkivet fungerar även som en kommersiell aktör då de säljer resursmaterial till skolor. Om man trycker på exempelvis fliken för ämnet *Exploring Citizenship*¹¹⁰ på sidan för resursmaterial, kommer man vidare till NAA:s butik. *Exploring Citizenship* kostar 29.95 dollar och innehåller reproduktioner av originaldokument där studenterna kan upptäcka glädjen och nyttan med att forska i primärkällor. Det går även att läsa och skriva recensioner av de olika paketen som finns att köpa. Ett av deras paket som säljer bäst är *1901 – And All That* där det står följande:

This classroom kit for secondary schools encourages students to explore the themes of Federation from more than 100 years ago and to make contemporary connections. Award winner 2000 Award for Excellence in Educational Publishing presented by 'The Australian' (Secondary Teaching and Learning Package category) Commendation in 2000 Australian Publishing Association Book Design Awards Winner of 2003 Museums Australia Design Award.¹¹¹

En annan resurs som NAA tar betalt för är skolbesöken. Det kostar 2.50 dollar per student att komma på besök, men lärare och assistenter får gå in kostnadsfritt. Inga bilder får tas eftersom det bryter mot upphovsrätten, vilket är en intressant kontrast eftersom institutionen lägger ut fotografier på ännu levande personer i sin databas. Arkivet riktar sig gärna till målgruppen och vill att de ska ”uppleva” arkivet och komma på besök. Det som erbjuds är en timmes långt lärarlett program genom NAA:s utställning, *Memory of a Nation*, där studenter får ta del av fotografier, videos, pappersdokument och nyckeldokument från federationen såsom Australian Constitution och Royal Commission of Assent.¹¹² Det är noterbart att NAA har valt att

¹⁰⁹ Ibid.

¹¹⁰ <http://eshop.naa.gov.au/p/645219/exploring-citizenship.html>.

¹¹¹ <http://eshop.naa.gov.au/p/645220/1901-and-all-that.html>.

¹¹² <http://www.naa.gov.au/visit-us/education/schools/index.aspx>.

ta betalt för några av sina tjänster mot skolor, då det trots allt ingår i deras uppdrag att tillgängliggöra och öppna arkivet mot alla besökare. Här framkommer också att NAA satsar i allt större grad på en digital lärmiljö mot skolor och inte på de fysiska resurspaketet, då det digitala materialet är gratis och reproduktionerna kostar pengar. Trots detta går det att köpa färdiga resurspaket där arkivet skriver att de är vinnare till en rad priser och utmärkelser. I övrigt på hemsidan för skolor finns det ingen reklam riktad mot dessa utan det är när man trycker på länken som behandlar ett visst ämne eller tema som man kommer till sidan för affären. Det är snarare när arkivet vill nå ut till skolor och de fysiska besöken på arkivet och utställningen *Memory of a Nation*, som språket blir mer upplevelseinriktat och säljande.

6.3.4. Arkivet som besöksmål

Utställningen *Memory of a Nation* är arkivets fasta utställning som man kan besöka på plats i Canberra. Här visas arkivets material upp och utställningen har nyligen lagt till *Touch and See* som de även länkar vidare till. *Touch and See* är en interaktiv dator som erbjuder ett nytt sätt att undersöka originaldokumenten från den fasta utställningen.¹¹³

Touch and See:s interaktion bygger på att man som besökare kan peka, förstora upp och röra vid de olika digitaliserade föremålen via en pekskärm. Det material som man kan välja mellan är allt från fotografier och dokument till olika objekt. Med *Touch and See* har NAA haft ett samarbete med University of Canberra. Det finns även en video som lagts ut på Youtube över hur datorn fungerar. I videon får man se några besökare röra displayerna och titta på olika dokument. Detta är helt enkelt en slags enorm läsplatta som är inbyggda i klassiska museimontrar.¹¹⁴

Språket på sidan för *Memory of a Nation* skiljer sig från de övriga sidorna på arkivet då det är upplevelseinriktat: man kan exempelvis se musikalbum och böcker som blivit bannlysta av den australiska regeringen på 1960-talet, eller lära sig hur cirka 170 000 flyktingar kom att bosätta sig i Australien efter andra världskriget. Det är tydligt att arkivet vill skapa en nyfikenhet och vara inbjudande så att skolor ska vilja boka in ett besök hos dem.

På *School visits* vänder sig arkivet direkt till lärare eller ansvariga för att göra bokningar.¹¹⁵ Utöver mer generell information om hur bokningar går till och vad skolor kan förvänta sig av ett besök hos NAA, så finns det även två olika dokument som man får ta del av. Ett är *Risk Management Letter* och det andra är *Certificate of Currency*. *Risk management Letter* är ett brev utfört av ansvarig från *Communication Programs* där de beskriver att de utfört en riskbedömning i och med att de tar emot studenter som får se material som i normala fall inte visas upp för allmänheten. Dokument och övrigt material på deras utställning är känsliga, men de skriver att de tar sitt ansvar för medborgarna när det kommer till riskbedömningar genom att vara försäkrade. Brevet om riskbedömning är personligt i vissa delar, till exempel när det gäller NAA:s uppdrag till allmänheten, men till stor del är språket byråkratiskt och

¹¹³ <http://www.naa.gov.au/visit-us/exhibitions/memory-of-a-nation/index.aspx>.

¹¹⁴ <http://www.naa.gov.au/visit-us/exhibitions/memory-of-a-nation/interactive.aspx>.

¹¹⁵ <http://www.naa.gov.au/visit-us/education/schools/index.aspx>.

svårtytt med hänvisningar till olika styrorgan och förordningar. Det andra dokumentet, *Certificate of currency*, är ett inskannat intyg från försäkringsbolaget över vad som är inkluderat i försäkringen. Dessa två dokument visar på att NAA tar sitt uppdrag på allvar samt att de vill delge lärare och skolor att de också är medansvariga för eventuella skador. NAA:s roll är dubbeltydig, å ena sidan hänvisar de till att det är arkivets roll att vara öppna, tillgängliga och finnas som en resurs för skolor, men å andra sidan så har de tagit ett steg mot en mer kommersiell inriktning där de tar betalt per student samt har en mer upplevelseinriktad framtoning. Arkivet vill både fungera som ett demokratiskt verktyg i samhället och som en plats för innovativa tekniska lösningar som lockar besökare.

6.3.5. Sammanfattning och teoretisk återkoppling

Det material som NAA erbjuder skolor och studenter är främst *Vrroom*, där studenter och lärare själva kan söka i en arkivkatalog och där de får tillgång till frågor de kan välja att utgå ifrån. Förutom *Vrroom* kan man även ladda ned podcasts, PDF-filer med bilder och frågor, samt titta på filmer. Detta kan kopplas till Backman Löfgrens (2012) teori om digitalt lärande då NAA möter sin målgrupp på dennes villkor, då studenternas digitala vanor i vardagen integreras med skolans arbete. Läraren behövs dock som en länk, då det lärarmaterial som finns enbart är förslag på vilka skolämnen arkivet kan användas till.

NAA:s material har en stor bredd när det kommer till tänkta användningsområden. Det är inte enbart historieämnet som är i fokus utan lika stor vikt läggs på att man kan använda sig av *Vrroom*:s material i samhällskunskap eller engelska. Detta kan kopplas till Säljös (2000) sociokulturella perspektiv om att en välutbildad befolkning får politiska och ekonomiska konsekvenser, då fler arbetsgivare exempelvis söker efter anställda med kvalificerade utbildning. Om arkivet och skolan lyckas engagera studenter tidigt i frågor som rör samhälle och historia så kan studenternas tidigare erfarenheter och kunskap användas i ett framtida sammanhang. Det som NAA trycker på är just synen på samhällsmedborgaren och miljön och det fungerar som en röd tråd även kring de teman som presenteras och finns tillgängliga på hemsidan.

Det material som finns representerat på hemsidan är i första hand till för lärarna som själva får distribuera och använda materialet i sin undervisning. Tillgången till *Vrroom* är helt fri utan krav på inloggning eller liknande och studenten kan arbeta självständigt med materialet, men det krävs dock någon form av vägledning till att aktivera studenterna i form av analyserande frågor. Än en gång kan man koppla detta till Backman Löfgrens (2012) teoribildning om att läraren måste fungera som länk. Det finns inget på NAA:s hemsida som tyder på att de vill att studenter ska kunna iklä sig rollen som forskare, eller för den delen att NAA gör skillnad på forskare, studenter och allmänhet. Synen på lärare och student är att det är lärarna som förser sina studenter med rätt verktyg och kunskap, NAA ger förslag på hur detta kan ske men erbjuder inga direkta arbetsmaterial.

Även om NAA inte har satsat på interaktiva spel som studenter eller besökare av hemsidan kan få ta del av, så framgår det ändå av NAA:s material att läraren ska se arkivet som en resurs i flera ämnen i skolan. Arkivets målgrupp är lärare och studenter vilket framkommer genom att NAA har en digital plattform som vänder sig

direkt till lärare och studenter genom *Vrroom*. Det är arkivkatalogen och originalkällor som är i fokus på denna sida. Tanken är att studenterna själva ska använda sig av sidan, men det är tydligt att det behövs en lärare för att utarbeta hur materialet ska användas, exempelvis genom analytiska frågor. Det finns exempel att ta del av som arkivet har publicerat, men det är främst förslag till idéer som läraren kan använda sig av och inget färdigt material.

NAA arbetar även som en kommersiell aktör när det bland annat gäller vissa resurspaket med material som vänder sig till skolor. NAA ser sig gärna som ett besöksmål som lämpar sig för skolor, där de bland annat har sin permanenta utställning *Memory of a Nation* och sitt nya tekniska hjälpmedel *Touch and See*.

7. Avslutande diskussion och slutsatser

Denna uppsats har utgått ifrån ett antal frågeställningar. Här nedan kommer dessa att besvaras utifrån vad som framkommit under våra fallstudier av de tre anglosaxiska hemsidorna. Frågeställningarna besvaras i en löpande sammanställning.

Den rådande forskningen gällande vårt ämne, vilken inledningsvis presenterades i denna uppsats, visade sig vara begränsad. Vi avser här i detta avslutande kapitel att göra löpande återkopplingar till vad som hittills har framkommit inom fältet, för att placera in vår uppsats i en kontext. Här görs även en kortfattad återkoppling till det teoretiska ramverket. Slutligen avser vi att diskutera nyttan med vår uppsats och hur denna har relevans för svensk forskning om arkivpedagogik i ett längre perspektiv. Vi ämnar här även komma med förslag på hur denna undersöknings resultat skulle kunna fördjupas ytterligare i framtiden.

De frågor som ställdes inledningsvis i vår uppsats var följande:

1. Hur ser den digitala lärmiljön riktad mot skolor ut på NA, NARA och NAA:s hemsidor?
 - Vem är mottagaren av den digitala lärmiljön?
 - Vilken syn på lärande framkommer i det digitala materialet?
2. Vilka skillnader kan konstateras mellan de tre hemsidorna, gällande arbetsmetodik gentemot utbildning och skolor?

7.1. Besvarande av inledande frågeställningar

Mottagaren av den digitala lärmiljön skilde sig mellan arkivinstitutionerna. På NA:s hemsida var det studenten som var den främsta målgruppen, medan det gällande NARA:s webbplats var ett huvudsakligt fokus på läraren. Studenten blev då en indirekt målgrupp, då läraren betraktades som en länk mellan arkivinstitution och student. Till skillnad från NA ansågs läraren behövas som mellanhand i större utsträckning. Även på NAA:s hemsida fanns en tydlig primärmålgrupp i form av läraren. Dock kunde studenter, efter en introduktion av pedagogen, mycket väl arbeta självständigt på denna sida. Synen på lärandet som framkom i det digitala materialet var gällande NA att lärarens roll var av vikt. Då lärarna känner sina studenter bäst ämnade NA överlåta själva undervisningen till skolans egen personal. Dock betonade NA sin expertroll och var noga med att poängtera såväl denna expertis som institutionens vidareutbildningar i avsikt att förändra lärarens sätt att undervisa. Synen på lärandet som framkom ur detta material var att det är ett problembaserat sådant. Studenterna skulle inta ett aktörsperspektiv i de aktiviteter som erbjöds och

genom att relatera sig själva till historiska händelser också börja utveckla ett historiskt medvetande.

Angående NARA noterades ett mycket stort fokus på källkritik och informationssökning i de redskap som presenterades på hemsidan. Demokrati som ämne, begrepp och problematisering belystes särskilt – i långt högre grad än på de båda andra nationalarkiven. De teman som fanns i NARA:s material berörde till största del det egna landets historia och krig var i fokus. Aktiviteterna som erbjöds studenterna syftade till att skapa ett historiskt medvetande då studenterna skulle relatera sin egen samtid till dåtiden. Dock kunde ett aktörsperspektiv, med mycket få undantag, inte noteras. Såväl NA som NARA fokuserade på det interaktiva lärandet, men NA hade en tydligare inriktning på detta genom sina aktiviteter. En likhet som kunde konstateras mellan NA och NARA var att båda institutionerna ämnade undervisa studenterna om källkritik och hur man kan arbeta med primärmaterial. NA tog dock detta ett steg längre genom att även presentera tips gällande studieteknik inför arbetet med såväl uppsatser som tentor.

Vid analysen av det insamlade materialet kunde konstateras att det existerar ett flertal olikheter mellan arkivinstitutionerna. Sättet arkivet riktar sig till studenterna och hur de skriver skilde sig stort mellan exempelvis NA och NARA. På NARA var läraren mottagaren av texten. På NA fanns ett tilltal gentemot båda grupperna, men studenterna hade en egen del av hemsidan och arkivet skrev och riktade sina texter här direkt till dem. Vissa rubriksättningar hos NARA som *Educators & Students* indikerade att det finns material särskilt avsett för studenterna, men sedan var texterna likväldigt riktade mot lärarna. På NARA fanns inga datorspel som studenterna självständigt kan spela, på samma sätt som hos NA. I alla aktiviteterna krävdes läraren hela tiden som mellanhand. Språket påminde om NA:s i form av att det var säljande, men NA hade ett något mer humoristiskt och lättsamt tilltal än NARA, med många intresseväckande fakta som presenterades löpande i texterna. Det kunde konstateras att NA riktade sig till studenterna på ett helt annat sätt: med andra verktyg och med en annan ton. Båda institutionerna betonade genom hemsidorna sin status och ställning och texterna vittnade om deras expertroll. Många gånger omnämndes de unika samlingarna som finns och den expertis som kan tillhandahållas av arkivet. NARA hade satsat stort på lärarutbildningar, vilket även NA hade gjort fast i mindre skala. Gällande externa samarbeten hade båda arkivinstitutionerna utarbetat många, men NARA låg i framkant, vilket var en skillnad som kunde konstateras mellan de två institutionerna.

Både NA och NARA verkade arbeta utifrån liknande inlärningsmål och ha en del gemensamt gällande lärandefilosofi – men institutionerna hade olika medel och vägar för att nå målen. Båda strävade efter att problematisera lärande och aktivera studenterna. Vidare fokuserade de båda på demokrati, interaktivt lärande samt att skapa ett historiemedvetande. Här kunde dock konstateras att NARA fokuserade mer på aspekter såsom demokrati medan NA inriktade sig mer på andra ämnen. Aktörsperspektivet i aktiviteterna var tydligast på NA då detta knappt fanns på NARA, inte ens i datorspelen.

Det var tydligt att NAA hade ett sätt att se på pedagogik och inläring som skilde sig från de andra arkivinstitutionerna vi undersökt, där skillnaderna om man jämförde med NA blev extra tydliga. Hos NA uppmuntrades studenterna till att själva ställa

frågor och leta upp svaren och historieämnet var i fokus, men hos NAA var sökningen i arkivkatalogen det centrala. Det fanns inte heller lika många spel (endast spelet *Mush*) och interaktiva aktiviteter som på exempelvis de engelska eller amerikanska hemsidorna. Det australiska nationalarkivet visade dock att de vill nå ut till en ny målgrupp genom att ge förslag på i vilka ämnen deras material kan användas samt att de byggt upp en välvårdd databas med sökmotor.

Till skillnad från till exempel NA som enbart vände sig med resursmaterial till ämnet historia så hade NAA en bredare syn på vad deras material kunde användas till. En av anledningarna till att det ser ut så, skulle kunna vara att det är arkivarier och skolverket som tillsammans har arbetat fram materialet och inte lärare i historia som det var hos NA. NAA:s hemsida fokuserade på mer än bara historieämnet. Här fanns ett fokus på såväl samhällskunskap som engelska, då man menar att inte enbart historieämnet kan vara fruktbart gällande samarbeten mellan arkiv och skola. NAA:s hemsida lade tonvikten på att studenterna ska bli samhällsmedborgare.

Till skillnad från NA vände sig NAA inte direkt till studenterna, utan det material som finns representerat på hemsidan är i första hand till lärarna som själva får distribuera och använda materialet i sin undervisning. Här fanns härmed en likhet med NARA. Det fanns dock ingenting på NAA:s hemsida som tydde på att de vill att studenter ska kunna iklä sig rollen som forskare, eller för den delen att NAA inte gör skillnad på forskare, studenter och allmänhet. Synen på lärare och student var att det är lärarna som förser sina studenter med rätt verktyg och kunskap – NAA gav förslag på hur detta kan ske men presenterade inga direkta tips som till exempel NA gjorde.

NAA hade länkar till andra delar av sin hemsida som även vänder sig till andra brukargrupper när det bland annat gäller ämnen som demografi, information om tidigare premiärministrar, filmer, eller livsöden och hur man skapar en biografi av arkivmaterial. Till skillnad från NA och NARA sålde NAA vissa av sina resurspaket till lärare, skolor och privatpersoner, men det fanns även material att ladda ned gratis digitalt i form av PDF-filer och podcasts. En annan väsentlig skillnad mellan NAA och de andra två arkivinstitutionerna i vår undersökning, är att arkivet i Australien tog betalt för sina visningar för skolor. Webbplatsen *Vroom* var NAA:s största digitala tillgång gällande det pedagogiska arbetet, medan deras resursmaterial mestadels var ett länkbibliotek. På NAA:s webbplats fanns i likhet med NA och NARA mycket digitaliserat material vilket var gratis, medan det fysiska, det vill säga resurspaketerna för skolor, kostade pengar. En ytterligare skillnad som kunde noteras mellan de tre arkivinstitutionerna var att NARA hade flest samarbeten samt störst fokus på publikationer, utbildningar och sociala medier.

En fundering som väcktes gällande NARA:s och NAA:s hemsidor var vad som sker om läraren inte är intresserad eller engagerad av en vidareutveckling av undervisningen, då alla aktiviteter i princip kräver en mellanhand mellan arkiv och skola. Vilka insatser från lärarens håll krävs för att kunna bruka hemsidans resurser? NARA och NAA tar lärarens engagemang för självklart på ett annat sätt än till exempel NA gör. Det förutsätts att läraren är villig att agera länk mellan arkivet och studenterna, annars har dessa ingen möjlighet att ta del av materialet. En annan fråga som uppkom under analysens gång var gällande hela avdelningen för *Study skills* på NA:s hemsida. Då studenterna i vissa fall ska arbeta på arkiven kan det te sig motiverat och genomtänkt gällande begrepp såsom källkritik, men frågan kvarstår om

NA eller skolorna själva ska lära ut hur studenterna ska studera inför en examensskrivning eller hur dessa ska skriva en uppsats. Är det arkivens och inte skolornas ansvar att lära studenterna studieteknik? Ska arkiven ha denna typ av folkbildande roll?

Vem har varit aktiv längst och vem inspirerade vem? Hur mycket påverkar det rådande samhället, kulturen samt det politiska klimatet arkivinstitutionernas pedagogiska arbete? Dessa frågor har naturligtvis en inverkan vad gäller hur de tre arkiven arbetar. Vi är medvetna om dessa aspekter, samt att det även kan finnas andra bakomliggande orsaker till att det kan skilja sig mellan länderna. Exempelvis har det amerikanska arkivet längst erfarenhet av arkivpedagogik, samt är både den största och förmodligen även den ekonomiskt mest stabila institutionen. NARA har även fler lärarutbildningar och är överlag ett större arkiv då det ansvarar för alla arkiv över hela den nordamerikanska kontinenten. En anledning till att NARA har så stort fokus på läraren kan naturligtvis ha en historisk, kulturell, samhällelig eller geografisk bakgrund. Med tanke på USA:s storlek är det inte möjligt för alla studenter att besöka arkiven och dessa kan därför enbart nå NARA via hemsidan. Dock kvarstår frågan varför NARA då inte utarbetar sin hemsida så att studenterna även kan nå den självständigt. Om lärarens engagemang saknas, eller om studenterna exempelvis får hemundervisning – hur ska de då kunna ta del av NARA:s webbplats? I USA och England var lärarens roll mycket viktig, då denna utgjorde länken mellan arkiv och student. I Australien förelåg ett större fokus på själva arkivinstitutionen. Kan detta ha sin grund i att detta arkiv inte varit aktivt lika länge vad gäller den pedagogiska verksamheten? Dessa frågor kan inte besvaras inom ramen för denna uppsats, men är väl så viktiga att föra vidare till andra forum.

7.2. Återkoppling till tidigare forskning

Lundqvist (2004) menade att det är en självklarhet att arkiven ska utnyttja digitala möjligheter för att nå ut till allmänheten. Detta kan kopplas till denna uppsats då vår undersökning visar att anglosaxiska arkiv använder sig av nya digitala redskap för att nå målgruppen skolor och studenter. De tre utvalda arkivinstitutionerna har funnit innovativa sätt att nå sina brukare och hemsidan har visat sig vara ett utmärkt forum för detta.

Martinsdotter och Sjöberg (2004) menade att läraren har en mycket viktig roll i arkivens ambition att arbeta gentemot studenter. De ansåg att lärarutbildningen ska knytas till arkiven i ett tidigt skede. Vi lägger inte någon värdering i huruvida detta ska ske, men vår undersökning visar att arkiven anser att läraren behövs som länk mellan arkiv och student. På NARA och NAA var detta till och med en nödvändighet, då arkivets hemsida såg läraren som direkt målgrupp, medan studenterna enbart var en indirekt sådan. Lärarens engagemang och vilja att arbeta med arkivet blir då en förutsättning. Olsons (2009) och Robyns (2001) slutsatser om att arkiven behöver etablera en relation med studenterna på ett tidigt stadie, stämmer väl överens med vad som framkommit i vår undersökning. Det står klart att nationalarkiven i hög grad strävar efter, samt satsar resurser på, att nå skolor och studenter som målgrupp. Detta kan ytterligare belysas utifrån Holdar (2005), som ansåg att fler ämnen än enbart historia kan vara av intresse att knyta till samarbetet mellan arkiv och skola. Detta

stämmer väl överens gällande NAA:s hemsida, då denna även fokuserar på skolämnen såsom samhällsvetenskap och engelska. Dessa slutsatser kan vara av vikt för den svenska arkivpedagogiken, som i stort sett enbart fokuserar på historieämnet.

Höij (2004) framförde en kritisk synvinkel på arkivpedagogiken och menade att det inom arkivsektorn bör diskuteras och ifrågasättas om det är rimligt att arkivarier även ska besitta kompetens för att kunna utbilda studenter. Även Carini (2009) ansåg att en arkivarie varken kan eller ska ta över lärarens roll. Till skillnad från Höij förespråkade Carini dock att arkivariens undervisning bör vara ett permanent inslag på arkiven och att denna fyller ett syfte. Detta innebär inte att arkivarier ska sträva efter att undervisa på samma sätt som lärare, utan istället utarbeta egna metoder för att lära ut exempelvis informationssökning. Detta resonemang blir intressant då det kopplas till slutsatserna av vår undersökning – speciellt vad gäller NA i England, där arkivpedagogerna har lärarbakgrund. Det finns därmed andra lösningar än att arkivarier ska vidareutbilda sig till pedagoger. I England kan konstateras att samarbetet mellan arkiv och skola kan lösas genom en mellanhand – i detta fall Education-teamet, som enbart rekryterar lärare. Dock sker utbildningen av studenterna likväl på själva arkivinstitutionen och arkivariernas kompetens värdesätts på samma premisser.

Ulfner (2001) anlade liksom Höij ett kritiskt perspektiv på arkivpedagogiken då hon betonade nackdelar såsom ökat tryck på forskarsalarna samt ett utbrett behov av hjälp från nya brukargrupper. Hon poängterade dock att det för framtidens arkiv troligtvis inte finns något utrymme att ställa sig utanför arkivpedagogikens utveckling på institutionerna. Enligt Ulfner kunde konkurrenssituationer uppstå mellan ABM-institutioner, då arkivens utveckling på pedagogikområdet närmade sig museernas. Här kan de anglosaxiska arkivens framgångsrika samarbeten lyftas fram. Vår undersökning visar att de tre anglosaxiska arkivinstitutionerna har utarbetat en mängd samarbeten av olika slag. Detta tyder på att en konkurrenssituation inte behöver vara nödvändig.

Gee (2005) ansåg att lärare och skolor kan hämta inspiration från spelindustrin ur en pedagogisk synvinkel, då spelindustrin använder sig av metoder som fångar unga människors intresse och engagemang. Detta kan återkopplas till våra resultat, då vår studie visar att arkiven i stor utsträckning använder sig av digitala lärmiljöer för att nå studenter som målgrupp. Detta kan även relateras till Säljö (2000) som ansåg att människan behöver stimulans för att inlärningsprocessen ska vara gynnsam. Då arkiven via sina hemsidor tillhandahåller aktiviteter som i hög grad åsyftar till att aktivera studenterna, kan även Säljös forskning kopplas till vår undersökning.

Selander (2009) menade att identitetsskapandet är en viktig aspekt av lärandet, vilket kan relateras till resultatet av vår studie. Nationalarkivens typ av digitala redskap visar att detta är något institutionerna har tagit till sig och arbetar utifrån, då flertalet av aktiviteterna ämnade skapa ett historiskt medvetande hos studenterna. Svensson (2008), Oppenheimer (2004) samt Robin (2008) avsåg att anlägga en kritisk synvinkel på användningen av digitala redskap och digitala lärmiljöer i skolans värld. Författarna ansåg att det finns en okritisk tilltro till implementeringen av teknik i skolan och att en diskussion måste föras även kring teknikens nackdelar. Svensson menade att informationsteknik inte kan lösa problem som grundar sig i olika samhälleliga-, pedagogiska- eller ekonomiska faktorer rörande skola och samhälle,

såsom överfulla klasser eller lärarbrist. Oppenheimier betonade att det finns en risk att näringslivet kan påverka undervisningens innehåll och att skolan och politikerna blir styrda av den kommersiella sektorn. Robin fokuserade på lärarperspektivet och ansåg att det existerar en problematik då pedagoger ska försöka lära ut via ett medium som studenterna redan behärskar mycket bättre än dem. Detta bildar en diskrepans och lärarna behöver därför få kunskap om hur de ska handskas med de nya digitala verktygen. De tre arkivinstitutioner som vi undersökte ligger i framkant gällande den nya tekniken. Detta visar att de tagit till sig digitala redskap som studenterna redan brukar och förstår. Här verkar inte den diskrepans, som beskrevs mellan pedagogens och studentens kunnande, existera. Vår undersökning visar att en länk fanns mellan arkiv och student i form av arkivpedagoger och utbildningsteam. Här har statliga, ickekommersiella aktörer funnit ett sätt att begagna sig av ny teknik i syfte att nå sin nya målgrupp: skolor och studenter.

7.3. Diskussion

I vår uppsats har vi tagit avstamp i forskningen och diskussionerna om digitala miljöer och nya medier som används i dels undervisningssyfte och dels i vardagen. Det som har framförts i debatten handlar framför allt om hur en etablerad kulturavsnitt eller skola ska möta och integrera en målgrupp som är uppväxta med och vana vid att bruka datorer och teknologi i sin vardag. Det finns en kommersiell aspekt att ta hänsyn till när man tittar på dels hur våra valda arkivinstitutioner har använt sig av att dela med sig av sitt arkivmaterial och dels faktorer bakom utbildningsinstanser och deras roll som konsumenter av mjukvaror och datorer. Oppenheimer (2004) framför kritik mot att skolor och IT-företag blir alltför beroende av varandra och det pedagogiska arbetet får stå tillbaka för tilltron till nya tekniska lösningar. Bara för att man använder sig av datorer och ordbehandlingsprogram i undervisningen, innebär det inte att studenterna per automatik blir mer intelligenta eller får en bättre förståelse för ett visst ämne. Detta gäller även de arkiv vi har undersökt. Enbart det faktum att NA, NARA och NAA använder sig av interaktiva hemsidor och digitaliserat material innebär inte att skolor automatiskt hittar dit och börjar använda deras resurser, utan många andra faktorer spelar in såsom bra marknadsföring och långsiktigt arbete i form av att bygga upp goda relationer. Stort ansvar läggs dock på läraren. Ska en lärare alltid behöva ta det övergripande ansvaret för att vara en länk mellan arkiv och skola? Precis som Svensson (2004) och Oppenheimer (2004) skriver, handlar den kritiska diskussionen om när nya tekniska investeringar misslyckats, mycket om lärarens skuld och inte i samma utsträckning om de politiska beslut som har format skolans roll och möjligheter. Även Backman-Löfgren (2012) och Robin (2008) menar att det krävs mer än en engagerad lärare. Skolorna borde kunna integrera de ungas datorvanor i vardagen på ett bättre sätt i undervisningen. Diskussionen borde kanske handla mer om hur man ger studenter rätt verktyg att kunna problematisera och reflektera i en mediemiljö?

Den utmaning som arkivsektorn och skolor står inför är bland annat att både kunna uppmärksamma vad studenterna gör och framför allt *hur* de använder sig av medier. Genom att arbeta med medier som studenterna redan är familjära med, såsom podcasts, digitalt distribuerade föreläsningar, datorspel, digitala utställningar och så

vidare, kan arkivet möta studenterna på halva vägen. Arkivet måste ta till sig samma teknik som studenterna redan brukar för att nå dessa, detta för att kunna använda sig av bland annat rätt sorts verktyg och språk för att nå ut till en ny målgrupp. Om arkiven inte lyckas identifiera vad denna grupp använder sig av så spelar det ingen roll hur mycket man framhåller hur fantastisk en ny teknisk lösning är. En liknande situation uppstår om arkiven lägger upp material med alltför många restriktioner vad gäller exempelvis upphovsrätt och sekretess. Spotify lyckades till exempel med att driva ett företag där användare själva kan streama eller ladda ned musik antingen gratis, eller genom att köpa ett abonnemang. Detta fungerar just för att folk är vana att själva kunna distribuera sin mediekonsumtion via nätet. Ett av skälen till varför våra tre studieobjekt är framgångsrika kan vara att de vet hur de ska vända sig till målgrupper som är alltmer vana vid att söka information och kommunicera online. Även om arkiven inte kan förse sina användare med digitaliserat material kan de förslagsvis öppna upp för dialog och kommunikation via sociala medier eftersom detta är en del av nutidens sätt att kommunicera och ta del av information. Detta gäller allt från att leta efter öppettider och material till att finna bilder på hur institutionen ser ut.

Frågor om förmedling och digitalisering förs redan inom kultursektorn, men frågorna rör främst problematiken kring hur man handskas med material som är skyddat enligt upphovsrätten. Aktuella seminarier och artiklar som belyser frågor kring digitalisering, tillgänglighet och upphovsrätt går bland annat att läsa i fackföreningen DIK:s medlemstidning *Ping*. Här skriver DIK:s förbundsordförande Karin Linder om ett projekt som Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet presenterade tidigare i år, där de lade ut 40 000 högupplösta bilder ur sina samlingar som fritt går att ladda ned. Detta är ett initiativ som Linder hoppas kommer följas av andra museer och arkiv (2013, s. 7). Våren 2013 hålls även en konferens i Malmö där Digisam/Riksarkivet bjuder in till att diskutera öppen kulturarvsdata i Norden. I en artikel i *Sydsvenskan* intervjuas Håkan Danielsson, som var en av dem som var med och startade spetsprogrammet för historia vid Katedralskolan i Lund. Danielsson är historielärare och han ser gärna att kommunen satsar mer på att förbättra informationen om historiska platser som till exempel Uppåkra. Det finns ett starkt intresse för historia och historisk turism, menar Danielsson, och han ser gärna att hans studenter kan vara med och ta fram förslag till hur det sistnämnda kan se ut i Lund (Ziegerer 2013).

En annan fråga som är värd att lyfta är vad som händer när till exempel skolor lämnas åt kommersiella aktörer såsom tillverkare av spel eller bokförlag. Aktiviteter såsom historiska rundturer kanske lämpar sig bättre för museer, bibliotek och arkiv att engagera sig i, men istället är det andra aktörer som är drivande. Nationalencyklopedin har en betaltjänst, NE Skola, som har skolor som målgrupp. Via denna internetjänst erbjuds uppslagsverk, ordböcker, UR-program och temapaketer för lärare och studenter. Temapaketen innehåller olika övningsuppgifter för grundskolan och gymnasieskolan samt är läroplansanknutna (Nationalencyklopedin 2013). Nationalencyklopedin bedriver alltså ungefär samma sorts verksamhet som NA i England gör. Skillnaden är att i England är resurserna gratis, men i Sverige har ett kommersiellt företag tagit på sig rollen som folkbildare.

I Sverige saknas från Riksarkivet initiativ riktade direkt mot skolor och lärare. Varför lyckas då NA, NARA och NAA med att nå ut till skolor i undervisningssyfte? Den frågan kan kanske enklast besvaras med motfrågan: var ska skolor annars vända sig om inte till en av de största och äldsta kulturarvsinstitutionerna? Vi har sökt en representant från Riksarkivet för en kommentar till varför deras pedagogiska resurser ser ut som de gör. Enligt Camilla Brodin på Riksarkivet pågår just nu ett arbete med en ny hemsida där SVAR och NAD ska sammanföras. Här kommer även att finnas pedagogisk verksamhet. Brodin menar att det finns flertalet orsaker till att det svenska Riksarkivets pedagogiska verksamhet ser ut som den gör:

Arkivpedagogisk verksamhet har länge funnits vid flera avdelningar medan andra knappt arbetat med det alls. Det arkivpedagogiska material som finns på webben ser vi som gemensamma resurser för hela Riksarkivet och inte något som bara hör till enstaka avdelningar. Det finns väldigt mycket att göra på det här området och det lilla som finns på Riksarkivets hemsida idag går inte alls att jämföra med de nationalarkiv ni tittat på. I dagsläget finns inte heller vare sig organisation eller finansiering för att åstadkomma några snabba förändringar.¹¹⁶

Vi är fullt medvetna om att faktorer såsom regelverk och budget kan begränsa de svenska arkivens möjligheter till att utveckla sin pedagogik. Många av de satsningar vi har kunnat ta del av under arbetet med denna uppsats kan också te sig avancerade, kostsamma och tekniskt krävande. Detta behöver dock inte alltid vara fallet. Att ett svenskt arkiv blir mer synligt i sociala medier behöver inte kräva mer än personalens arbetsinsats för att registrera och sedan uppdatera användarprofilen. På sikt kan detta vara en del av arkivets löpande arbete. Att utarbeta videokonferenser behöver inte innebära fler omkostnader än en dator, arbetsmaterial till studenterna samt personalens insats. Webbkameror är idag inte särskilt kostsamma och via kommunikationsmedier såsom Skype kan man finna budgetlösningar. Då kan arkivarien finnas tillgänglig online för att guida studenterna till materialet, men studenterna behöver inte resa långväga till arkivet. Speciellt fruktbart kan detta vara i norra delen av landet där arkiven är få och avstånden långa.

I Sverige har relationen mellan skola och andra arkivinstitutioner varit etablerad under flera år, men då har dessa kontakter skett genom exempelvis enskilda arkiv, stadsarkiv och kommunarkiv. Via lärarna som länk kan det pedagogiska arbetet såväl förenklas som förbättras. Lärarens engagemang och kunskap är av stor vikt och därför behöver arkiven och läraren en god kommunikation som kan ske via lärarhandledningar, workshops och utbildningar. Att utarbeta samarbeten internationellt är ytterligare ett utmärkt sätt att knyta kontakter och få inspiration. På samma sätt som en amerikansk arkivarie kan lära oss om arkivpedagogik finns det saker som vi i Sverige kan erbjuda i utbyte. Svenska arkivarier är kanske bättre på släktforskning eller dokumenthanteringssystem och då kan vi bidra med andra infallsvinklar eller synsätt. Ett sätt att möta sina olika målgrupper är att ändra sitt språkbruk efter dem man försöker att nå ut till och här finns mycket att lära från den anglosaxiska arkivsektorn. Ett intresse måste väckas tidigt. Historia som ämne blir alltmer populärt i allt från tv-program till spel och turism. Arkiven måste hitta ett sätt att ta till vara på det intresset för att locka fler grupper och framförallt etablera en

¹¹⁶ Mejlkonversation med Camilla Brodin, Förste arkivarie/Sektionschef, Riksarkivet/Landsarkivet i Göteborg, 2013-04-23.

kontakt mellan arkiv och student. De anglosaxiska arkivinstitutionerna arbetar med att tidigt bygga upp en relation till studenterna, så att de med tiden ska återkomma till arkivet. Här finns möjlighet för den svenska arkivsektorn att inspireras.

7.4. Slutsatser

Syftet med vår undersökning var att skapa en bild av hur tre anglosaxiska nationalarkivs pedagogik gentemot studenter framkom i det digitala material som fanns på institutionernas hemsidor. De tre utvalda arkivinstitutionerna var NA, NARA och NAA. Vi ville undersöka och problematisera de digitala arbetsmetoder som användes för att förmedla historiskt material till den valda målgruppen, och med den kunskapen sedan dra slutsatser kring om och hur metodiken skilde sig mellan länderna.

Slutsatserna vi har kommit fram till utifrån fallstudierna av respektive hemsidor är att de tre institutionerna är skickliga på att nå sina nya målgrupper, vilket görs genom att de anpassar sin ton och framställning efter skolornas behov. Arkivens pedagogik skiljer sig något åt: NA har mer interaktiva aktiviteter riktade direkt till studenter. NARA riktar sig direkt mot läraren och använder sig framförallt av sociala medier för att nå dessa. NAA har arkivet i fokus med en anpassad arkivdatabas, där läraren får fria tyglar att arbeta fram en metod passande dennes undervisning. Det NA, NARA och NAA har gemensamt i sitt arbete är att de är innovativa och inte rädda för att prova något nytt. Det finns en ömsesidig respekt mellan arkivinstitution och skola. Nationalarkiven visar denna tilltro till skolor och andra utbildningar då arkiven får chansen att lyfta fram vad de är bra på och lärarna får det utrymme de behöver för att undervisa i sina klassrum. Detta sker genom att alla tre arkivinstitutioner erbjuder både rundvisningar på arkivet och digitaliserat material som kan nås via deras hemsidor. Arkivinstitutionerna vågar och vill satsa på att nå ut till en yngre brukargrupp och detta anpassas bland annat genom språket på hemsidorna samt innehållet som speglar läroplanerna. Vår undersökning har behandlat frågan om hur arkivpedagogiken framkommer på hemsidorna. Vår diskussion och slutsats utreder därför inte huruvida arkivpedagoger som yrkesgrupp är relevanta, utan slutsatsen av vår undersökning är att det krävs mer än att enbart digitalisera arkivmaterial för att nå studenterna. Det måste även finnas en länk mellan dessa och materialet oavsett om den länken går via arkivet eller skolan.

I denna uppsats har fallstudier använts som övergripande metodik. Beträffande NA brukades även intervjuer och observationer. Dessa metoder visade sig vara lämpliga verktyg för att kunna undersöka materialet och sedermera placera detta i en kontext. Vidare var historiedidaktiken som övergripande teoretiskt ramverk till hjälp för oss vid arbetet med vår analys. Genom att anlägga perspektivet att utbildning och lärande kan ske på många olika sätt kunde vi förklara de tendenser vi fann. Backman Löfgrens slutsatser om att studenter behöver utarbeta ett historiemedvetande samt anlägga ett aktörsperspektiv visade sig vara tillämpbara på de spel och andra aktiviteter som hemsidorna erbjöd till studenterna. På samma sätt har vi kunnat bruka författarens slutsatser gällande läraren som en viktig pedagogisk länk mellan arkiv och student. Vi hade även stor nytta av teorin angående vikten av att möta studenterna via medier de själva redan brukar och har tagit till sig. De anglosaxiska

nationalarkiven arbetade i högsta grad med ny teknik och innovativa digitala lösningar. Gees spelforskning gällande att människan är en nyfiken varelse i behov av stimulans liksom Säljös tankar om fördelarna med en problembaserad och interaktiv lärmiljö visade sig också stämma väl överens med de tendenser vi fann på arkivens hemsidor. Som Backman-Löfgrens avhandling visade så är det många faktorer som spelar in när det kommer till undervisning och studenters förmåga att problematisera historisk kunskap. I författarens pilotstudie fanns det en engagerad lärare och en arkivarie på plats, men studenterna blev ändå inte tillräckligt stimulerade till att dra sina egna slutsatser av det material de funnit i arkivet. Studenterna upplevde det istället som enklare att googla fram svaren och ta del av redan analyserade och sammanställda svar.

Trots ovanstående så har de tre arkivinstitutionerna vi undersökt lyckats med att förmedla digitala lärmiljöer. Deras långa väntetider för skolor när det kommer till de fysiska besöken på arkiven vittnar också om deras popularitet och samhällsställning. En av anledningarna till detta kan vara att nationalarkiven i England, USA och Australien har en annan ställning som kulturinstans än vad det svenska Riksarkivet har. En annan orsak skulle kunna vara att de tre institutionerna satsar på och prioriterar tillgänglighet och öppenhet. Våra valda arkiv kommer från tre olika kulturer så det går inte att konkret översätta alla kulturella koder, politiska beslut och dess konsekvenser till våra svenska. En sådan skillnad är till exempel att man i den anglosaxiska arkivsektorn delar upp verksamheten mellan records management, vilken har en mer administrativ karaktär då den handlar om arbete med dokument som fortfarande används inom en verksamhet, samt det mer ”traditionella” arkivarbetet, som främst berör bevarande och slutförvaring. I Sverige finns inte samma sorts uppdelning, även om det också här har börjat ske förändringar i arbetssättet.

Under arbetet med denna uppsats har kunnat noteras flertalet intressanta möjligheter till fördjupning. Uppsatsens undersökning skulle kunna tas vidare till nästa nivå genom att lägga större fokus på de politiska, juridiska, kulturella och samhällsliga kontexter som nationalarkiven befinner sig i. En omvärldsanalys skulle vara fruktbar för att kunna finna förklaringsmodeller till nationalarkivens olika utveckling och arbetsmetodik. Genom att närmare utreda dessa skulle uppsatsens resultat därmed kunna problematiseras ytterligare vad gäller de skillnader som existerar arkiven sinsemellan. Det vore även av intresse att närmare undersöka de nationella läroplaner som står bakom arkivens arbete gentemot skolor och studenter. Den nya engelska läroplanen kritiserades av Payne på NA då den i hög grad kommer att fokusera på den nationella historien och lära ut ett konservativt förhållningssätt till historien. Dessa aspekter skulle kunna utgöra avstamp till en djupare undersökning av läroplanerna. Att med utgångsläge i den internationella forskningen även diskutera och problematisera svenska förhållanden samt belysa den nya svenska läroplanen, skulle också vara gynnsamt för forskningsfältet. I vår uppsats har vi främst fokuserat på institutionernas utläring – inte studenternas inläring. Här ser vi även en möjlighet till en ytterligare teoretisk och metodologisk utveckling för att undersöka forskningsområdet, exempelvis via Gees (2005) spelteori eller Säljös (2000) sociokulturella perspektiv, för att mer djupgående kunna utvärdera hur studenter tar till sig kunskap. Metoder som då skulle kunna användas vore med fördel djupintervjuer eller mer omfattande observationer, för att kunna anlägga ett

heltäckande fokus på hur inläring i digitala miljöer samt identitetsskapande fungerar och kan utvecklas.

Avslutningvis kan konstateras att det står klart att mycket arbete ännu återstår för den svenska arkivpedagogiken. Riksarkivets besvarande av vår fråga gällande varför deras pedagogiska verksamhet ser ut som den gör, tyder dock på att förändringar är på gång inom sektorn. Här finns goda möjligheter att inspireras av de anglosaxiska ländernas uppfinningsrikedom, nytänkande och välutvecklade samarbeten.

8. Litteraturförteckning

Ahonen, S. (1997). "Historia som en kritisk process". I Karlegård, C & Karlsson, K-G, (red.), *Historiedidaktik*. Lund: Studentlitteratur. Ahrne, G & Svensson, P. (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.

Aronsson, P. (2000). *Makten över minnet: historiekultur i förändring*. Lund: Studentlitteratur.

Backman Löfgren, C. (2012). *Att digitalisera det förflutna: en studie av gymnasieelevers historiska tänkande*. Lic.-avh. Lund: Lunds universitet.

Backman Löfgren, C. (2010). "Det förflutna i framtiden". I Eliasson, P. (red.). *Historia på väg mot framtiden: historiedidaktiska perspektiv på skola och samhälle*. Lund: Forskarskolan i historia och historiedidaktik, Lunds universitet.

Benmayor, R. (2008). "Digital storytelling as a signature pedagogy for the new humanities". *Arts & humanities in higher education*, vol. 2008:7.

Berger S. (2013). "The role of national archives in constructing national master narratives in Europe". *Archival Science*, vol. 2013:1.

Boréus, K. (2011). "Texter i vardag och samhälle". I Ahrne, G, Svensson, P (red). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.

Carini, P. (2009). "Archivists as educators: integrating educators primary sources into the curriculum". *Journal of Archival Organization*, vol. 2009:7.

Cooper, C. (2008). "Online onsite: transforming public services in the National Archives". *Journal of the Society of Archivists*, vol. 2008:29.

Duchain, M. (1992). "The history of European archives and the development of the archival profession in Europe". *The American archivist*, vol 1992:55.

Gallagher, E. J. (2007). "History and the new technology: the missing link". *Rethinking history*, vol. 2004:2.

Gee, J. P. (2005). "The classroom of popular culture: what videogames can teach us about making students want to learn". *Harvard education letter*, Nov/Dec 2005.

Gerencser, J. & Triller, M. (2009). "Hands-on instruction in the archives: using group activities as an engaging way to teach undergraduates about primary sources". *Journal for the Society of North Carolina Archivists* 6, vol. 2009:2.

Granholm, K. & Svanberg, J. (2004). "Deltagande observation i teori och praktik". I Marander-Eklund, L (red), Illman, R, Henriksson, B. *Metodkompassen: kulturvetarens metodbok*. Åbo: Åbo Akademi.

Hermansson Adler, M. (2009). *Historieundervisningens byggstenar: grundläggande pedagogik och ämnesdidaktik*. 2. uppl. Stockholm: Liber.

Holdar, K. (2005). *Användning av arkiv i samhällskunskapsundervisningen på gymnasiet*. Masteruppsats: Högskolan Dalarna.

Holm, M. (2011). *Pedagogik för att levandegöra historia: en jämförelse av musei- och arkivpedagogik med hänsyn till historieförmedling*. Masteruppsats: Lunds universitet.

Höij, P. (2004). "Arkivpedagog: utbildning eller social kompetens?". *Tema arkiv*, vol. 2004:1.

Höij, P. (2005). "Bland reproduktioner och silverfiskar: ett försök till en definition av arkivpedagogik". I Höij, P. & Nagel, L. (red.). *Information, förvaltning och arkiv: en antologi*. Härnösand: Landsarkivet.

Jenkins, H. (2008). *Konvergenskulturen: där gamla och nya medier kolliderar*. Göteborg: Daidalos.

Jensen, B. & Jensen Ch. S.H. (2006). "Arkivformidling: mål, begreber og metoder". *Arkiv, samhälle och forskning*, vol. 2006:2.

Karlsson, K-G. (2004). "Historiedidaktik: begrepp, teori och analys". I Karlsson, K-G & Zander, U. (red.) *Historien är nu: en introduktion till historiedidaktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Karlsson, K-G. (1997). "Historiedidaktik och historievetenskap: ett spänningsfyllt förhållande". I Karlegård, C & Karlsson, K-G, (red.), *Historiedidaktik*. Lund: Studentlitteratur.

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Lalander, P. (2011). "Observationer och etnografi". I Ahrne, G, Svensson, P. *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.

Linder, K. (2013). *Ping*, vol. 2013:2.

Lindstedt, I. (2002). *Textens hantverk: om retorik och skrivande*. Lund: Studentlitteratur.

- Lundqvist, L. (2004). "Arkivpedagogik på nätet". *Tema arkiv*, vol. 2004:1.
- Manovich, L. (2001). *The language of new media*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Martinsdotter, K. & Sjöberg, K. (2004). "Inte bara damm och asociala kufar". *Tema arkiv*, vol. 2004:1.
- Merriam, S.B. (1994). *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.
- National archives Australia (2013). <http://www.naa.gov.au/> [2013-04-19]
- National archives and records administration USA (2013). <http://www.archives.gov/> [2013-04-19]
- National archives UK (2013). <http://www.nationalarchives.gov.uk/> [2013-04-19]
- Nationalencyklopedin (2013). *Historiebruk*. <http://www.ne.se/historiebruk> [2013-05-21]
- Nationalencyklopedin (2013). *NE i skolan är en källa till kunskap*. <http://www.ne.se/news/shownews.jsp?blogId=36984> [2013-04-19]
- Nordqvist, S. (2000). "Den historielösa historiekulturen". I Aronsson, P. *Makten över minnet: Historiekultur i förändring*. Lund: Studentlitteratur.
- Olson, C. J. (2009) "Teaching with archives, teaching about archives". *Journal for the Society of North Carolina Archivist*, vol. 2009:6.
- Oppenheimer, T. (2004). *The flickering mind: saving education from the false promise of technology*. Pbk ed. New York: Random House.
- Ploom, L. & Månsson, O. (2003). "Arkiv angår alla". *Arkiv, samhälle och forskning*, vol. 2003:2.
- Riksarkivet (2013-01-30). <http://www.riksarkivet.se/> [2013-04-22]
- Robin, B. R. (2008). "Digital storytelling: a powerful technology tool for the 21st century classroom". *Theory into practice*, vol. 2008:47.
- Robyn, M. C. (2001). "The archivist as educator". *The American Archivist*, vol. 2001:64.
- Selander, S. (2009). "Didaktisk design". I Staffan Selander & Eva Svärden Åberg (red), *Didaktisk design i digital miljö: nya möjligheter för lärande*, Stockholm.
- Sjögren, E. & Lundström, C. (2001). *Historia på riktigt!: arkivpedagogik i praktiken*. Lund: Skånes arkivförbund.

Skolverket (2013). *Historia 1a1, 50 poäng*.
http://www.skolverket.se/forskola-och-skola/gymnasieutbildning/amnes-och-laroplaner/his?subjectCode=HIS&courseCode=HISHIS01a1#anchor_HISHIS01a1
[2013-05-29]

Skånes Arkivförbund (2009). *Slutrapport: nationellt uppdrag inom det arkivpedagogiska området*. Lund: Skånes arkivförbund.

Svensson, P. (2008). *Språkutbildning i en digital värld: informationsteknik, kommunikation och lärande*. Stockholm.

Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Turrini, J. (2012). "From history to library and information science: a case study of archival education at wayne state university". *Information and Culture: A Journal of History*, vol. 47:3.

Taylor, H. A. (1972). "Clio in the raw: archival materials and the teaching of history". *American Archivists*, vol. 1972:35.

Ulfner, H. (2001). *Arkivpedagogik: nödvändig verksamhet eller kostsam sandlådeaktivitet?* Uppsala universitet: Humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet, Historisk-filosofiska fakulteten, Institutionen för ABM. Tillgänglig: <http://uu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:213093>

Yankel, E. (2004). "Information literacy for primary sources: creating a new paradigm for archival researcher education". *OCL Systems & Services*, vol. 2004:20.

Zander, U. (1997). "Historia och identitetsbildning". I Karlegård, C & Karlsson, K-G, (red.), *Historiedidaktik*. Lund: Studentlitteratur.

Ziegerer, J. (2013). "Slagfältet som glömdes". *Sydsvenskan*, 31 mars. Tillgänglig: <http://www.sydsvenskan.se/lund/slagfaltet-som-glomdes/> [2013-04-18]

Åström Iko, K. (2003). "I allmänhetens tjänst? Arkivverket, tillgängliggörandet och brukarna". *Arkiv, samhälle och forskning*, vol. 2003:1.

Bilagor

Bilaga 1. Inledande förfrågan till National Archives, England

Denna förfrågan skickades till Oliver Morley, Chief Executive and Keeper, 2012-12-21. Övrig korrespondens har förts med Andrew Payne, Head of Education & Outreach, samt Tammy Calderwood, Education Operations Manager.

Dear Sir,

We are writing to you regarding a request about the possibility of doing research. We are two master students from Lund University in Sweden, studying Archival Science at the Department of Arts and Cultural Sciences. During our final semester in the Master programme we will be writing our Master Thesis, and our chosen subject is archival education given to high school pupils. The National Archives is internationally known for your well-established working methods and innovative educational tools. In our case study we will focus on high school pupils as a target group. Therefore, we would be most honoured if we could have the opportunity to come and visit you to perform a study with the aim of investigating how the Swedish archive sector can learn from the National Archives. Hence, we are wondering if there is a chance for us to visit you in person during a couple of days in the beginning of March 2013? If the National Archives have the time and will to let us visit, our Masters thesis study would deeply benefit from this. We would be grateful for a chance to get a tour around the institution, and to interview and follow archivists in work during activities directed towards high school pupils. All the practical details can be discussed and arranged later on, according to your convenience. For the moment we just want to know if there is a possibility for us to visit you in March. Please do not hesitate to contact us if you have any questions. We look forward to hear from you soon.

Yours sincerely,

Elise Ankersen and Emma Nordstrand, Lund University

Bilaga 2. Underlag till intervju

Dessa frågor utgjorde underlag till den diskussion som fördes med Payne 2013-03-01.

1. What is the history behind National Archive's work towards schools? When did it all started? How did it become so successful?
2. Do you have an official mission, required by the government, to work towards schools?
3. Are all the archives in the UK involved in the mission to offer education to pupils - for example, are the city archives a part of this as well?
4. How do you plan your activities? How often do you offer these? Who has the ideas and how many people are involved in The Education team?
5. How involved are the teachers in this work? Can they come up with suggestions regarding activities? How important is the involvement and the motivation of the teacher?
6. Do you direct the activities differently depending upon the age of the pupils? Can you give an example of an activity that is more suitable for an older or for a younger audience? Have you also tried some activities that did not work out as well as the others?
7. What kind of activities would you like to offer in the future/what are you plans for new activities in the future? What would you like to invent or develop?
8. Has there been any criticism from the archive field regarding your work towards schools and students - for example that you are too "service minded"?
9. A lot of your material, like pictures and movies, are visible on your website. Are there any restrictions regarding copyrights or other concerns regarding the ownership? Can you publish everything you want?

Bilaga 3. Arbetsfördelning

Uppsatsarbetet har fördelats jämnt mellan de två författarna gällande inledning, bakgrund, tidigare forskning, teori, metod samt avslutande diskussion och slutsatser. Båda författarna har gemensamt arbetat med varje avsnitt. Enbart i fallstudierna har en uppdelning skett, då materialinsamlingen gällande NAA huvudsakligen varit Emma Nordstrands ansvar medan NARA har varit Elise Ankersens. NA:s hemsida har analyserats gemensamt.